

MONETĀRĀS POLITIKAS ĪSTENOŠANA EURO ZONĀ

2006. GADA SEPTEMBRIS

BCE ECB EZB EKT EKP

EUROSISTĒMAS MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTU UN PROCEDŪRU VISPĀRĒJĀ DOKUMENTĀCIJA

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

MONETĀRĀS POLITIKAS ĪSTENOŠANA EURO ZONĀ

2006. GADA SEPTEMBRIS

Visās ECB 2006. gada publikācijās attēlots 5 euro banknotes motīvs.

EUROSISTĒMAS MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTU UN PROCEDŪRU VISPĀRĒJĀ DOKUMENTĀCIJA

© Eiropas Centrālā banka, 2006

Adrese

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis

+49 69 1344 0

Interneta lapa

<http://www.ecb.int>

Fakss

+49 69 1344 6000

Telekss

411 144 ecb d

Visas tiesības rezervētas.

*Atļauta pārpublicēšana izglītības un
nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.*

*Publikācijā ietvertie nosacījumi piemērojami,
sākot ar 2007. gada 1. janvāri.*

ISSN 1830-2742 (drukātā versija)

ISSN 1830-2823 (interneta versija)

SATURS

IEVADS	6	5. NODAĻA	23
1. NODAĻA		PROCEDŪRAS	
PĀRSKATS PAR MONETĀRĀS POLITIKAS PRINCĪPIEM	7	5.1. Izsoles procedūras	23
1.1. Eiropas Centrālo banku sistēma	7	5.1.1. Vispārīgie apsvērumi	23
1.2. Eurosistēmas mērķi	7	5.1.2. Izsoļu operāciju grafiks	24
1.3. Eurosistēmas monetārās politikas instrumenti	7	5.1.3. Izsoles operāciju izziņošana	24
1.3.1. Atklātā tirgus operācijas	7	5.1.4. Darījuma partneru izsoles pieteikumu sagatavošana un iesniegšana	26
1.3.2. Pastāvīgās iespējas	8	5.1.5. Izsoles piešķiruma procedūras	27
1.3.3. Obligātās rezerves	8	5.1.6. Izsoles rezultātu paziņošana	29
1.4. Darījuma partneri	9	5.2. Divpusējo operāciju procedūras	31
1.5. Pamatā esošie aktīvi	9	5.3. Norēķinu procedūras	32
1.6. Monetārās politikas principu grozījumi	10	5.3.1. Vispārīgie apsvērumi	32
		5.3.2. Norēķini par atklātā tirgus operācijām	33
2. NODAĻA		5.3.3. Dienas beigu procedūras	33
ATBILSTOŠIE DARĪJUMA PARTNERI	11	6. NODAĻA	
2.1. Vispārējie atbilstības kritēriji	11	ATBILSTOŠIE AKTĪVI	34
2.2. Darījuma partneru atlase ātrajām izsolēm un divpusējām operācijām	11	6.1. Vispārīgie apsvērumi	34
2.3. Sankcijas darījuma partneru saistību neizpildes gadījumā	12	6.2. Pamatā esošo aktīvu atbilstības specifikācijas	34
2.4. Piekļuves pārtraukšana vai liegšana piesardzības apsvērumu dēļ	13	6.2.1. Tirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji	34
		6.2.2. Netirgojamo aktīvu atbilstības kritēriji	36
3. NODAĻA		6.2.3. Atbilstošo aktīvu izmantošanas papildu prasības	38
ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJAS	14	6.3. Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma	41
3.1. Reversie darījumi	14	6.3.1. Darbības joma un elementi	41
3.1.1. Vispārīgie apsvērumi	14	6.3.2. Augstu kredītstandartu noteikšana tirgojamiem aktīviem	41
3.1.2. Galvenās refinansēšanas operācijas	14	6.3.3. Augstu kredītstandartu noteikšana netirgojamiem aktīviem	43
3.1.3. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	15	6.3.4. Kredītnovērtējuma sistēmu atzīšanas kritēriji	45
3.1.4. Precizējošās reversās operācijas	15	6.3.5. Kredītnovērtējuma sistēmu darbības rezultātu kontrole	47
3.1.5. Strukturālās reversās operācijas	16	6.4. Riska kontroles pasākumi	48
3.2. Tiešie darījumi	16	6.4.1. Vispārējie principi	48
3.3. ECB parāda sertifikātu emisija	17	6.4.2. Riska kontroles pasākumi tirgojamiem aktīviem	49
3.4. Valūtas mijmaiņas darījumi	18	6.4.3. Riska kontroles pasākumi netirgojamiem aktīviem	53
3.5. Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste	19		
4. NODAĻA			
PASTĀVĪGĀS IESPĒJAS	20		
4.1. Aizdevumu iespēja uz nakti	20		
4.2. Noguldījumu iespēja	21		

6.5. Pamatā esošo aktīvu novērtēšanas principi	53	6. Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsoļu piešķirums	30
6.6. Atbilstošo aktīvu izmantošana pārrobežu darījumos	54	7. Riska kontroles pasākumi	49
6.6.1. Centrālo banku korespondentattiecību modelis	54	8. Pieprasīto papildu nodrošinājumu aprēķināšana	52
6.6.2. Saiknes starp vērtspapīru norēķinu sistēmām	56	9. Rezervju bāze un rezervju normas	60
		10. Atlīdzības par nepieciešamo rezervju turējumu aprēķināšana	62
7. NODAĻA		Attēli	
OBLIGĀTĀS REZERVES	58	1. Standartizsoļu posmu parastais laika grafiks	24
7.1. Vispārīgie apsvērumi	58	2. Ātro izsoļu posmu parastais laika grafiks	25
7.2. Iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības	58	3. Centrālo banku korespondentattiecību modelis	55
7.3. Obligāto rezervju noteikšana	59	4. Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējās saiknes	56
7.4. Rezervju turēšana	60		
7.5. Pārskata sniegšana par rezervju bāzi, tās apstiprināšana un pārbaude	61	Tabulas	
7.6. Obligāto rezervju saistību neizpilde	62	1. Eurosistēmas monetārās politikas operācijas	9
		2. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju parastās tirdzniecības dienas	25
		3. Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju parastie norēķinu datumi	32
		4. Eurosistēmas monetārās politikas operācijām atbilstošie aktīvi	40
		5. Netiešie kredītnovērtējumi euro zonas reģionālo valdību, vietējo pašvaldību un valsts sektora uzņēmumu emitentiem, debitoriem vai garantijas devējiem, kam nav ECAI kredītnovērtējuma	43
		6. Tirgojamo aktīvu likviditātes kategorijas	50
		7. Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem aktīviem attiecībā uz fiksētas procentu likmes kupona un nulles kupona instrumentiem	51
		8. Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem apgriezti mainīgas procentu likmes instrumentiem	51
		9. Novērtējuma diskonti, ko piemēro kredītprasībām ar fiksētas procentu likmes maksājumiem	53
PIELIKUMI			
1. Monetārās politikas operāciju un procedūru piemēri	65		
2. Terminu skaidrojums	80		
3. Darījuma partneru atlase valūtas intervences operācijām un valūtas mijmaiņas darījumiem monetārās politikas mērķiem	92		
4. Eiropas Centrālās bankas monetārās un banku statistikas pārskatu sniegšanas noteikumi	93		
5. Eurosistēmas interneta lapas	102		
6. Procedūras un sankcijas, ko piemēro darījuma partnera saistību nepildīšanas gadījumā	103		
7. Spēkā esoša nodrošinājuma izveidošana kredītprasībām	105		
IELIKUMU, ATTĒĻU UN TABULU SARAKSTS			
Ielikumi			
1. ECB parāda sertifikātu emisija	17		
2. Valūtas mijmaiņas darījumi	18		
3. Izsoles procedūru posmi	23		
4. Fiksētas procentu likmes izsoļu piešķirums	27		
5. Euro veiktās mainīgas procentu likmes izsoļu piešķirums	28		

SAĪSINĀJUMI

CCBM	centrālo banku korespondentattiecību modelis (<i>correspondent central banking model</i>)
CRD	Kapitāla prasību direktīva
CVD	Centrālais vērtspapīru depozitārijs
ECAF	Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma
ECAI	ārējā kredītnovērtējuma iestāde
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EEK	Eiropas Ekonomikas kopiena
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Kopiena
EKS 95	Eiropas Kontu sistēma
ES	Eiropas Savienība
ICAS	iekšējā kredītnovērtējuma sistēma
ICSD	starptautiskais centrālais vērtspapīru depozitārijs
IRB	iekšējā uz kredītreitingiem balstītā sistēma
ISIN	Starptautiskais vērtspapīru identifikācijas numurs (<i>International Securities Identification Number</i>)
MFI	monētārā finanšu iestāde
NCB	nacionālā centrālā banka
NV	neizpildes varbūtība
PVKIU	pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmums
RTGS	reālā laika bruto norēķini
RMBD	neliela apjoma ar hipotēku nodrošināts parāda instruments
RT	reitinga instruments
SSS	vērtspapīru norēķinu sistēma
TARGET	Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma (<i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system</i>)
VSU	valsts sektora uzņēmums

IEVADS

Šis dokuments sniedz Eurosistēmas* vienotās monetārās politikas darbības principus euro zonā. Dokuments, kas veido daļu no Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru tiesiskā pamata, ir Eurosistēmas monetārās politikas instrumentu un procedūru "Vispārējā dokumentācija" un īpaši paredzēts, lai darījuma partneriem sniegtu nepieciešamo informāciju saistībā ar Eurosistēmas monetārās politikas principiem.

Vispārējā dokumentācija pati par sevi nepiešķir tiesības un nerada saistības darījuma partneriem. Eurosistēmas un tās darījuma partneru tiesiskās attiecības nosaka attiecīgi līgumi vai reglamentējoši noteikumi.

Šim dokumentam ir septiņas nodaļas. Pārskats par Eurosistēmas monetārās politikas darbības principiem sniegts 1. nodaļā. 2. nodaļā raksturoti Eurosistēmas monetārās politikas operācijās iesaistīto darījuma partneru atbilstības kritēriji. Atklātā tirgus operācijas aprakstītas 3. nodaļā, bet darījuma partneriem pieejamās pastāvīgās iespējas – 4. nodaļā. Monetārās politikas operācijās piemērotās procedūras aplūkotas 5. nodaļā. 6. nodaļā noteikti monetārās politikas operāciju pamatā esošo aktīvu atbilstības kritēriji. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma raksturota 7. nodaļā.

Pielikumi sniedz monetārās politikas operāciju piemērus, terminu skaidrojumu, Eurosistēmas valūtas intervences operāciju darījuma partneru atlases kritērijus, raksturo Eiropas Centrālās bankas naudas un banku darbības statistisko datu iesniegšanas sistēmu, sniedz Eurosistēmas interneta lapu adresu sarakstu, apraksta procedūras un sankcijas, ko piemēro darījuma partneru saistību neizpildes gadījumā, un papildu juridiskās prasības, lai izveidotu spēkā esošu nodrošinājumu kredītpasībām, kas Eurosistēmā tiek izmantotas kā nodrošinājums.

* Eiropas Centrālās bankas Padome vienojusies izmantot terminu "Eurosistēma", lai apzīmētu Eiropas Centrālo banku sistēmas sastāvdaļas, kas veic tās pamatuzdevumus, t.i., Eiropas Centrālo banku un to dalībvalstu nacionālās centrālās bankas, kuras ievieš vienotu valūtu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

1. NODAĻA

PĀRSKATS PAR MONETĀRĀS POLITIKAS PRINCIPIEM

1. NODAĻA

Pārskats par
monetārās politikas
principiem

1.1. EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMA

Eiropas Centrālo banku sistēmu (ECBS) veido Eiropas Centrālā banka (ECB) un Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu nacionālās centrālās bankas.¹ ECBS veic darbības saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (Līgums) un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtiem (ECBS Statūti). ECB pārvalda ECB lēmējinstiucijas. Tādējādi ECB Padome atbild par monetārās politikas formulēšanu, bet Valde pilnvarota īstenot monetāro politiku saskaņā ar Padomes pieņemtajiem lēmumiem un pamatnostādnēm. Ciktāl tiek uzskatīts par iespējamu un atbilstošu, kā arī lai nodrošinātu darbības efektivitāti, ECB vēršas pie nacionālajām centrālajām bankām², lai tiktu veiktas operācijas, kas ir daļa no Eurosistēmas uzdevumiem. Eurosistēmas monetārās politikas operācijas tiek veiktas saskaņā ar vienādiem nosacījumiem visās dalībvalstīs³.

1.2. EUROSISTĒMAS MĒRĶI

Eurosistēmas galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti, kā noteikts Līguma 105. pantā. Nekaitējot tās galvenajam mērķim – cenu stabilitātei –, Eurosistēmai jāatbalsta Eiropas Kopienas vispārējā ekonomiskā politika. Īstenojot šos mērķus, Eurosistēmai jādarbojas saskaņā ar atklātā tirgus ekonomikas principu, kas paredz brīvu konkurenci, veicinot efektīvu resursu sadali.

1.3. EUROSISTĒMAS MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTI

Lai sasniegtu savus mērķus, Eurosistēmas rīcībā ir vairāki monetārās politikas instrumenti; Eurosistēma veic atklātā tirgus operācijas, piedāvā pastāvīgās iespējas un pieprasa kredītiestādēm izveidot obligātās rezerves Eurosistēmas kontos.

1.3.1. ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJAS

Atklātā tirgus operācijām ir svarīga nozīme Eurosistēmas monetārajā politikā, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāju. Atklātā tirgus operāciju veikšanai Eurosistēmai pieejami pieci instrumentu veidi. Nozīmīgākais instruments ir reversie darījumi (atpirkšanas līgumu vai nodrošinātu aizņēmumu veidā). Eurosistēma var izmantot arī *tiešos darījumus, parāda sertifikātu emisiju, valūtas mijmaiņas darījumus un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaisti*. Atklātā tirgus operācijas veic pēc ECB iniciatīvas, ECB arī pieņem lēmumu par izmantojamā instrumenta izvēli un nosaka tā izmantošanas noteikumus. Šīs operācijas var veikt, izmantojot standartizsoles, ātrās izsoles vai divpusējās procedūras.⁴ Pēc to mērķiem, regularitātes un procedūrām Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas var iedalīt šādās četrās kategorijās (sk. arī 1. tabulu):

- *galvenās refinansēšanas operācijas* ir regulāri likviditāti palielinošie reversie nedēļas darījumi, parasti ar termiņu 1 nedēļa. Šīs operācijas veic nacionālās centrālās bankas, izmantojot standartizsoles. Galvenajām refinansēšanas operācijām ir izšķiroša nozīme Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju mērķu sasniegšanā, un tās ir galvenais finanšu sektora refinansēšanas veids;

1 Jāatzīmē, ka to dalībvalstu nacionālās centrālās bankas, kuras vēl nav ieviesušas vienoto valūtu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (Līgums), saglabā savas tiesības monetārās politikas jomā saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem un tādējādi nav iesaistītas vienotās monetārās politikas īstenošanā.

2 Visā dokumentā termins "nacionālās centrālās bankas" attiecas uz to dalībvalstu nacionālajām centrālajām bankām, kuras ieviesušas vienoto valūtu saskaņā ar Līgumu.

3 Visā dokumentā termins "dalībvalsts" attiecas uz dalībvalsti, kas ieviesusi vienoto valūtu saskaņā ar Līgumu.

4 Dažādās procedūras Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju veikšanai, t.i., standartizsoles, ātrās izsoles un divpusējās procedūras, noteiktas 5. nodaļā. *Standartizsoles* veic, ilgākais, 24 stundu laikā no izsoles izsludināšanas līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai. Visi darījuma partneri, kas atbilst 2.1. sadaļā minētajiem vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piedalīties standartizsolēs. *Ātrās izsoles* veic 90 minūšu laikā. Eurosistēma var izvēlēties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai ātrajās izsolēs. Termins "divpusējās procedūras" attiecas uz jebkuru gadījumu, kad Eurosistēma veic darījumu ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem, neizmantojot izsoles procedūras. Divpusējās procedūras ietver operācijas, ko veic ar biržu vai tirgus aģentu starpniecību.

- *ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas* ir likviditāti palielinošie reversie mēneša darījumi, parasti ar termiņu 3 mēneši. Šo operāciju mērķis ir nodrošināt darījuma partneriem papildu ilgāka termiņa refinansēšanu, un tās veic nacionālās centrālās bankas, izmantojot standartizsoles. Parasti Eurosistēma neparedz izmantot šīs operācijas kā signālus tirgum, tāpēc tās īsteno, piemērojot piedāvātās likmes;
- *precizējošās operācijas* veic uz *ad hoc* pamata, lai kontrolētu likviditāti un ietekmētu procentu likmju virzību, īpaši – lai mazinātu neparedzētu likviditātes svārstību izraisīto ietekmi uz procentu likmēm tirgū. Precizējošās operācijas galvenokārt veic kā reversos darījumus, taču tās var veikt arī kā tiešos darījumus, valūtas mijmaiņas darījumus un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistes veidā. Precizējošajās operācijās izmantotos instrumentus un procedūras pielāgo darījumu veidiem un konkrētajiem operāciju mērķiem. Precizējošās operācijas parasti veic nacionālās centrālās bankas, izmantojot ātrās izsoles vai divpusējās procedūras. ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt precizējošās divpusējās operācijas;
- turklāt Eurosistēma var izmantot arī *strukturālās operācijas*, emitējot parāda sertifikātus, veicot reversos darījumus un tiešos darījumus. Šīs operācijas veic tad, ja ECB vēlas koriģēt Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru (regulāri vai neregulāri). Strukturālās operācijas reverso darījumu un parāda instrumentu emisijas veidā īsteno nacionālās centrālās bankas ar standartizsoļu palīdzību. Strukturālās operācijas tiešo darījumu veidā veic ar divpusējo procedūru palīdzību.

1.3.2. PASTĀVĪGĀS IESPĒJAS

Pastāvīgo iespēju mērķis ir palielināt un mazināt likviditāti uz nakti, norādīt uz monetārās politikas vispārējo virzību un noteikt tirgus procentu likmju uz nakti robežu.

Atbilstošajiem darījuma partneriem pēc pašu iniciatīvas pieejamas divas pastāvīgās iespējas ar noteikumu, ka tiek ievēroti dažī operacionālās piekļuves nosacījumi (sk. arī 1. tabulu):

- darījuma partneri var izmantot *aizdevumu iespēju uz nakti*, lai no nacionālajām centrālajām bankām uz nakti saņemtu līdzekļus pret atbilstošiem aktīviem. Normālos apstākļos nav kredītlimitu vai citu ierobežojumu, kas regulētu darījuma partneru piekļuvi šai iespējai, izņemot prasību nodrošināt pietiekamus pamatā esošos aktīvus. Maksimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti parasti nepārsniedz aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmi;
- darījuma partneri var izmantot *noguldījumu iespēju* noguldījumiem uz nakti nacionālajās centrālajās bankās. Normālos apstākļos nav noguldījumu limita vai citu ierobežojumu, kas regulētu darījuma partneru piekļuvi šai iespējai. Minimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti parasti nav zemāka par noguldījumu iespējas procentu likmi.

Pastāvīgās iespējas decentralizēti pārvalda nacionālās centrālās bankas.

1.3.3. OBLIGĀTĀS REZERVES

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma attiecas uz euro zonas kredītiestādēm, un tās mērķis galvenokārt ir naudas tirgus procentu likmju stabilizēšana un strukturāla likviditātes deficīta radīšana (vai palielināšana). Katras iestādes obligāto rezervju apjoms tiek noteikts atbilstoši tās bilances sastāvdaļām. Lai sasniegtu mērķi – stabilizētu procentu likmes –, Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ļauj iestādēm izmantot rezervju vidējā atlikuma nosacījumu. Rezervju prasību izpildē nosaka, pamatojoties uz iestādes dienas vidējo rezervju konta atlikumu rezervju prasību izpildes periodā. Atlīdzība iestādei par obligāto rezervju turēšanu tiek maksāta saskaņā ar Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

1. tabula. Eurosistēmas monetārās politikas operācijas

Monētārās politikas operācijas	Darījumu veidi		Termiņš	Biežums	Procedūra
	Likviditātes palielināšana	Likviditātes samazināšana			
Atklātā tirgus operācijas					
Galvenās refinansēšanas operācijas	Reversie darījumi	–	1 nedēļa	Katru nedēļu	Standartizsoles
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	Reversie darījumi	–	3 mēneši	Katru mēnesi	Standartizsoles
Precīzējošās operācijas	Reversie darījumi Valūtas mijmaiņas darījumi	Reversie darījumi Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste Valūtas mijmaiņas darījumi	Nestandardizēts	Neregulāri	Ātrās izsoles Divpusējās procedūras
	Tiešā pirkšana	Tiešā pārdošana	–	Neregulāri	Divpusējās procedūras
Strukturālās operācijas	Reversie darījumi	Parāda sertifikātu emisija	Standartizēts/ nestandardizēts	Regulāri un neregulāri	Standartizsoles
	Tiešā pirkšana	Tiešā pārdošana	–	Neregulāri	Divpusējās procedūras
Pastāvīgās iespējas					
Aizdevumu iespēja uz nakti	Reversie darījumi	–	Uz nakti	Piekļuve pēc darījuma partneru ieskatiem	
Noguldījumu iespēja	–	Noguldījumi	Uz nakti	Piekļuve pēc darījuma partneru ieskatiem	

1.4. DARĪJUMA PARTNERI

Eurosistēmas monetārās politikas principi formulēti tā, lai nodrošinātu plaša darījuma partneru loka dalību. Iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības saskaņā ar ECBS Statūtu 19.1. pantu, var izmantot pastāvīgās iespējas un piedalīties atklātā tirgus operācijās, izmantojot standartizsoles. Eurosistēma var izvēlēties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai precīzējošajās operācijās. Tiešajos darījumos darījuma partneru loks *a priori* netiek ierobežots. Valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, iesaista aktīvus valūtas tirgus dalībniekus. Darījuma partneru loks šajās operācijās ir ierobežots – piedalās vienīgi tās Eurosistēmas valūtas intervences operācijām izraudzītās iestādes, kuras atrodas euro zonā.

1.5. PAMATĀ ESOŠIE AKTĪVI

Saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu visām Eurosistēmas kredītooperācijām (t.i., likviditāti palielinošajām monetārās politikas operācijām un dienas ietvaros izsniegtajam kredītam) jābūt atbilstošam nodrošinājumam. Eurosistēma savu operāciju nodrošinājumam pieņem dažādus pamatā esošos aktīvus. Eurosistēma izveidojusi vienotu atbilstošā nodrošinājuma sistēmu, kas kopīga visām Eurosistēmas kredītooperācijām (tā tiek saukta arī par "vienoto sarakstu"). 2007. gada 1. janvārī šī vienotā sistēma aizstās divu līmeņu sistēmu, kas tiek izmantota jau kopš Ekonomikas un monetārās savienības pirmsākumiem. Vienotajā sistēmā iekļauti tirgojami un netirgojami aktīvi, kas atbilst vienotiem Eurosistēmas noteiktiem atbilstības kritērijiem visā euro zonā. Attiecībā uz aktīvu kvalitāti un to atbilstību dažādiem Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veidiem starp tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem nav atšķirību, izņemot to, ka

netirgojamos aktīvus Eurosistēma neizmanto tiešajos darījumos. Visus atbilstošos aktīvus var izmantot pārrobežu darījumos, lietojot centrālo banku korespondentattiecību modeli (CCBM) vai tirgojamu aktīvu gadījumā – atbilstošas ES vērtspapīru norēķinu sistēmu (SSS) saiknes.

1.6. MONETĀRĀS POLITIKAS PRINCIPU GROZĪJUMI

ECB Padome jebkurā laikā var mainīt Eurosistēmas monetārās politikas operāciju instrumentus, nosacījumus, kritērijus un procedūras.

2. NODAĻA

ATBILSTOŠIE DARĪJUMA PARTNERI

2.1. VISPĀRĒJIE ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

Eurosistēmas monetārās politikas operāciju darījuma partneriem jāatbilst noteiktiem atbilstības kritērijiem.¹ Šie kritēriji noteikti, lai plašam iestāžu lokam nodrošinātu piekļuvi Eurosistēmas monetārās politikas operācijām, veicinot vienlīdzīgu attieksmi pret iestādēm visā euro zonā un nodrošinot to, ka darījuma partneri ievēro noteiktas darbības un piesardzības prasības:

- vienīgi tās iestādes, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, kas noteikta saskaņā ar ECBS Statūtu 19.1. pantu, var būt darījuma partneres. Iestādes, kuras atbrīvotas no saistībām Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā (sk. 7.2. sadaļu), nevar kļūt par darījuma partnerēm Eurosistēmas pastāvīgajās iespējās un atklātā tirgus operācijās;
- darījuma partneriem jābūt finansiāli stabiliem. Tiem obligāti jāpiemēro vismaz viena no ES/EEZ saskaņotās uzraudzības formām, un to veic valsts iestādes.² Tomēr finansiāli stabilas iestādes, uz kurām attiecas līdzvērtīga līmeņa nesaskaņota valsts uzraudzība, arī var pieņemt kā darījuma partneres, piemēram, euro zonā reģistrētas tādu iestāžu filiāles, kuru galvenais birojs atrodas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ);
- darījuma partneriem jāatbilst visiem darbības kritērijiem, ko paredz attiecīgie līgumi vai reglamentējošie nosacījumi, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka (vai ECB), lai nodrošinātu efektīvu Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanu.

Minētie vispārējie atbilstības kritēriji visā euro zonā ir vienādi. Iestādes, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem, var:

- piekļūt Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām un
- piedalīties Eurosistēmas atklātā tirgus operācijās, ko veic, īstenojot standartizsoles.

Iestāde var piekļūt Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām un atklātā tirgus operācijām, ko veic, īstenojot standartizsoles, tikai ar tās dalībvalsts nacionālās centrālās bankas starpniecību, kurā iestāde reģistrēta. Ja iestādei ir institūti (galvenais birojs vai filiāles) vairāk nekā vienā dalībvalstī, katram institūtam ir piekļuve šīm operācijām ar tās dalībvalsts nacionālās centrālās bankas starpniecību, kurā tā atrodas, kaut arī pieteikumus izsolei var iesniegt tikai viens institūts (vai nu galvenais birojs, vai izraudzītā filiāle) katrā dalībvalstī.

2.2. DARĪJUMA PARTNERU ATLASE ĀTRAJĀM IZSOLĒM UN DIVPUSĒJĀM OPERĀCIJĀM

Tiešajos darījumos darījuma partneru loks *a priori* netiek ierobežots.

Valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, darījuma partneriem jāspēj efektīvi veikt liela apjoma valūtas operācijas jebkuros tirgus apstākļos. Valūtas mijmaiņas darījuma partneru loks atbilst to darījuma partneru lokam, kuri atrodas euro zonā un izraudzīti Eurosistēmas valūtas intervences operācijām. Kritēriji un procedūras, ko piemēro darījuma partneru atlasei ārvalstu valūtas intervences operācijām, sniegti 3. pielikumā.

Citām operācijām, kas pamatojas uz ātrajām izsolēm un divpusējām procedūrām (precizējošajiem reversajiem darījumiem un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaisti), katra nacionālā centrālā banka izvēlas darījuma partneru grupu no tām dalībvalstīs reģistrētajām iestādēm, kuras atbilst darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem. Tādējādi aktivitāte naudas tirgū ir galvenais izvēles kritērijs. Citi kritēriji, kurus varētu ņemt vērā, ir, piemēram, tirgus operāciju nodaļas efektivitāte

¹ Tiešajos darījumos darījuma partneru loks *a priori* netiek ierobežots.

² Kredītiestāžu saskaņotā uzraudzība balstās uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvu 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (pārstrādāta versija; "Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis" (OV) L 177, 30.06.2006., 1. lpp.).

un tas, cik ievērojami ir potenciāli piedāvājami aktīvi.

Ātrajās izsolēs un divpusējās operācijās nacionālā centrālā banka sadarbojas vienīgi ar tiem darījuma partneriem, kuri iekļauti to attiecīgajās precizējošo operāciju darījuma partneru grupās. Ja operacionālu iemeslu dēļ nacionālā centrālā banka katrā operācijā nevar sadarboties ar visiem tās precizējošo operāciju darījuma partneriem, šajā dalībvalstī darījuma partnerus atlasa pēc rotācijas principa, lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi.

ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt precizējošās divpusējās operācijas. Ja ECB būtu jāveic divpusējās operācijas, darījuma partneru atlasī šādos gadījumos veiktu ECB, piemērojot rotācijas principu tiem darījuma partneriem euro zonā, kuri tiesīgi piedalīties ātrajās izsolēs un divpusējās operācijās, lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi.

2.3. SANKCIJAS DARĪJUMA PARTNERU SAISTĪBU NEIZPILDES GADĪJUMĀ

Iestādēm, kas nepilda no ECB regulām un lēmumiem saistībā ar obligāto rezervju piemērošanu izrietošās saistības, ECB piemēro sankcijas saskaņā ar Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2532/98 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas³, Eiropas Centrālās bankas 1999. gada 23. septembra Regulu (EK) Nr. 2157/1999 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (ECB/1999/4)⁴, Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2531/98 par obligāto rezervju piemērošanu, ko veic Eiropas Centrālā banka⁵ (ar grozījumiem), un Eiropas Centrālās bankas 2003. gada 12. septembra Regulu (EK) Nr. 1745/2003 par obligāto rezervju piemērošanu (ECB/2003/9)⁶. Atbilstošās sankcijas un to piemērošanas kārtība izklāstīta minētajās regulās. Turklāt, ja pieļauti nopietni obligāto rezervju prasību pārkāpumi, Eurosistēma var pārtraukt darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās.

Saskaņā ar līgumiem vai regulējošiem nosacījumiem, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka (vai ECB), Eurosistēmai ir tiesības piemērot un tā piemēros darījuma partneriem finansiālus sodus vai pārtrauks darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās, ja darījuma partneri nepildīs saistības, kas izriet no līgumiem vai regulējošiem nosacījumiem, kurus piemēro nacionālās centrālās bankas (vai ECB), kā norādīts tālāk.

Tas attiecas uz izsoles noteikumu pārkāpumiem (ja darījuma partneris nevar pārvest pietiekamu pamatā esošo aktīvu apjomu, lai norēķinātos par līdzekļiem, kas tam piešķirti likviditāti palielinošā operācijā, vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par tam piešķirto summu likviditāti samazinošās operācijās) un divpusējo darījumu pārkāpumiem (ja darījuma partneris nevar nodrošināt pietiekamu atbilstošo pamatā esošo aktīvu apjomu vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par divpusējo darījumu līgumsummu).

Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad darījuma partneris neievēro pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumus (ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kas ir vai ir kļūvuši neatbilstoši, vai ja šis darījuma partneris tos nevar izmantot, piemēram, tāpēc, ka starp emitentu/garantijas devēju un darījuma partneri ir ciešas saiknes vai tie ir identiski), un uz gadījumiem, kad netiek ievērotas dienas beigu procedūras un nosacījumi attiecībā uz piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti (ja darījuma partneris, kam dienas beigās ir negatīva norēķinu konta bilance, neievēro nosacījumus attiecībā uz piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti).

Turklāt darbības apturēšanu, ko piemēro darījuma partnerim, kurš nepilda saistības, var piemērot tās pašas iestādes filiālēm, kas atrodas citās dalībvalstīs. Ja kā ārkārtas pasākums darbības apturēšana piemērota sakarā ar

3 OV L 318, 27.11.1998., 4. lpp.

4 OV L 264, 12.10.1999., 21. lpp.

5 OV L 318, 27.11.1998., 1. lpp.

6 OV L 250, 02.10.2003., 10. lpp.

pārkāpuma smagumu, par ko liecina, piemēram, tā biežums vai ilgums, darījuma partnerim uz noteiktu laiku var liegt dalību jebkādas monetārās politikas operācijās nākotnē.

Finansiālos sodus, ko piemēro nacionālās centrālās bankas, ja pieļauti pārkāpumi attiecībā uz izsoļu noteikumiem, divpusējiem darījumiem, pamatā esošajiem aktīviem, dienas beigu procedūrām vai piekļuves nosacījumiem aizdevumu iespējai uz nakti, aprēķina pēc iepriekš noteiktas soda procentu likmes (kā norādīts 6. pielikumā).

2.4. PIEKĻUVES PĀRTRAUKŠANA VAI LIEGŠANA PIESARDZĪBAS APSVĒRUMU DĒĻ

Saskaņā ar līgumiem vai regulējošiem nosacījumiem, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka (vai ECB), Eurosistēma piesardzības apsvērumu dēļ darījuma partnerim var pārtraukt vai liegt piekļuvi monetārās politikas instrumentiem.

Turklāt darījuma partneru piekļuves pārtraukšanas vai liegšanas pasākumus var piemērot dažos gadījumos, uz kuriem attiecināms jēdziens "kāda darījuma partnera saistību neizpilde", kā definēts līgumos vai regulējošajos nosacījumos, ko piemēro nacionālās centrālās bankas.

3. NODAĻA

ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJAS

Atklātā tirgus operācijām ir svarīga nozīme Eurosistēmas monetārajā politikā. Tās izmanto, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāju. Atbilstoši mērķiem, biežumam un procedūrām Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas var iedalīt četrās kategorijās: galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas, precizējošās operācijas un strukturālās operācijas. Attiecībā uz izmantotajiem instrumentiem reversie darījumi ir galvenais Eurosistēmas atklātā tirgus instruments, un to var izmantot visās četrās operāciju kategorijās, bet parāda sertifikātus var izmantot strukturālajās likviditāti samazinošajās operācijās. Turklāt Eurosistēmai precizējošo operāciju veikšanai pieejami trīs citi instrumenti: tiešie darījumi, valūtas mijmaiņas darījumi un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste. Turpmākajās sadaļās detalizēti izklāstītas dažādo Eurosistēmā izmantoto atklātā tirgus instrumentu raksturīgās iezīmes.

3.1. REVERSIE DARĪJUMI

3.1.1. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

INSTRUMENTA VEIDS

Reversie darījumi attiecas uz operācijām, kurās Eurosistēma pērk vai pārdod atbilstošos aktīvus saskaņā ar atpirkšanas līgumiem vai veic kreditēšanas operācijas pret atbilstošo aktīvu nodrošinājumu. Reversie darījumi tiek izmantoti galvenajās refinansēšanas operācijās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās. Turklāt Eurosistēma var izmantot reversos darījumus strukturālajās un precizējošajās operācijās.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Nacionālās centrālās bankas var veikt reversos darījumus vai nu atpirkšanas līgumu veidā (t.i., īpašuma tiesības uz aktīvu pāriet kreditoram, bet puses vienojas veikt reverso darījumu, kādā brīdī nākotnē nododot aktīvu atpakaļ debitoram), vai arī kā nodrošinātus aizdevumus (t.i., tiek piešķirtas realizējamas īpašuma tiesības attiecībā uz aktīviem, bet, ja parādsaistības tiek nokārtotas, īpašuma tiesības uz aktīvu saglabā

debitors). Detalizēti nosacījumi reversajiem darījumiem, kuru pamatā ir atpirkšanas līgumi, izklāstīti līguma noteikumos, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka (vai ECB). Attiecībā uz reversajiem darījumiem, kuru pamatā ir ar ķīlu nodrošināti aizdevumi, ņem vērā dažādas procedūras un formalitātes, kas dažādās jurisdikcijās nepieciešamas, lai nodibinātu un pēc tam īstenotu attiecīgās īpašuma tiesības uz nodrošinājumu (piemēram, ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu).

PROCENTU NOSACĪJUMI

Starpība starp pirkšanas cenu un atpirkšanas cenu atpirkšanas līgumā atbilst procentiem, kas jāmaksā par aizņēmuma vai aizdevuma summu operācijas termiņa laikā, t.i., atpirkšanas cenā iekļauts attiecīgais procentu maksājums. Procentu likmi reversajiem darījumiem nodrošināta aizdevuma veidā nosaka, kredīta summai operācijas termiņā piemērojot noteiktu procentu likmi. Procentu likme, ko piemēro Eurosistēmas reversajām atklātā tirgus operācijām, ir vienkārša procentu likme saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360".

3.1.2. GALVENĀS REFINANSĒŠANAS OPERĀCIJAS

Galvenās refinansēšanas operācijas ir svarīgākās Eurosistēmas veiktās atklātā tirgus operācijas, kurām ir izšķiroša nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un informētu par monetārās politikas nostāju. Turklāt tās nodrošina lielāko finanšu sektora refinansēšanas daļu.

Galveno refinansēšanas operāciju iezīmes var būt šādas:

- tās ir likviditāti palielinošas reversās operācijas;
- tās veic regulāri katru nedēļu;¹

¹ Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas veic saskaņā ar Eurosistēmas iepriekš paziņoto izsoļu kalendāru (sk. arī 5.1.2. sadaļu), kas atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.int) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).

- parasti to termiņš ir 1 nedēļa;²
- tās decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas;
- tās veic ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoles pieteikumus galvenajām refinansēšanas operācijām; un
- kā pamatā esošos aktīvus galvenajām refinansēšanas operācijām var izmantot gan tirgojamās, gan netirgojamās aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.1.3. ILGĀKA TERMIŅA REFINANSĒŠANAS OPERĀCIJAS

Eurosistēma veic arī regulāras refinansēšanas operācijas, kuru termiņš parasti ir 3 mēneši un kuras paredzētas, lai finanšu sektoram nodrošinātu papildu ilgāka termiņa refinansējumu. Šīs operācijas ir tikai neliela globālā refinansēšanas apjoma daļa. Tā kā šīs operācijas nekad netiek veiktas, lai sūtītu signālus tirgum, Eurosistēma parasti tās īsteno, piemērojot tai piedāvātās procentu likmes. Tādējādi ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas parasti veic ar mainīgas procentu likmes izsoļu palīdzību, un ECB periodiski norāda turpmākajās izsolēs piedāvāto apjomu. Ārkārtas apstākļos Eurosistēma var veikt arī ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ar fiksētās procentu likmes izsoļu starpniecību.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju iezīmes var būt šādas:

- tās ir likviditāti palielinošas reversās operācijas;
- tās veic regulāri katru mēnesi;¹
- parasti to termiņš ir 3 mēneši;²

3.1.4. PRECIZĒJOŠĀS REVERSĀS OPERĀCIJAS

Eurosistēma var veikt precizējošās operācijas reverso atklātā tirgus darījumu veidā. Precizējošo operāciju mērķis ir pārvaldīt likviditāti tirgū un ietekmēt procentu likmju virzību, īpaši – lai mazinātu negaidītu tirgus likviditātes svārstību ietekmi uz procentu likmēm. Tā kā pastāv potenciāla vajadzība ātri rīkoties neparedzētu tirgus pārmaiņu gadījumā, vēlams, lai Eurosistēma saglabātu augstu elastības pakāpi, izvēloties procedūras un darbības iezīmes šādu operāciju veikšanai.

Precizējošo reverso operāciju iezīmes var būt šādas:

- tās var būt likviditāti palielinošas vai likviditāti samazinošas operācijas;
- to biežums nav noteikts;
- to termiņš nav noteikts;
- likviditāti palielinošos precizējošos reversos darījumus parasti veic ar ātro izsoļu palīdzību, lai gan nav liegta iespēja izmantot divpusējās procedūras (sk. 5. nodaļu);

² Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju termiņi dažkārt var mainīties arī atkarībā no dalībvalstu svētku dienām.

- likviditāti samazinošos precizējošos reversos darījumus vienmēr veic ar divpusējo procedūru palīdzību (kā noteikts 5.2. sadaļā);
- parasti šādas operācijas decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas (ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt divpusējās precizējošās reversās operācijas);
- saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu, kas piedalīsies precizējošajās reversajās operācijās; un
- kā pamatā esošos aktīvus precizējošajām reversajām operācijām var izmantot gan tirgojamus, gan netirgojamus aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).

3.2. TIEŠIE DARĪJUMI

INSTRUMENTA VEIDS

Tiešie atklātā tirgus darījumi ir operācijas, kurās Eurosistēma pērk vai pārdod atbilstošos aktīvus tieši tirgū. Šādas operācijas veic tikai strukturālos un precizējošos nolūkos.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Tiešais darījums paredz pilnīgu īpašuma tiesību pāreju no pārdevēja pircējam bez saistītas reversas īpašuma tiesību pārejas. Darījumus veic saskaņā ar tirgus principiem, kas piemērojami darījumā izmantotajam parāda instrumentam.

CENU NOTEIKUMI

Aprēķinot cenas, Eurosistēma darbojas saskaņā ar visplašāk pieņemtajiem tirgus principiem, kas piemērojami darījumā izmantotajiem parāda instrumentiem.

CITAS IEZĪMES

Eurosistēmas tiešo darījumu iezīmes var būt šādas:

3.1.5. STRUKTURĀLĀS REVERSĀS OPERĀCIJAS

Eurosistēma var veikt strukturālās operācijas reverso atklātā tirgus darījumu veidā, lai koriģētu Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru.

Šo operāciju iezīmes var būt šādas:

- tās ir likviditāti palielinošas operācijas;
- to biežums var būt regulārs vai neregulārs;
- to termiņš *a priori* nav noteikts;
- tās veic ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- tās decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas;
- visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoles pieteikumus strukturālajām reversajām operācijām; un
- kā pamatā esošos aktīvus precizējošajām reversajām operācijām var izmantot gan tirgojamus, gan netirgojamus aktīvus (kā noteikts 6. nodaļā).
- tās var būt likviditāti palielinošas (tiešā pirkšana) vai likviditāti samazinošas (tiešā pārdošana) operācijas;
- to biežums nav noteikts;
- tos veic ar divpusējo procedūru palīdzību (kā noteikts 5.2. sadaļā);
- parasti tos decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas (ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt precizējošās tiešās operācijas);
- darījuma partneru lokam *a priori* nav noteikti nekādi ierobežojumi; un

- tiešajos darījumos kā pamatā esošie aktīvi tiek izmantoti tikai tirgojami aktīvi (kā noteikts 6. nodaļā).

3.3. ECB PARĀDA CERTIFIKĀTU EMISIJA

INSTRUMENTA VEIDS

ECB var emitēt parāda sertifikātus, lai koriģētu Eurosistēmas strukturālo pozīciju attiecībā pret finanšu sektoru, lai radītu (vai palielinātu) likviditātes deficītu tirgū.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Sertifikāti ir ECB parādsaistības attiecībā pret sertifikāta turētāju. Sertifikātus emitē un ieraksta veidā glabā euro zonas vērtspapīru depozitārijos. ECB nepiemēro nekādus ierobežojumus sertifikātu pārvedamībai. Detalizēti noteikumi par ECB parāda sertifikātiem tiks iekļauti nosacījumos attiecībā uz šādiem sertifikātiem.

PROCENTU NOSACĪJUMI

Sertifikātus emitē ar diskontu, t.i., tos emitē zem nominālvērtības un dzēšanas datumā dzēš atbilstoši nominālvērtībai. Emisijas apjoma un dzēšanas apjoma starpība ir vienāda ar to procentu summu, kas saskaņā ar noteikto procentu likmi uzkrāta emisijas apjomam

sertifikāta termiņā. Piemērojamā procentu likme ir vienkārša procentu likme, aprēķināta saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". Emisijas apjoma aprēķins sniegts 1. ielikumā.

CITAS IEZĪMES

ECB parāda sertifikātu emisijas iezīmes var būt šādas:

- sertifikātus emitē, lai mazinātu tirgus likviditāti;
- sertifikātus var emitēt regulāri vai neregulāri;
- sertifikātu termiņš ir īsāks par 12 mēnešiem;
- sertifikātus emitē ar standartizsoļu palīdzību (kā noteikts 5.1. sadaļā);
- sertifikātus decentralizēti izsola un dzēš nacionālās centrālās bankas; un
- visi darījuma partneri, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem (kā noteikts 2.1. sadaļā), var iesniegt izsoļu pieteikumus, lai parakstītos uz ECB parāda sertifikātiem.

1. ielikums

ECB PARĀDA CERTIFIKĀTU EMISIJA

Emisijas apjoms ir:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_T \times D}{36\,000}}$$

kur:

N — parāda sertifikāta nominālvērtība;

r_T — procentu likme (%);

D — parāda sertifikāta termiņš (dienās);

P_T — parāda sertifikāta emisijas apjoms.

3.4. VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMI

INSTRUMENTA VEIDS

Monetārās politikas mērķiem veiktie valūtas mijmaiņas darījumi sastāv no vienlaikus veiktiem tagadnes un nākotnes darījumiem, kuros euro maina pret ārvalstu valūtu. Tos izmanto precizēšanas vajadzībām, galvenokārt lai pārvaldītu likviditāti tirgū un ietekmētu procentu likmju virzību.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Monetārās politikas mērķiem veiktie valūtas mijmaiņas darījumi ir operācijas, kurās Eurosistēma pērk (vai pārdod) euro par ārvalstu valūtu tagadnes darījumā un vienlaikus pārdod (vai pērk) tos atpakaļ nākotnes darījumā noteiktā atpiršanas datumā. Detalizēti valūtas mijmaiņas darījumu nosacījumi ietverti līgumā, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka (vai ECB).

VALŪTAS UN VALŪTAS KURSU NOSACĪJUMI

Eurosistēma vienmēr veic operācijas tikai ar plaši tirgotām valūtām un saskaņā ar standarta tirgus praksi. Katrā valūtas mijmaiņas operācijā Eurosistēma un darījuma partneri vienojas par mijmaiņas darījuma punktiem. Mijmaiņas darījuma punkti ir starpība starp nākotnes darījuma valūtas kursu un tagadnes darījuma valūtas kursu. Euro mijmaiņas darījuma punkti attiecībā pret attiecīgo ārvalstu valūtu tiek noteikti saskaņā ar vispārējiem tirgus principiem. Valūtas mijmaiņas darījumu valūtas kursa nosacījumi noteikti 2. ielikumā.

CITAS IEZĪMES

Valūtas mijmaiņas darījumu iezīmes var būt šādas:

- tās var būt likviditāti palielinošas vai likviditāti samazinošas operācijas;

2. ielikums

VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMI

S – euro (EUR) sākumkurss (valūtas mijmaiņas darījuma noslēgšanas dienā) attiecībā pret kādu valūtu ABC:

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M – euro beigu kurss attiecībā pret kādu valūtu ABC mijmaiņas darījuma atpiršanas datumā (M):

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M – nākotnes kursu starpības punkti starp euro un ABC mijmaiņas darījuma atpiršanas datumā (M):

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$ – tagadnes valūtas summa; $N(\cdot)_M$ ir nākotnes valūtas summa:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{vai} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{vai} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- to biežums nav noteikts;
  - to termiņš nav noteikts;
  - tos veic ar ātro izsoļu vai divpusējo procedūru palīdzību (sk. 5. nodaļu);
  - parasti tos decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas (ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības veikt divpusējus valūtas mijmaiņas darījumus); un
  - saskaņā ar 2.2. sadaļā un 3. pielikumā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu dalībai valūtas mijmaiņas darījumos.
- noguldījumus piesaista, lai mazinātu likviditāti;
  - noguldījumu piesaistes biežums nav noteikts;
  - noguldījumu termiņš nav noteikts;
  - noguldījumu piesaisti parasti veic ar ātro izsoļu palīdzību, lai gan nav liegta iespēja izmantot divpusējās procedūras (sk. 5. nodaļu);
  - parasti noguldījumu piesaisti decentralizēti veic nacionālās centrālās bankas (ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB var veikt noguldījumu ar noteiktu termiņu³ divpusēji piesaisti); un

3.5. NOGULDĪJUMU AR NOTEIKTU TERMIŅU PIESAISTE

INSTRUMENTA VEIDS

Eurosistēma var piedāvāt darījuma partneriem izvietot noguldījumus ar noteiktu termiņu, par kuriem tiek maksāta atlīdzība, tās dalībvalsts centrālajā bankā, kurā reģistrēts darījuma partneris. Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste paredzēta tikai precizējošām vajadzībām, lai mazinātu likviditāti tirgū.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

No darījuma partneriem pieņemtie noguldījumi ir ar noteiktu termiņu un nemainīgu procentu likmi. Nacionālās centrālās bankas apmaiņā pret noguldījumiem nesniedz nekādu nodrošinājumu.

PROCENTU NOSACĪJUMI

Noguldījumam piemērotā procentu likme ir vienkārša procentu likme, aprēķināta saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". Procentus maksā noguldījuma termiņa beigās.

CITAS IEZĪMES

Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistes iezīmes var būt šādas:

- saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem Eurosistēma var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistei.

³ Noguldījumi ar noteiktu termiņu tiek turēti nacionālo centrālo banku kontos; tā tas būtu arī tad, ja šādas operācijas centralizēti būtu jāveic ECB.

4. NODAĻA

PASTĀVĪGĀS IESPĒJAS

4.1. AIZDEVUMU IESPĒJA UZ NAKTI

INSTRUMENTA VEIDS

Darījuma partneri var izmantot aizdevumu iespēju uz nakti, lai no nacionālajām centrālajām bankām uz nakti saņemtu naudas līdzekļus pret atbilstošiem aktīviem ar iepriekš noteiktu procentu likmi (kā noteikts 6. nodaļā). Minētā iespēja paredzēta darījuma partneru īslaicīgu likviditātes vajadzību nodrošināšanai. Parastos apstākļos maksimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti ir šīs iespējas procentu likme. Šīs iespējas izmantošanas nosacījumi visā euro zonā ir vienādi.

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Nacionālās centrālās bankas var palielināt likviditāti, izmantojot aizdevumu iespēju uz nakti vai nu atpirkšanas līgumu uz nakti veidā (t.i., īpašuma tiesības uz aktīvu pāriet kredītoram, bet puses vienojas veikt reverso darījumu, nākamajā darbadienā nododot aktīvu atpakaļ debitoram), vai arī kā nodrošinātus aizdevumus uz nakti (t.i., tiek piešķirtas realizējamas īpašuma tiesības attiecībā uz aktīviem, bet, ja parādsaistības tiek nokārtotas, īpašuma tiesības uz aktīvu saglabā debitors). Detalizēti atpirkšanas līgumu nosacījumi ietverti līgumos, ko piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka. Noteikumos par likviditātes palielināšanu, izmantojot ar ķīlu nodrošinātus aizdevumus, ņem vērā dažādas procedūras un formalitātes, kas dažādās jurisdikcijās nepieciešamas, lai nodibinātu un pēc tam īstenotu attiecīgās īpašuma tiesības uz nodrošinājumu (ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu).

PIEKĻUVES NOSACĪJUMI

Iestādes, kas atbilst 2.1. sadaļā noteiktajiem darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piekļūt aizdevumu iespējai uz nakti. Piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti nodrošina tās dalībvalsts nacionālā centrālā banka, kurā reģistrēta attiecīgā iestāde. Piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti nodrošina tikai dienās, kad darbojas attiecīgā nacionālā reālā laika bruto norēķinu (RTGS) sistēma un attiecīgā(-ās) vērtspapīru norēķinu sistēma(-as) (SSS).

Katras darbadienas beigās debeta pozīcijas darījuma partneru norēķinu kontos nacionālajā centrālajā bankā automātiski uzskata par pieprasījumu aizdevumu iespējas uz nakti izmantošanai. Piekļuves procedūras aizdevumu iespējai uz nakti dienas beigās noteiktas 5.3.3. sadaļā.

Darījuma partneris var iegūt piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti, arī nosūtot pieprasījumu tās dalībvalsts nacionālajai centrālajai bankai, kurā šis darījuma partneris reģistrēts. Lai nacionālā centrālā banka varētu apstrādāt pieprasījumu tajā pašā dienā, tai jāsaņem pieprasījums ne vēlāk kā 30 minūtes pēc faktiskā TARGET slēgšanas laika.^{1, 2} TARGET sistēmas slēgšanas laiks vienmēr ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Pēdējā Eurosistēmas rezervju prasību izpildes perioda darbadienā termiņš, kas noteikts piekļuves pieprasījumam aizdevumu iespējai uz nakti, tiek pagarināts vēl par 30 minūtēm. Pieprasījumā jānorāda kredīta summa un, ja darījuma pamatā esošie aktīvi nav jau iepriekš noguldīti nacionālajā centrālajā bankā, jānorāda pamatā esošie aktīvi, kas tiks izmantoti kā nodrošinājums darījuma veikšanai.

Izņemot prasību uzrādīt pietiekamus pamatā esošos atbilstošos aktīvus, nav nekādu ierobežojumu līdzekļiem, ko var piešķirt, izmantojot aizdevumu iespēju uz nakti.

TERMIŅŠ UN PROCENTU NOSACĪJUMI

Kredīts, izmantojot aizdevumu iespēju, tiek izsniegts uz nakti. Darījuma partneriem, kas tieši piedalās TARGET, kredītu atmaksā laikā, kad tiek atvērta attiecīgā nacionālā RTGS sistēma un attiecīgā(-ās) SSS, nākamajā šo sistēmu darbības dienā.

1 Dažās dalībvalstīs nacionālā centrālā banka (vai dažas tās filiāles) var būt slēgta monetārās politikas operāciju veikšanai konkrētās Eurosistēmas darbadienās valsts vai reģionālo svētku dienu dēļ. Šādos gadījumos attiecīgā nacionālā centrālā banka atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par kārtību, kā piekļūt aizdevumu iespējai uz nakti svētku dienās.

2 Par TARGET slēgšanas dienām tiek paziņots ECB interneta lapā (www.ecb.int) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).

Eurosistēma procentu likmi paziņo iepriekš, un to aprēķina kā vienkāršu procentu likmi saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". ECB var mainīt procentu likmi jebkurā laikā, un tā stājas spēkā ne agrāk kā nākamajā Eurosistēmas darbadienā.^{3,4} Aizdevumu iespējas procentus un kredītu atmaksā vienlaikus.

IESPĒJAS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA

Pieklūvi iespējai nodrošina tikai saskaņā ar ECB mērķiem un vispārīgiem monetārās politikas apsvērumiem. ECB var jebkurā laikā mainīt iespējas nosacījumus vai pārtraukt tās darbību.

4.2. NOGULDĪJUMU IESPĒJA

INSTRUMENTA VEIDS

Darījuma partneri var izmantot noguldījumu iespēju, lai veiktu noguldījumus uz nakti nacionālajās centrālajās bankās. Par noguldījumiem tiek maksāta atlīdzība saskaņā ar iepriekš noteiktu procentu likmi. Parastos apstākļos minimālā tirgus procentu likme darījumiem uz nakti ir noguldījumu iespējas procentu likme. Noguldījumu iespējas nosacījumi visā euro zonā ir vienādi.⁵

JURIDISKĀ BŪTĪBA

Par noguldījumiem uz nakti, kas pieņemti no darījuma partneriem, tiek maksāta atlīdzība pēc fiksētas procentu likmes. Apmaiņā pret noguldījumu darījuma partnerim netiek sniegts nodrošinājums.

PIEKĻUVES NOSACĪJUMI⁶

Iestādes, kas atbilst 2.1. sadaļā noteiktajiem darījuma partneru vispārējiem atbilstības kritērijiem, var piekļūt noguldījumu iespējai. Pieklūvi noguldījumu iespējai piešķir tās dalībvalsts nacionālā centrālā banka, kurā reģistrēta iestāde. Pieklūvi noguldījumu iespējai piešķir tikai dienās, kad atvērta attiecīgā nacionālā RTGS sistēma.

Lai varētu iegūt noguldījumu iespēju, darījuma partnerim jānosūta pieprasījums tās dalībvalsts nacionālajai centrālajai bankai, kurā šis darījuma

partneris reģistrēts. Lai nacionālā centrālā banka varētu apstrādāt pieprasījumu tajā pašā dienā, tai jāsaņem pieprasījums ne vēlāk kā 30 minūtes pēc faktiskā TARGET slēgšanas laika, kas vienmēr ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks).^{7, 8} Pēdējā Eurosistēmas rezervju prasību izpildes perioda darbadienā termiņš, kas noteikts pieklūves pieprasījumam noguldījumu iespējai, tiek pagarināts vēl par 30 minūtēm. Pieprasījumā jānorāda summa, kas tiks noguldīta, izmantojot noguldījumu iespēju.

Summa, ko darījuma partneris var noguldīt, izmantojot noguldījumu iespēju, netiek ierobežota.

TERMIŅŠ UN PROCENTU NOSACĪJUMI

To noguldījumu termiņš, kuri veikti, izmantojot noguldījumu iespēju, ir nakts. Darījuma partneriem, kas tieši piedalās TARGET, to noguldījumu termiņš, kuri veikti, izmantojot noguldījumu iespēju, ir laiks, kad tiek atvērta attiecīgā nacionālā RTGS sistēma, nākamajā šīs sistēmas darbības dienā.

Procentu likmi Eurosistēma paziņo iepriekš, un to aprēķina kā vienkāršu procentu likmi saskaņā ar dienu aprēķina principu "faktiskais dienu skaits/360". ECB var mainīt procentu likmi jebkurā laikā, un tā stājas spēkā ne agrāk kā

3 Visā dokumentā termins "Eurosistēmas darbadiena" attiecas uz jebkuru dienu, kad ECB un vismaz viena no nacionālajām centrālajām bankām ir atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai.

4 Lēmumus par procentu likmju pārmaiņām pieņem Padome. Parasti šie lēmumi tiek pieņemti, kad tā izvērtē monetārās politikas nostāju (mēneša pirmajā sanāksmē), un stājas spēkā tikai ar jaunā rezervju izpildes perioda sākumu.

5 Euro zonas valstīs var būt darbības atšķirības sakarā ar nacionālo centrālo banku dažādajām kontu struktūrām.

6 Ņemot vērā nacionālo centrālo banku dažādās kontu struktūras, ECB var atļaut nacionālajām centrālajām bankām piemērot pieklūves nosacījumus, kas mazliet atšķiras no minētajiem. Nacionālās centrālās bankas sniedz informāciju par katru atkāpi no šajā dokumentā sniegtajiem pieklūves nosacījumiem.

7 Dažas dalībvalstis nacionālā centrālā banka (vai dažas tās filiāles) var būt slēgta monetārās politikas operāciju veikšanai Eurosistēmas darbadienās valsts vai reģionālo svētku dienu dēļ. Šādos gadījumos attiecīgā nacionālā centrālā banka atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par kārtību, lai piekļūtu noguldījumu iespējai svētku dienās.

8 Par TARGET slēgšanas dienām tiek paziņots ECB interneta lapā (www.ecb.int) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).

nākamajā Eurosistēmas darbadienā.⁹ Procentus par noguldījumiem maksā noguldījuma termiņa beigās.

IESPĒJAS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA

Pieļūvi noguldījumu iespējai nodrošina tikai saskaņā ar ECB mērķiem un vispārīgiem monetārās politikas apsvērumiem. ECB jebkurā laikā var mainīt iespējas nosacījumus vai pārtraukt tās darbību.

⁹ Sk. šīs nodaļas 4. zemspējas piezīmi.

5. NODAĻA

PROCEDŪRAS

5.1. IZSOLES PROCEDŪRAS

5.1.1. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

Parasti Eurosistēmas atklātā tirgus operācijas veic izsoļu veidā. Eurosistēmas izsoles procedūras īsteno sešos posmos, kā noteikts 3. ielikumā.

Eurosistēma izmanto divu dažādu veidu izsoļu procedūras – standartizsoles un ātrās izsoles. Gan standartizsoļu, gan ātro izsoļu procedūras ir vienādas, izņemot laika grafikus un darījuma partneru loku.

STANDARTIZSOLES

Standartizsoles veic ne vēlāk kā 24 stundu laikā no paziņojuma par izsoli līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai (ja starp pieteikuma iesniegšanas termiņu un piešķiruma rezultātu paziņošanu ir aptuveni divas stundas laika). 1. attēls sniedz pārskatu par standartizsoļu posmu parasto laika grafiku. ECB var nolemt mainīt atsevišķu operāciju laika grafiku, ja tas nepieciešams.

Galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas un strukturālās

operācijas (izņemot tiešos darījumus) vienmēr tiek veiktas kā standartizsoles. Tajās var piedalīties darījuma partneri, kas atbilst 2.1. sadaļā minētajiem vispārējiem atbilstības kritērijiem.

ĀTRĀS IZSOLES

Ātrās izsoles parasti veic 90 minūšu laikā no paziņojuma par izsoli līdz piešķiruma rezultātu apstiprināšanai, kas notiek tūlīt pēc izsoles rezultātu paziņošanas. Ātrās izsoles parastais laika grafiks parādīts 2. attēlā. ECB var nolemt mainīt atsevišķu operāciju laika grafiku, ja tas nepieciešams. Ātrās izsoles tiek izmantotas tikai precizējošo operāciju veikšanai. Saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem un procedūrām Eurosistēma dalībai ātrajās izsolēs var izraudzīties ierobežotu darījuma partneru skaitu.

FIKSĒTAS PROCENTU LIKMES UN MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOLES

Eurosistēmai ir iespēja veikt vai nu fiksētas procentu likmes (apjoma), vai arī mainīgas procentu likmes (procentu) izsoles. Fiksētas procentu likmes izsolē ECB iepriekš nosaka procentu likmi un iesaistītie darījuma partneri

3. ielikums

IZSOLES PROCEDŪRU POSMI

- 1. posms. Paziņojums par izsoli:**
  - a) ECB paziņojums, izmantojot publiskos informācijas tīklus;
  - b) nacionālo centrālo banku paziņojums, izmantojot nacionālos informācijas tīklus un tieši individuāliem darījuma partneriem (ja nepieciešams).
- 2. posms. Darījuma partneru izsoles pieteikumu sagatavošana un iesniegšana.**
- 3. posms. Eurosistēmas veikta izsoles pieteikumu apkopošana.**
- 4. posms. Izsoles piešķiruma sadale un izsoles rezultātu paziņošana:**
  - a) ECB piešķiruma lēmums;
  - b) piešķiruma rezultātu paziņošana.
- 5. posms. Individuālo piešķiruma rezultātu apstiprināšana.**
- 6. posms. Darījumu norēķini (sk. 5.3. sadaļu).**

iesniedz pieteikumus par naudas apjomu, ar kādu tie vēlas piedalīties darījumā ar fiksēto procentu likmi.¹ Mainīgas procentu likmes izsolē darījuma partneri iesniedz pieteikumus par naudas apjomu un procentu likmi, ar kādu tie vēlas iesaistīties darījumos ar nacionālajām centrālajām bankām.²

5.1.2. IZSOĻU OPERĀCIJU GRAFIKS

Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Galvenās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas tiek veiktas saskaņā ar Eurosistēmas publicēto indikatīvo grafiku.³ Šo grafiku publicē ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms tā gada sākuma, kurā šis grafiks būs spēkā. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju parastās tirdzniecības dienas noteiktas 2. tabulā. ECB tiecas nodrošināt, lai visu dalībvalstu darījuma partneri varētu piedalīties galvenajās un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās. Tāpēc, veidojot šo operāciju grafiku, ECB veic nepieciešamās korekcijas parastajā grafikā, ņemot vērā atsevišķo dalībvalstu svētku dienas.

Strukturālās operācijas

Strukturālās operācijas standartizsoļu veidā nenotiek saskaņā ar kādu iepriekš izveidotu grafiku. Taču parasti tās tiek veiktas un par tām norēķinās tikai tajās dienās, kas visās dalībvalstīs ir NCB darbadienas.⁴

PRECIZĒJOŠĀS OPERĀCIJAS

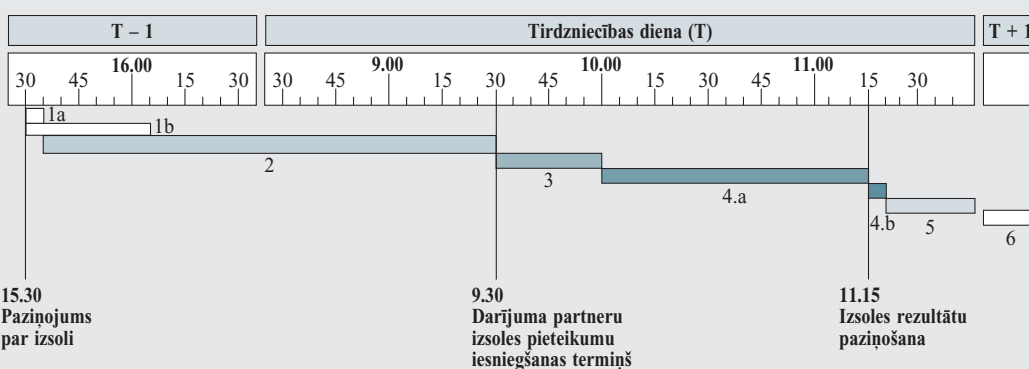
Precizējošās operācijas netiek veiktas saskaņā ar kādu iepriekš izveidotu grafiku. ECB var nolemt veikt precizējošās operācijas jebkurā Eurosistēmas darbadienā. Šādās operācijās piedalās tikai to dalībvalstu nacionālās centrālās bankas, kurās darījuma diena, norēķinu diena un atmaksāšanas diena ir NCB darbadienas.

5.1.3. IZSOLES OPERĀCIJU IZZIŅOŠANA

Eurosistēmas standartizsoles tiek publiski izziņotas, izmantojot informācijas tīklus. Turklāt nacionālās centrālās bankas var izziņot izsoles operāciju tieši darījuma partneriem, neizmantojot informācijas tīklus. Parasti publiskajā izsoles paziņojumā iekļauta šāda informācija:

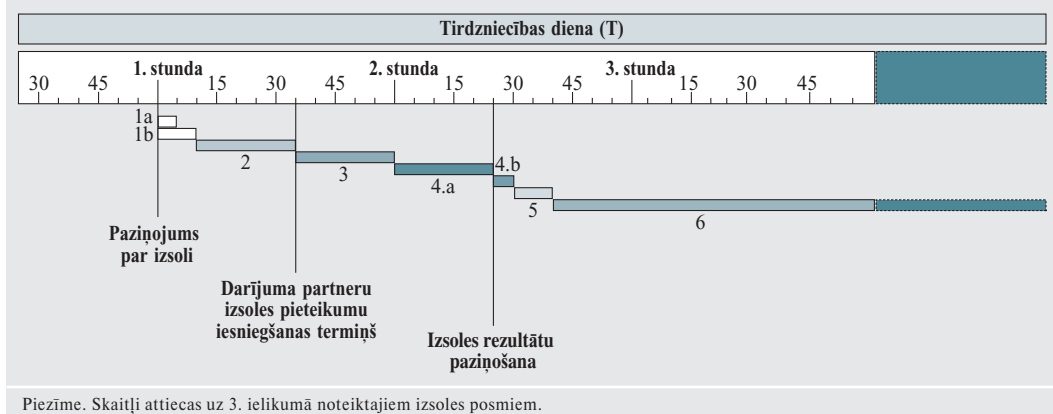
- 1 Fiksētas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs ECB nosaka operācijas mijmaiņas darījuma punktus un darījuma partneri piedāvā valūtas apjomu, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko tie vēlas pārdot (un atpirkt) vai pirkt (un atpārdot) ar šo likmi.
- 2 Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs darījuma partneri piedāvā valūtas apjomu, kas tiek uzturēts nemainīgs, un mijmaiņas darījuma punktu koeficiju, ar kuru tie vēlas iesaistīties operācijā.
- 3 Eurosistēmas izsoles operāciju grafiks atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.int) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).
- 4 Visā dokumentā termins "NCB darbadiena" attiecas uz jebkuru dienu, kad konkrētās dalībvalsts nacionālā centrālā banka atvērta Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veikšanai. Dažās dalībvalstīs nacionālās centrālās bankas filiāles var būt slēgtas NCB darbadienās vietējo vai reģionālo svētku dienu dēļ. Šādos gadījumos attiecīgā nacionālā centrālā banka atbild par darījuma partneru iepriekšēju informēšanu par to darījumu veikšanas kārtību, kuros iesaistītas minētās filiāles.

1. attēls. Standartizsoļu posmu parastais laika grafiks (norādīts ECB laiks (Viduseiropas laiks))

Piezīme. Skaitļi attiecas uz 3. pielikumā noteiktajiem izsoles posmiem.

2. attēls. Ātro izsoļu posmu parastais laika grafiks

- izsoles operācijas atsauces numurs;
- izsoles operācijas datums;
- operācijas veids (likviditātes palielināšana vai samazināšana un paredzētais monetārās politikas instrumenta veids);
- operācijas termiņš;
- izsoles veids (fiksētas vai mainīgas procentu likmes izsole);
- piešķiršanas metode ("holandiešu" vai "amerikāņu" izsole, kā noteikts 5.1.5. sadaļā);
- paredzētais operācijas apjoms (parasti tikai ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām);
- fiksētas procentu likmes izsoles procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkts (fiksētas procentu likmes izsolēm);
- minimālā/maksimālā apstiprinātā procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkts (ja nepieciešams);
- operācijas sākuma datums un termiņa beigu datums (ja nepieciešams) vai instrumenta novērtējuma datums un termiņa beigu datums (parāda sertifikātu emisijai);
- iesaistītās valūtas un valūta, kuras apjoms tiek uzturēts nemainīgs (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- darījuma atsauces sākumkurss, kas izmantojams izsoles pieteikumu aprēķināšanā (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- izsoles pieteikuma maksimālais limits (ja tāds ir);
- minimālais pretendam izsolē piešķiramais apjoms (ja tāds ir);
- minimālais piešķirtā apjoma koeficients (ja tāds ir);

2. tabula. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju parastās tirdzniecības dienas

Operācijas veids	Parastā tirdzniecības diena (T)
Galvenās refinansēšanas operācijas	Katra otrdiena
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	Katra kalendārā mēneša pēdējā trešdiena ¹⁾

1) Ņemot vērā Ziemassvētku laiku, decembrī operāciju parasti veic vienu nedēļu iepriekš, t.i., decembra priekšpēdējā trešdienā.

- laika grafiks izsoles pieteikumu iesniegšanai;
- sertifikātu denominācija (parāda sertifikātu emisijai) un
- emisijas ISIN kods (parāda sertifikātu emisijai).

Lai veicinātu precizējošo operāciju caurredzamību, Eurosistēma ātrās izsoles parasti publiski izziņo iepriekš. Taču ārkārtas apstākļos ECB var nolemt ātrās izsoles iepriekš publiski neizziņot. Ātro izsoļu izziņošana notiek saskaņā ar tādām pašām procedūrām, kādas piemēro standartizolēs. Ātrajās izsolēs (gan publiski izziņotās, gan publiski neizziņotās) ar izraudzītajiem darījuma partneriem tieši sazinās nacionālās centrālās bankas.

5.1.4. DARĪJUMA PARTNERU IZSOLES PIETEIKUMU SAGATAVOŠANA UN IESNIEGŠANA

Darījuma partneru izsoles pieteikumiem jābūt noformētiem atbilstoši standartam, ko nacionālās centrālās bankas paredzējušas attiecīgajai operācijai. Izsoles pieteikumi jāiesniedz tās dalībvalsts nacionālajai centrālajai bankai, kurā atrodas iestādes institūts (galvenais birojs vai filiāle). Iestādes izsoles pieteikumus katrā dalībvalstī var iesniegt tikai viens institūts (galvenais birojs vai izraudzītā filiāle).

Fiksētas procentu likmes izsolēs darījuma partneriem izsoles pieteikumos jānorāda naudas summa, ko tie vēlas izmantot darījumā ar nacionālajām centrālajām bankām.⁵

Mainīgas procentu likmes izsolēs darījuma partneri var iesniegt izsoles pieteikumus ar ne vairāk kā desmit dažādiem procentu likmju/cenu/mijmaiņas darījuma punktu līmeņiem. Katrā pieteikumā jānorāda naudas apjoms, ko tie vēlas izmantot darījumā ar nacionālajām centrālajām bankām, un attiecīgā procentu likme.^{6,7} Procentu likmju pieteikumos procentu likmes solis ir 0.01 procentu punkts. Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījuma izsolēs mijmaiņas darījuma punkti nosakāmi

saskaņā ar standarta tirgus principiem, un to solis ir 0.01 mijmaiņas darījuma punkts.

Galvenajām refinansēšanas operācijām minimālais pieteikuma apjoms ir 1 000 000 euro. Pieteikumos, kas pārsniedz šo summu, darījuma apjoma solis ir 100 000 euro. Tādu pašu minimālo darījuma apjoma soli un pieteikuma apjomu piemēro precizējošajās un strukturālajās operācijās. Minimālo pieteikuma apjomu piemēro katram atsevišķam procentu likmes/cenas/mijmaiņas darījuma punktu līmenim.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām nacionālā centrālā banka nosaka minimālo pieteikuma apjomu robežās no 10 000 euro līdz 1 000 000 euro. Pieteikumos, kas pārsniedz šo summu, darījuma apjoma solis ir 10 000 euro. Minimālo pieteikuma apjomu piemēro atsevišķi katram procentu likmes līmenim.

ECB var noteikt maksimālo pieteikuma limitu, lai nepieļautu neatbilstoši lielus pieteikumus. Katrs šāds maksimālais pieteikuma limits vienmēr tiek norādīts publiskajā izsoles paziņojumā.

Darījuma partneriem vienmēr jāspēj segt tiem piešķirtos apjomus ar pietiekamu apjomu atbilstošo pamatā esošo aktīvu.⁸ Līgumu un normatīvo aktu nosacījumi, kurus piemēro attiecīgā nacionālā centrālā banka, pieļauj soda piemērošanu, ja darījuma partneris nespēj pārvest pamatā esošos aktīvus vai skaidro naudu pietiekamā apjomā, lai norēķinātos par summu, kas tam piešķirta izsoles operācijā.

Pieteikumus var atcelt līdz pat pieteikumu iesniegšanas termiņam. Pieteikumi, kas iesniegti pēc izsoles izziņošanas ziņojumā norādītā

5 Fiksētas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumos jāpaziņo valūtas apjoms, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko darījuma partneris vēlas izmantot darījumā ar Eurosistēmu.

6 Attiecībā uz ECB parāda sertifikātu emisiju ECB var nolemt, ka pieteikumi jāizsaka kā cena, nevis kā procentu likme. Šādos gadījumos cenas jānorāda procentos no nominālvērtības.

7 Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumos jānorāda valūtas apjoms, kas tiek uzturēts nemainīgs un ko darījuma partneris vēlas izmantot darījumā ar Eurosistēmu, kā arī attiecīgais mijmaiņas darījuma punktu līmenis.

8 Vai norēķināties skaidrā naudā likviditāti samazinošās operācijās.

4. ielikums

FIKSĒTAS PROCENTU LIKMES IZSOĻU PIEŠĶĪRUMS

Piešķiruma apjoma koeficients:
$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Darījuma partnerim i piešķirtais apjoms: $all_i = all\% \times (a_i)$

kur:

- A – piešķirtais kopapjoms;
- n – darījuma partneru kopskaits;
- a_i – darījuma partnera i pieteikuma apjoms;
- all% – piešķiruma koeficients;
- all_i – darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms.

termiņa, ir nederīgi. Nacionālās centrālās bankas lemj par to, vai termiņš ievērots. Nacionālās centrālās bankas noraida visus darījuma partnera pieteikumus, ja pieteikumu kopsumma pārsniedz ECB noteikto maksimālo pieteikuma limitu. Nacionālās centrālās bankas noraida arī tos pieteikumus, kas mazāki par minimālo pieteikuma apjomu vai mazāki par minimālo vai pārsniedz maksimālo apstiprināto procentu likmi/cenu/mijmaiņas darījuma punktu. Turklāt nacionālās centrālās bankas var noraidīt pieteikumus, kas ir nepilnīgi vai neatbilst standartam. Ja pieteikums noraidīts, attiecīgā nacionālā centrālā banka informē darījuma partneri par savu lēmumu pirms izsoles piešķiruma.

5.1.5. IZSOLES PIEŠĶĪRUMA PROCEDŪRAS

FIKSĒTAS PROCENTU LIKMES IZSOLES

Sadalot fiksētas procentu likmes izsoles apjomu, darījuma partneru pieteikumi tiek summēti. Ja pieteikumu kopsumma pārsniedz kopējo piešķiramās likviditātes apjomu, iesniegtie pieteikumi tiek apmierināti proporcionāli

piedāvātajam apjomam, pamatojoties uz izsoles apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu (sk. 4. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro. Tomēr fiksētas procentu likmes izsolēs ECB var nolemt katram pretendētājam piešķirt minimālo apjomu/daļu.

EURO VEIKTAS MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOLES

Mainīgas procentu likmes izsolēs, kas veiktas euro un paredzētas likviditātes palielināšanai, pieteikumi tiek sakārtoti piedāvātās procentu likmes dilstošā secībā. Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar visaugstāko procentu likmi; pēc tam seko pieteikumi ar pakāpeniski zemākām procentu likmēm, līdz viss sadalāmais izsoles apjoms ir izlietots. Ja viszemākās apstiprinātās procentu likmes līmenī (t.i., robežlikmes līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo sadalāmo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz neizsolītā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu robežlikmes līmenī (sk. 5. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirto apjomu noapaļo līdz pilnam euro.

5. ielikums

EURO VEIKTĀS MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOĻU PIEŠĶĪRUMS

(piemērs attiecas uz pieteikumiem, kas izteikti procentu likmju veidā)

Piešķiruma koeficients robežlikmes līmenī:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Piešķirums darījuma partnerim i robežlikmes līmenī:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

kur:

- A – piešķirtais kopapjoms;
- r_s – darījuma partneru procentu likmes s pieteikums;
- n – darījuma partneru kopskaits;
- $a(r_s)_i$ – darījuma partnera i pieteikuma apjoms ar procentu likmi s (r_s);
- $a(r_s)$ – pieteikumu kopsomma ar konkrēto procentu likmi (r_s):

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

- r_m – robežlikme:
  - $r_l \geq r_s \geq r_m$ likviditāti palielinošai izsolei;
  - $r_m \geq r_s \geq r_l$ likviditāti samazinošai izsolei;
- r_{m-1} – procentu likme pirms robežlikmes (pēdējā procentu likme, ar kuru pieteikumi ir pilnībā apmierināti):
  - $r_{m-1} > r_m$ likviditāti palielinošai izsolei;
  - $r_m > r_{m-1}$ likviditāti samazinošai izsolei;
- $all\%(r_m)$ – piešķiruma koeficients robežlikmes līmenī;
- $all(r_s)_i$ – piešķirums darījuma partnerim i , ja procentu likme ir s ;
- all_i – darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms.

Mainīgas procentu likmes izsolēs, kas paredzētas likviditātes samazināšanai (tās var izmantot parāda sertifikātu emisijai un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistei), pieteikumi tiek sakārtoti piedāvāto procentu likmju augošā secībā (vai piedāvāto cenu dilstošā secībā). Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar

viszemāko procentu likmi (augstāko cenu), pēc tam – pieteikumi ar augstākām procentu likmēm (zemākām cenām), līdz izlietots viss likviditātes samazināšanai paredzētais līdzekļu apjoms. Ja visaugstākās apstiprinātās procentu likmes (viszemākās cenas) līmenī (t.i., robežlikmes/cenas līmenī) pieteikumu

kopsumma pārsniedz atlikušo sadalāmo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā sadalāmā apjoma attiecību pret pieteikumu kopapjomu ar robežlikmi/cenu (sk. 5. ielikumu). Parāda sertifikātu emisijai katram darījuma partnerim piešķirto apjomu noapaļo līdz tuvākajam parāda sertifikātu nominālvērtības darījuma solim. Citām likviditāti samazinošām operācijām katram darījuma partnerim piešķirtais apjoms jānoapaļo līdz pilnam euro.

Mainīgas procentu likmes izsolēs ECB var nolemt piešķirt katram veiksmīgajam pretendentam minimālo apjomu.

MAINĪGAS PROCENTU LIKMES VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMU IZSOLES

Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs, kas paredzētas likviditātes palielināšanai, pieteikumi tiek sakārtoti mijmaiņas darījuma punktu kotācijas augošā secībā.⁹ Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar viszemāko mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, pēc tam seko pieteikumi ar pakāpeniski augstāku mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, līdz izlietots viss noteiktais sadalāmais valūtas apjoms. Ja visaugstākās apstiprinātās mijmaiņas darījuma punkta kotācijas līmenī (t.i., valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo sadalāmo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā sadalāmā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī (sk. 6. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirto apjomu noapaļo līdz pilnam euro.

Mainīgas procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs, kas paredzētas likviditātes samazināšanai, pieteikumus sakārto mijmaiņas darījuma punktu kotācijas dilstošā secībā. Vispirms tiek apmierināti pieteikumi ar visaugstāko mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, pēc tam seko pieteikumi ar pakāpeniski zemāku mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, līdz viss samazināmais noteiktais valūtas apjoms sadalīts. Ja viszemākās apstiprinātās

mijmaiņas darījuma punkta kotācijas līmenī (t.i., valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī) pieteikumu kopsumma pārsniedz atlikušo sadalāmo apjomu, to sadala proporcionāli starp pieteikumiem, pamatojoties uz atlikušā sadalāmā apjoma attiecību pret pieteikumu kopsummu valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī (sk. 6. ielikumu). Katram darījuma partnerim piešķirto apjomu noapaļo līdz pilnam euro.

IZSOLES VEIDS

Mainīgas procentu likmes izsolēm Euro sistēmā var piemērot vai nu vienas procentu likmes izsoles, vai arī vairāku procentu likmju izsoles procedūras. Vienas procentu likmes izsolē (holandiešu izsole) piešķirtā apjoma procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkta kotācija, ko piemēro visiem apmierinātajiem pieteikumiem, ir vienāda ar robežlikmi/cenu/mijmaiņas darījuma punkta kotāciju (t.i., kotāciju, kurā izlietots kopējais izsoles apjoms). Vairāku procentu likmju izsolē (amerikāņu izsole) piešķirtā apjoma procentu likme/cena/mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir vienāda ar procentu likmi/cenu/mijmaiņas darījuma punkta kotāciju, kas piedāvāta katrā atsevišķajā pieteikumā.

5.1.6. IZSOLES REZULTĀTU PAZIŅOŠANA

Standartizsoļu un ātro izsoļu rezultātus paziņo publiski, izmantojot informācijas tīklus. Turklāt nacionālās centrālās bankas var paziņot izsoles rezultātu tieši darījuma partneriem, neizmantojot informācijas tīklus. Parasti publiskajā izsoles rezultāta paziņojumā iekļauta šāda informācija:

- izsoles operācijas atsauces numurs;

⁹ Mijmaiņas darījuma punkta kotācijas tiek uzskaitītas augošā secībā, ņemot vērā kotācijas zīmi, kas atkarīga no ārvalstu valūtas un euro procentu likmju starpības zīmes. Ja mijmaiņas darījuma termiņā ārvalstu valūtas procentu likme ir augstāka par attiecīgo euro procentu likmi, mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir pozitīva (t.i., euro kotē ar uzcenojumu attiecībā pret ārvalstu valūtu). Un otrādi – ja ārvalstu valūtas procentu likme ir zemāka par attiecīgo euro procentu likmi, mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir negatīva (t.i., euro kotē ar pazeminājumu attiecībā pret ārvalstu valūtu).

MAINĪGAS PROCENTU LIKMES VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMU IZSOĻU PIEŠĶĪRUMS

Piešķiruma koeficients valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Piešķirums darījuma partnerim i mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

kur:

- A – piešķirtais kopapjoms;
- Δ_s – darījuma partneru noteiktā mijmaiņas darījuma punkta kotācijas s pieteikums;
- n – darījuma partneru kopskaits;
- $a(\Delta_s)_i$ – darījuma partnera i pieteikuma apjoms, ja mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir s (Δ_s);
- $a(\Delta_s)$ – pieteikumu kopsumma, ja mijmaiņas darījuma punkta kotācija ir s (Δ_s):

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

- Δ_m – mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija:
  - $\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$ likviditāti palielinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
  - $\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditāti samazinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
- Δ_{m-1} – mijmaiņas darījuma punkta kotācija pirms valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas (pēdējā mijmaiņas darījuma punkta kotācija, ar kuru visi pieteikumi tiek pilnīgi apmierināti):
  - $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviditāti palielinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
  - $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviditāti samazinošam valūtas mijmaiņas darījumam;
- $all\%(\Delta_m)$ – piešķiruma koeficients valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācijas līmenī;
- $all(\Delta_s)_i$ – piešķirums darījuma partnerim i , ja valūtas mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija ir s ;
- all_i – darījuma partnerim i piešķirtais kopapjoms.

- izsoles operācijas datums;
- operācijas termiņš;
- operācijas veids;
- Eurosistēmas darījuma partneru pieteikumu kopsumma;

- pieteikumu iesniedzēju skaits;
- iesaistītās valūtas (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- kopējais piešķirtais/izsolītais apjoms;
- piešķiruma koeficients (fiksētas procentu likmes izsolēm);
- darījuma sākumkurss (valūtas mijmaiņas darījumiem);
- apstiprinātā robežlikme/cena/mijmaiņas darījuma punkts un robežlikmes/cenas/mijmaiņas darījuma punkta apstiprinātais piešķiruma koeficients (mainīgas procentu likmes izsolei);
- minimālā pieteikuma procentu likme, maksimālā pieteikuma procentu likme un vidējā svērtā piešķiruma likme (vairāku procentu likmju izsolēm);
- operācijas sākuma datums un termiņa beigu datums (ja nepieciešams) vai instrumenta novērtējuma datums un termiņa beigu datums (parāda sertifikātu emisijai);
- minimālais piešķirums kādam darījuma partnerim (ja tāds ir);
- minimālais piešķiruma koeficients (ja tāds ir);
- sertifikātu nominālvērtība (parāda sertifikātu emisijai) un
- emisijas ISIN kods (parāda sertifikātu emisijai).

Nacionālās centrālās bankas tieši apstiprina veiksmīgajiem darījuma partneriem individuālos izsoles rezultātus.

5.2. DIVPUSĒJO OPERĀCIJU PROCEDŪRAS

VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

Nacionālās centrālās bankas var veikt operācijas, pamatojoties uz divpusējām procedūrām.¹⁰ Šīs procedūras var izmantot precizējošajās atklātā tirgus operācijās un strukturālajās tiešajās operācijās. Plašā nozīmē divpusējās operācijas ir jebkādas procedūras, kurās Eurosistēma veic darījumu ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem, nerīkojot izsoli. Šajā ziņā izšķir divus dažādus divpusējo procedūru veidus: operācijas, kurās Eurosistēma ar darījuma partneriem sazinās tieši, un operācijas, kas tiek veiktas ar biržu un tirgus aģentu starpniecību.

TIEŠA SAZINĀŠANĀS AR DARĪJUMA PARTNERIEM

Šajā procedūrā nacionālās centrālās bankas tieši sazinās ar vienu vai vairākiem iekšzemes darījuma partneriem, kuri izraudzīti saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem. Saskaņā ar precīzām ECB sniegtām instrukcijām nacionālās centrālās bankas lemj, vai iesaistīties darījumā ar šiem darījuma partneriem. Darījumi tiek veikti ar nacionālo centrālo banku starpniecību.

Ja ECB Padome nolemtu, ka ārkārtas apstākļos divpusējās operācijas varētu veikt arī pati ECB (vai arī viena vai vairākas nacionālās centrālās bankas, kas darbojas ECB vārdā), šādu operāciju procedūras tiktu attiecīgi pielāgotas. Tādā gadījumā ECB (vai nacionālā(-ās) centrālā(-ās) banka(-as), kas darbojas ECB vārdā) tieši sazinātos ar vienu vai vairākiem darījuma partneriem euro zonā, kuri izraudzīti saskaņā ar 2.2. sadaļā noteiktajiem kritērijiem. ECB (vai nacionālā(-ās) centrālā(-ās) banka(-as), kas darbojas ECB vārdā) lemtu par to, vai iesaistīties darījumā ar šiem darījuma partneriem. Taču darījumi tiktu veikti decentralizēti ar nacionālo centrālo banku starpniecību.

Divpusējās operācijas, ko veic, tieši sazinoties ar darījuma partneriem, var piemērot reversajiem darījumiem, tiešajiem darījumiem, valūtas

¹⁰ ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB ir tiesības pašai veikt precizējošās divpusējās operācijas.

mijmaiņas darījumiem un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaistei.

AR BIRŽU UN TIRGUS AĢENTU STARPniecĪBU VEIKTĀS OPERĀCIJAS

Nacionālās centrālās bankas var veikt tiešos darījumus ar biržu un tirgus aģentu starpniecību. Šajās operācijās darījuma partneru loks *a priori* nav ierobežots un procedūras tiek pielāgotas tirgus principiem, ko piemēro attiecīgajiem parāda instrumentiem. ECB Padome var nolemt, vai ārkārtas apstākļos ECB pati (vai nacionālā (-ās) centrālā(-ās) banka(-as), kas darbojas ECB vārdā) var veikt precizējošās tiešās operācijas ar biržu un tirgus aģentu starpniecību.

DIVPUSĒJO OPERĀCIJU IZZIŅOŠANA

Parasti divpusējās operācijas iepriekš publiski neizziņo. Turklāt ECB var nolemt par divpusējo operāciju rezultātu publisku neizziņošanu.

OPERĀCIJU VEIKŠANAS DIENAS

ECB var nolemt veikt precizējošās divpusējās operācijas jebkurā Eurosistēmas darbadienā. Šādās operācijās piedalās tikai tās dalībvalstu nacionālās centrālās bankas, kurās darījuma diena, norēķinu diena un atmaksāšanas diena ir NCB darbadienas.

Tiešās divpusējās operācijas strukturāliem mērķiem parasti veic un par tām norēķinās tikai tajās dienās, kas ir NCB darbadienas visās dalībvalstīs.

5.3. NORĒĶINU PROCEDŪRAS

5.3.1. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

Norēķinus par naudas darījumiem, kas saistīti ar Eurosistēmas pastāvīgajām iespējām vai dalību atklātā tirgus operācijās, veic, izmantojot darījuma partneru kontus nacionālajās centrālajās bankās (vai kontus norēķinu bankās, kas piedalās TARGET sistēmā). Naudas darījumu norēķinus veic tikai pēc galīgā operācijas pamatā esošo aktīvu pārveduma (vai vienlaikus ar šo pārvedumu). Tas nozīmē, ka pamatā esošajiem aktīviem jābūt iepriekš deponētiem vērtspapīru kontos nacionālajās centrālajās bankās vai arī norēķins ar šīm nacionālajām centrālajām bankām jāveic pēc principa – piegāde pret samaksu dienas laikā. Pamatā esošo aktīvu pārvedumu veic, izmantojot darījuma partneru vērtspapīru norēķinu kontus SSS, kas atbilst ECB obligātajiem standartiem.¹¹ Darījuma partneri, kuriem nav vērtspapīru konta nacionālajā centrālajā bankā vai vērtspapīru norēķinu konta SSS, kas atbilst ECB obligātajiem standartiem, var veikt pamatā esošo aktīvu pārvedumu ar ko-respondentkredītiestādes vērtspapīru norēķinu konta vai vērtspapīru konta starpniecību.

Norēķinu procedūras sīkāk izklāstītas līgumu nosacījumos, ko nacionālās centrālās bankas

¹¹ Euro zonas atbilstošo vērtspapīru norēķinu sistēmu (SSS) izmantošanas apraksta normas un jaunākos šai sistēmai atbilstošo saikņu sarakstus var atrast ECB interneta lapā (www.ecb.int).

3. tabula. Eurosistēmas atklātā tirgus operāciju parastie norēķinu datumi¹⁾

Monetārās politikas instruments	Norēķinu datums standartizolēs	Norēķinu datums ātrajās izolēs un divpusējās procedūrās
Reversie darījumi	T + 1 ²⁾	T
Tiešie darījumi	–	Saskaņā ar tirgus principiem attiecībā uz darījuma pamatā esošajiem aktīviem
Parāda sertifikātu emisija	T + 1	–
Valūtas mijmaiņas darījumi	–	T, T + 1 vai T + 2
Noguldījumu ar noteikto termiņu piesaiste	–	T

1) T ir darījuma diena. Norēķinu datums attiecas uz Eurosistēmas darbadienām.

2) Ja parastais norēķinu datums galvenajām vai ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām sakrīt ar svētku dienu, ECB var izlemt piemērot atšķirīgu norēķinu datumu ar iespēju veikt norēķinu tajā pašā dienā. Norēķinu datumi galvenajām un ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām tiek iepriekš noteikti Eurosistēmas izsoļu grafikā (sk. 5.1.2. sadaļu).

(vai ECB) piemēro konkrētajiem monetārās politikas instrumentiem. Norēķinu procedūras dažādās nacionālajās centrālajās bankās var nedaudz atšķirties nacionālo tiesību aktu un nacionālās prakses atšķirību dēļ.

5.3.2. NORĒĶINI PAR ATKLĀTĀ TIRGUS OPERĀCIJĀM

Norēķinus par atklātā tirgus operācijām, kuru pamatā ir standartizsoles (t.i., galvenajām refinansēšanas operācijām, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām un strukturālajām operācijām), parasti veic pirmajā dienā pēc darījuma dienas, kurā atvērtas visas atbilstošās nacionālās RTGS sistēmas un SSS. Principā Eurosistēmas mērķis ir panākt, lai norēķini par darījumiem, kas saistīti ar tās atklātā tirgus operācijām, vienlaikus tiktu veikti visās dalībvalstīs ar visiem darījuma partneriem, kas nodrošinājuši pietiekamus pamatā esošos aktīvus. Taču darbības ierobežojumu un SSS tehnisko īpatnību dēļ norēķinu veikšanas konkrētais laiks dienas robežās atklātā tirgus operācijām euro zonā var atšķirties. Galveno un ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju norēķinu veikšanas laiks parasti sakrīt ar laiku, kad veic atmaksu par iepriekšējo atbilstoša termiņa operāciju.

Eurosistēmas mērķis ir panākt, lai norēķini par atklātā tirgus operācijām, kuru pamatā ir ātrās izsoles un divpusējās procedūras, tiktu veikti darījuma dienā. Taču Eurosistēma operatīvu iemeslu dēļ dažkārt šīm operācijām, īpaši tiešajiem darījumiem (precizējošajām un strukturālajām operācijām) un valūtas mijmaiņas darījumiem, var piemērot citus norēķinu datumus (sk. 3. tabulu).

5.3.3 DIENAS BEIGU PROCEDŪRAS

Dienas beigu procedūras noteiktas dokumentācijā, kas attiecas uz nacionālajām RTGS sistēmām un TARGET sistēmu. TARGET sistēmas slēgšanas laiks vienmēr ir plkst. 18.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Pēc slēgšanas turpmākie maksājuma uzdevumi apstrādei nacionālajās RTGS sistēmās netiek pieņemti, lai gan

pirms slēgšanas pieņemto atlikušo maksājuma uzdevumu apstrāde turpinās. Darījuma partneru pieprasījumi par piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti vai noguldījumu iespējai uz nakti jāiesniedz attiecīgajai nacionālajai centrālajai bankai ne vēlāk kā 30 minūtes pēc faktiskās TARGET sistēmas slēgšanas.¹²

Ja atbilstošo darījuma partneru norēķinu kontos (nacionālajās RTGS sistēmās) pēc dienas beigu kontroles procedūru veikšanas izveidojies negatīvs atlikums, tas automātiski tiek uzskatīts par pieprasījumu izmantot aizdevumu iespēju uz nakti (sk. 4.1. sadaļu).

¹² Pēdējā Eurosistēmas obligāto rezervju izpildes perioda darbadienā termiņš piekļuves pieprasījumam Eurosistēmas pastāvīgajiem mehānismiem tiek pagarināts vēl par 30 minūtēm.

6. NODAĻA

ATBILSTOŠIE AKTĪVI

6.1. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

Saskaņā ar ECBS Statūtu 18.1. pantu ECB un nacionālajām centrālajām bankām atļauts veikt darījumus finanšu tirgos, pērkot un pārdojot pamatā esošos aktīvus tieši vai saskaņā ar atpiršanas līgumiem, un noteikts, ka visām Eurosistēmas kredītooperācijām jābūt ar atbilstošu nodrošinājumu. Tādējādi visas Eurosistēmas likviditāti palielinošās operācijas balstās uz pamatā esošajiem aktīviem, kurus darījuma partneri nodrošina vai nu nododot aktīvu īpašuma tiesības (tiešo darījumu vai atpiršanas līgumu gadījumā), vai ar ķīlu, cesiju vai apgrūtinājumu, ar kuru nodrošināti attiecīgie aktīvi (nodrošinātu aizdevumu gadījumā).¹

Lai pasargātu Eurosistēmu no zaudējumiem monetārās politikas operācijās un nodrošinātu vienādu attieksmi pret darījuma partneriem, kā arī uzlabotu darbības efektivitāti un caurredzamību, pamatā esošajiem aktīviem jāatbilst noteiktiem kritērijiem, lai tos varētu izmantot Eurosistēmas monetārās politikas operācijās. Eurosistēma atbilstošajiem aktīviem izstrādājusi vienotu sistēmu, kas kopēja visām Eurosistēmas kredītooperācijām. Šī vienotā sistēma (saukta arī par "Vienoto sarakstu") stāsies spēkā 2007. gada 1. janvārī un aizstās divu līmeņu sistēmu, kas ieviesta kopš Ekonomikas un monetārās savienības pirmsākumiem un tiks likvidēta līdz 2007. gada 31. maijam.²

Vienotā sistēma ietver divas noteiktas aktīvu grupas – tirgojamās un netirgojamās aktīvas. Attiecībā uz aktīvu kvalitāti un to atbilstību dažādiem Eurosistēmas monetārās politikas operāciju veidiem starp šīm divām aktīvu grupām nav atšķirību, izņemot to, ka netirgojamās aktīvas Eurosistēma parasti neizmanto tiešajos darījumos. Eurosistēmas monetārās politikas operācijām atbilstošos aktīvus var izmantot arī kā nodrošinājumu dienas ietvaros izsniegtajam kredītam.

Abu aktīvu grupu atbilstības kritēriji saskaņoti visā euro zonā³ un izklāstīti 6.2. sadaļā. Lai nodrošinātu abu aktīvu grupu atbilstību vienādiem kredītstandartiem, izstrādāta

Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma (ECAF), kas pamatojas uz dažādiem kredītnovērtējuma avotiem. 6.3. sadaļā izklāstītas procedūras un noteikumi, kas nosaka un kontrolē Eurosistēmas prasību, lai visi atbilstošie nodrošinājumi atbilstu "augstiem kredītstandartiem". Pamatā esošo aktīvu riska kontroles pasākumi un novērtēšanas principi sniegti 6.4. un 6.5. sadaļā. Eurosistēmas darījuma partneri var izmantot atbilstošos aktīvus pārrobežu darījumos (sk. 6.6. sadaļu).

6.2. PAMATĀ ESOŠO AKTĪVU ATBILSTĪBAS SPECIFIKĀCIJAS

ECB izveido, uztur un publicē atbilstošu tirgojamo aktīvu sarakstu.⁴ Attiecībā uz netirgojamiem aktīviem ECB nepublicēs ne atbilstošu aktīvu sarakstu, ne atbilstošu debitoru/ garantijas devēju sarakstu.

6.2.1. TIRGOJAMO AKTĪVU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

Par atbilstošiem uzskatāmi ECB emitētie parāda vērtspapīri un visi parāda vērtspapīri, kurus Eurosistēmas nacionālās centrālās

1 Likviditāti samazinošās tiešās un reversās atklātā tirgus operācijas arī balstās uz pamatā esošajiem aktīviem. To pamatā esošo aktīvu atbilstības kritēriji, kurus izmanto likviditāti samazinošās reversajās atklātā tirgus operācijās, ir tādi paši kā pamatā esošajiem aktīviem, kurus izmanto likviditāti palielinošās reversajās atklātā tirgus operācijās. Tomēr likviditāti samazinošajām operācijām nepiemēro novērtējuma diskontus.

2 Otrā līmeņa aktīvi, kas saskaņā ar atbilstības kritērijiem nav iekļaujami atbilstošā nodrošinājuma vienotajā sistēmā, līdz 2007. gada 31. maijam joprojām būs atbilstoši, un līdz šim datumam tiks piemēroti ar otrā līmeņa tirgojamiem aktīviem saistītie diskonti (kā noteikts 2005. gada februārī publicētajā Vispārējā dokumentācijā). Saskaņā ar Padomes lēmumu pirmā līmeņa sarakstā iekļautās Francijas *fonds communs de créances* (FCC) daļas pārejas periodā līdz 2008. gada 31. decembrim joprojām būs atbilstošas.

3 Netirgojamo aktīvu konkrētai aktīvu grupai – kredītprasībām – tiek piemērots pārejas periods līdz 2011. gada 31. decembrim, kura laikā euro zonas valstīs var atšķirties tikai daži atbilstības un darbības kritēriji (sk. 6.2.2. sadaļu).

4 Sarakstu publicē un katru dienu aktualizē ECB interneta lapā (www.ecb.int). Nefinanšu sabiedrībām, kurām ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) nav piešķirusi reitingu emisijas veikšanai, emitēto tirgojamo aktīvu emitents vai garantijas devējs nav iekļauts atbilstošo tirgojamo aktīvu publiski pieejamā sarakstā. Šo parāda instrumentu atbilstības statuss atkarīgs no kredītnovērtējuma avota sniegtā kredītnovērtējuma, un šo avotu attiecīgais darījuma partneris izvēlas saskaņā ar kredītprasībām piemērojamiem ECAF noteikumiem, kā norādīts 6.3.3. sadaļā.

bankas emitējušas pirms datuma, kad attiecīgā dalībvalsts ieviesusi euro.

Lai noteiktu citu tirgojamo aktīvu atbilstību, piemēro šādus atbilstības kritērijus (sk. arī 4. tabulu).

AKTĪVA VEIDS

Tam jābūt *parāda instrumentam*:

- a) ar fiksētu beznosacījumu pamatsummu un
- b) kuponu, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu. Turklāt kuponam jābūt vienam no šāda veida kuponiem: 1) nulles kuponam; 2) fiksētas procentu likmes kuponam vai 3) mainīgas procentu likmes kuponam, kas piesaistīts atsauces procentu likmei. Kupons var būt piesaistīts paša emitenta reitinga pārmaiņām. Turklāt atbilstošas ir arī obligācijas, kas indeksētas ar inflāciju.

Šādas iezīmes jā saglabā līdz saistību dzēšanai. Parāda instrumenti var nedot tiesības uz pamatsummu un/vai procentiem, kas pakārtoti tā paša emitenta citu parāda instrumentu turētāju tiesībām.

Prasība a) nav piemērojama *ar aktīviem nodrošinātiem vērtspapīriem*, izņemot obligācijas, kuras saskaņā ar PVKIU Direktīvas⁵ 22. panta 4. punktā izklāstītajiem kritērijiem emitējušas kredītiestādes (sauktas par "nodrošinātām obligācijām"). Euro sistēma novērtē ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru, izņemot nodrošinātās obligācijas, atbilstību šādiem kritērijiem.

Aktīvi, kas rada naudas plūsmu un nodrošina ar aktīviem nodrošinātus vērtspapīrus:

- a) jāiegādājas likumīgi saskaņā ar dalībvalsts likumiem no darījuma iniciatora vai starpnieka, aktīvu pārvēršanai vērtspapīros izmantojot īpašu līdzekli, tādā veidā, ko Euro sistēma uzskata par "aktīvu pārdošanu", kas realizējama pret jebkuru trešo pusi, un darījuma iniciatoram un tā kreditoriem, t.sk. darījuma iniciatora maksātspējas gadījumā, nav pieejami; un

- b) nevar kopumā vai daļēji, faktiski vai iespējami ietvert ar kredītiem saistītas parādzīmes vai līdzīgas prasības, kas rodas no kredītriska nodošanas, izmantojot kredītu atvasinātos instrumentus.

Strukturētas emisijas gadījumā laidieni (vai apakšlaidieni), lai būtu atbilstoši, nevar tikt pakārtoti tās pašas emisijas citiem laidieniem. Laidienu (vai apakšlaidienu) uzskata par nepakārtotu attiecībā pret citiem tās pašas emisijas laidieniem (vai apakšlaidieniem), un tas ir "augstāka ranga", ja saskaņā ar emisijas prospektā izklāstīto maksājuma prioritāti, ko piemēro pēc paziņojuma par tiesību realizēšanu saņemšanas, šim laidienam (vai apakšlaidienam) nosaka prioritāti attiecībā pret citiem laidieniem (vai apakšlaidieniem) par maksājuma (pamatsummas un procentu) saņemšanu vai tas ir pēdējais, kuram rodas zaudējumi saistībā ar pamatā esošajiem aktīviem.

Euro sistēma patur tiesības lūgt no attiecīgās trešās puses (piemēram, emitenta, darījuma iniciatora vai organizētāja) jebkādu paskaidrojumu un/vai likumīgu apstiprinājumu, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai novērtētu ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru atbilstību.

KREDĪTSTANDARTI

Parāda instrumentam jāatbilst ECAF noteikumos attiecībā uz tirgojamiem aktīviem norādītajiem augstajiem kredītstandartiem, kas izklāstīti 6.3.2. sadaļā.

EMISIJAS VIETA

Parāda instrumenti jānogulda/jāreģistrē (jāemitē) EEZ centrālajā bankā vai centrālajā vērtspapīru deponitārijā (CVD), kas atbilst ECB

5 Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīvas 85/611/EEK par tiesību, noteikumu un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU; OV L 375, 31.12.1985., 3. lpp.), kurā pēdējie grozījumi veikti ar Padomes 2005. gada 24. marta Direktīvu 2005/1/EK (OV L 79, 24.03.2005., 9. lpp.).

noteikto standartu minimumam.⁶ Ja tirgojamais parāda instrumentus emitējusi nefinanšu sabiedrība⁷, kurai atzīta ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) nav piešķirusi reitingu, emisija jāveic euro zonā.

NORĒKINU PROCEDŪRAS

Parāda instrumentam jābūt pārvedamam dematerializētā veidā. Tam jāatrodas un ar to jāveic norēķini euro zonā, izmantojot Eurosistēmas vai SSS kontu, kas atbilst ECB noteiktajiem standartiem, lai uz reģistrāciju un realizāciju attiektos euro zonas valsts tiesību akti.

Ja CVD, kas emitē aktīvu, un SSS, kurā tas atrodas turējumā, nav identiski, starp šīm iestādēm jāizveido ECB apstiprināta saikne.⁸

PIEŅEMAMI TIRGI

Parāda instruments jāpieņem tirdzniecībai regulētā tirgū, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvā 2004/39/EK par finanšu instrumentu tirgiem,⁹ vai jāveic tirdzniecība konkrētos neregulētos tirgos, kā noteikusi ECB.¹⁰ Novērtējot neregulētus tirgus, Eurosistēma balstās uz trim principiem – drošību, caurredzamību un pieejamību.¹¹

EMITENTS/GARANTIJAS DEVĒJS

Centrālās bankas, valsts sektora uzņēmumi, privātā sektora uzņēmumi, starptautiskās vai starpvalstu iestādes var emitēt parāda instrumentus vai sniegt garantijas. Kredītiestāžu emitētie parāda instrumenti, izņemot nodrošinātās obligācijas, ir atbilstoši tikai, ja tos pieņem tirdzniecībai regulētā tirgū (kā norādīts iepriekš).

EMITENTA/GARANTIJAS DEVĒJA REĢISTRĀCIJAS VIETA

Emitentam jābūt reģistrētam EEZ vai vienā no G10 valstīm, kuras neietilpst EEZ.¹² Šajā gadījumā parāda instrumentus var uzskatīt par atbilstošiem tikai tad, ja Eurosistēma pārliecinās, ka tās tiesības tiks aizsargātas Eurosistēmas noteiktā, atbilstošā veidā saskaņā ar attiecīgās ārpus EEZ esošās G10 valsts tiesību aktiem. Šajā nolūkā būs jāiesniedz formas un satura ziņā

Eurosistēmai pieņemams tiesisks novērtējums, pirms aktīvus varēs uzskatīt par atbilstošiem. Ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru gadījumā emitentam jābūt reģistrētam EEZ.

Garantijas devējam jābūt reģistrētam EEZ.

Starptautiskās vai starpvalstu iestādes ir atbilstoši emitenti/garantijas devēji, neraugoties uz to reģistrācijas vietu. Ja tirgojamu parāda instrumentu emitējusi nefinanšu sabiedrība, kurai ECAI nav piešķirusi reitingu, emitentam/garantijas devējam jābūt reģistrētam euro zonā.

DENOMINĀCIJAS VALŪTA

Parāda instruments jāizsaka euro.¹³

6.2.2. NETIRGOJAMO AKTĪVU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

Atbilstošo aktīvu vienotajā sistēmā kā nodrošinājums atbilstoši ir divu veidu

6 Lai starptautiskie parāda vērtspapīri globālā uzrādītāja apliecības veidā ar 2007. gada 1. janvāri būtu atbilstoši, tie jāemitē jaunu globālo parādzīmju (NGN) veidā un jāglabā kopējā depozitārijā (CSK), kas ir Starptautiskais centrālais vērtspapīru depozitārijs (ICSD) vai, ja nepieciešams, CVD, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam. Starptautiskie parāda vērtspapīri globālā uzrādītāja apliecības veidā, kurus pirms 2007. gada 1. janvāra emitēja standarta globālās parādzīmes veidā (CGN), un aizstājami vērtspapīri, kurus šajā datumā vai pēc tam emitēs ar tādu pašu starptautisko vērtspapīru identifikācijas numuru (ISIN), līdz dzēšanas datumam joprojām būs atbilstoši.

7 Nefinanšu sabiedrības definētas, kā norādīts Eiropas Kontu sistēmā 1995 (EKS 95).

8 Apraksts par atbilstošās SSS izmantošanas standartiem euro zonā un šo sistēmu savstarpējo atbilstošo saikņu aktualizēts saraksts atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.int).

9 OV L 145, 30.04.2004., 1. lpp.

10 Pieņemamo neregulēto tirgu sarakstu publicē ECB interneta lapā (www.ecb.int) un aktualizē vismaz reizi gadā.

11 Eurosistēma formulējusi "drošību", "caurredzamību" un "pieejamību" tikai attiecībā uz Eurosistēmas nodrošinājuma pārvaldības funkcijas izpildi. Atlases procesa mērķis nav novērtēt dažādu tirgu būtiskāko iezīmi. Šie principi jāsaprot šādi. *Drošība* nozīmē pārliecību attiecībā uz darījumiem, īpaši pārliecību par darījumu likumību un realizējamību. *Caurredzamība* nozīmē netraucētu piekļuvi informācijai par procedūru un darbības noteikumiem tirgū, aktīvu finansiālajām iezīmēm, cenu veidošanas mehānismu un attiecīgajām cenām un daudzumu (noteiktās cenas, procentu likmes, tirdzniecības apjomi, atlikumi utt.). *Pieejamība* attiecas uz Eurosistēmas spēju piedalīties tirgū un tās piekļuvi tirgum; tirgus ir pieejams nodrošinājuma pārvaldības mērķiem, ja tā procedūru un darbības noteikumi ļauj Eurosistēmai saņemt informāciju un veikt darījumus, kad tas šādiem mērķiem nepieciešams.

12 Patlaban G10 valstis, kas neietilpst EEZ, ietver ASV, Kanādu, Japānu un Šveici.

13 Izteikti šādi vai euro nacionālajās denominācijās.

netirgojamie aktīvi – kredītprasības un netirgojami neliela apjoma ar hipotēku nodrošināti parāda instrumenti (RMBD).¹⁴

KREDĪTPRASĪBAS

Lai kredītprasība būtu atbilstoša, tai¹⁵ jāatbilst šādiem *atbilstības kritērijiem* (sk. arī 4. tabulu).

- *Aktīva veids*: tai jābūt kredītprasībai, kas ir parādnieka parādsaistības attiecībā pret Eurosistēmas darījuma partneri. Atbilstošas ir arī kredītprasības, kuru atlikums samazinās (t.i., pamatsumma un procenti tiek samaksāti saskaņā ar iepriekš noteiktu grafiku). Neizmantotas kredītlīnijas (piemēram, automātiski atjaunojamu kredītprasību neizmantotās iespējas), norēķinu kontu pārtēriņi un akreditīvi (kas pilnvaro kredīta izmantošanu, bet pašas par sevi nav kredītprasības) nav atbilstoši. Sindikāta dalībnieciens daļa sindicētā aizdevumā tiek uzskatīta par atbilstošu kredītprasības veidu. Kredītprasības var nedot tiesības uz pamatsummu un/vai procentiem, kas pakārtoti tā paša emitenta citu kredītprasību vai parāda instrumentu turētāju tiesībām.
  - *Kredītstandarti*: kredītprasību kvalitāti novērtē ar debitora/garantijas devēja pamatā esošo kredīspēju. Kredītprasībām jāatbilst ECAF noteikumos pamatotiem augstiem netirgojamo aktīvu kredītstandartiem, kas izklāstīti 6.3.3. sadaļā.
  - *Minimālais apjoms*: laikā, kad darījuma partneris iesniedz izmantošanai nodrošinājumu (nodrošinājuma laišana apgrozībā), kredītprasībai jāatbilst minimālajam apjomam. Starpperiodā (no 2007. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim) katra nacionālā centrālā banka pēc savas izvēles var iekšzemes kredītprasībām piemērot minimālo apjomu. Izmantošanai pārrobežu darījumos starpperiodā piemērojams minimālais apjoms ir 500 000 euro.¹⁷ Euro zonā visām kredītprasībām no 2012. gada 1. janvāra tiks piemērots vienots minimālais apjoms 500 000 euro.
  - *Apkalpošanas procedūras*: kredītprasības apkalpošanu nosaka Eurosistēmas procedūras, kas definētas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.
  - *Noteicošie likumi*: līgumu par kredītprasību un līgumu starp darījuma partneri un nacionālo centrālo banku, kas laiž apgrozībā kredītprasību kā nodrošinājumu ("līgums par nodrošinājuma laišanu apgrozībā") nosaka
- Kredītprasībai jābūt ar: a) fiksētu beznosacījumu pamatsummu un b) procentu likmi, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu. Turklāt procentu likmei jābūt vienai no šāda veida: 1) nulles kupona; 2) fiksētai; vai 3) mainīgai, kas piesaistīta citai atsaucē procentu likmei. Šādas parāda instrumentu iezīmes jānodrošina līdz attiecīgo saistību dzēšanai.
- *Debitors/garantijas devējs*: nefinanšu sabiedrības, valsts sektora uzņēmumi, starptautiskās vai starpvalstu iestādes ir atbilstoši parādnieki vai garantijas devēji.¹⁶ Katrs parādnieks ir individuāli un atsevišķi atbildīgs par attiecīgās kredītprasības atmaksu pilnā apjomā (par atsevišķām kredītprasībām kopā atbildīgie kredīta līdzzaņēmēji netiek iekļauti).
- *Debitora/garantijas devēja reģistrācijas vieta*: debitoram/garantijas devējam jābūt

¹⁴ No 2007. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim tiks noteikts starprežīms, kas ļaus katrai nacionālajai centrālajai bankai izvēlēties minimālo apjomu, kas būs kredītprasībām atbilstošs nodrošinājums (izņemot izmantošanu pārrobežu darījumos) un lemt, vai tiks piemērota maksa par apkalpošanu. Ar 2012. gada 1. janvāri tiks noteikts vienots režīms.

¹⁵ Kredītprasības tiek sauktas arī par banku aizdevumiem. *Schuldscheindarlehen* un Nīderlandē reģistrētās privātā sektora prasības pret valsti vai citiem atbilstošiem debitoriem, kuras sedz valdības garantija (piemēram, mājokļu asociācijām), uzskatāmas par ekvivalentām kredītprasībām.

¹⁶ Kā definēts EKS 95.

¹⁷ Pārrobežu darījumos *Banque centrale du Luxembourg (BcL)*, vēlākais, no 2008. gada 1. janvāra piemēros parasto minimālo apjomu. Līdz tam laikam *BcL* piemēros minimālo apjomu 1 000 000 euro.

euro zonā esošās dalībvalsts likumi. Turklāt dažādu noteicošo likumu, kas piemērojami 1) darījuma partnerim, 2) kredītoram, 3) parādniekam, 4) garantijas devējam (ja iespējams), 5) līgumam par kredītpasību un 6) līgumam par nodrošinājuma laišanu apgrozībā, skaits nevar pārsniegt divus.

- *Denominācijas valūta*: kredītpasība jāizsaka euro.¹⁸

NETIRGOJAMI NELIELA APJOMA AR HIPOTĒKU NODROŠINĀTI PARĀDA INSTRUMENTI

RMBD piemēro šādus atbilstības kritērijus (sk. arī 4. tabulu).

- *Aktīva veids*: tam jābūt parāda instrumentam (parādzīme vai vekselis), kas nodrošināts ar mājokļu hipotēku pūlu un pilnībā netiek pārvērsts vērtspapīros. Jābūt iespējai aizstāt pamatā esošo aktīvu pūlu un ieviestam mehānismam, kas nodrošinātu Eurosistēmas pirmtiesības kreditoru vidū, izņemot tos, kuriem noteikts izņēmums valsts politikas dēļ.¹⁹

RMBD jābūt ar: a) fiksētu beznosacījumu pamatsummu un b) procentu likmi, kas nevar izraisīt negatīvu naudas plūsmu.

- *Kredītstandarti*: RMBD jāatbilst augstiem kredītstandartiem, ko novērtē saskaņā ar to ECAF noteikumu sadaļu, kurā aplūkots RMBD, kā izklāstīts 6.3.3. sadaļā.
- *Emitenta veids*: atbilstoši emitenti ir kredītiestādes, kas ir atbilstoši darījuma partneri.
- *Emitenta reģistrācijas vieta*: emitentam jāatrodas euro zonā.
- *Apkalpošanas procedūras*: RMBD apkalpošanu nosaka Eurosistēmas procedūras, kas definētas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

- *Denominācijas valūta*: RMBD jāizsaka euro.²⁰

6.2.3. ATBILSTOŠO AKTĪVU IZMANTOŠANAS PAPILDU PRASĪBAS

KREDĪTPRASĪBĀM NOTEIKTĀS PAPILDU JURIDISKĀS PRASĪBAS

Lai nodrošinātu to, ka kredītpasībām ir spēkā esošs nodrošinājums un kredītpasību iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā, jāizpilda papildu juridiskās prasības. Šīs juridiskās prasības attiecas uz:

- kredītpasību esamības pārbaudi;
- debitora informēšanu par kredītpasības laišanu apgrozībā vai šādas laišanas apgrozībā reģistrēšanu;
- tādu ierobežojumu neesamību, kas saistīti ar banku darbības slepenību un konfidencialitāti;
- kredītpasības laišanas apgrozībā ierobežojumu neesamību;
- kredītpasības realizēšanas ierobežojumu neesamību.

Šo juridisko prasību saturs izklāstīts 7. pielikumā. Valstu jurisdikciju raksturīgās iezīmes detalizēti izklāstītas attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

ATBILSTOŠO AKTĪVU IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI

Tirgojamās aktīvas var izmantot visām monetārās politikas operācijām, kas balstītas uz pamatā esošajiem aktīviem, t.i., reversajiem un tiešajiem atklātā tirgus darījumiem un aizdevumu iespējai uz nakti. Netirgojamās aktīvas var izmantot kā pamatā esošos aktīvus reversajiem atklātā tirgus darījumiem un aizdevumu iespējai uz nakti. Eurosistēma tos tiešajos darījumos neizmanto.

18 Sk. šīs nodaļas 13. zemsvītras piezīmi.

19 Īrijas ar hipotēku nodrošinātās parādzīmes pašlaik ir vienīgie instrumenti šajā aktīvu grupā.

20 Sk. šīs nodaļas 13. zemsvītras piezīmi.

Visus tirgojamus un netirgojamus aktīvus var izmantot arī kā nodrošinājumu dienas ietvaros izsniegtajam kredītam.

Neatkarīgi no tā, vai tirgojamais vai netirgojamais aktīvs atbilst visiem atbilstības kritērijiem, darījuma partneris nevar kā nodrošinājumu iesniegt aktīvu, kuru emitējis vai garantējis šis darījuma partneris vai jebkurš cits uzņēmums, ar kuru darījuma partnerim ir ciešas saiknes.²¹

"Ciešas saiknes" nozīmē situāciju, kurā darījuma partneris saistīts ar atbilstošu aktīvu emitentu/debitoru/garantijas devēju tāpēc, ka:

- 1) darījuma partnerim pieder 20% vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla vai vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros darījuma partnerim pieder lielākā daļa kapitāla, pieder 20% vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla, vai arī darījuma partnerim un vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros darījuma partnerim pieder lielākā daļa kapitāla, kopā pieder 20% vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla; vai
- 2) emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla vai vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder lielākā daļa kapitāla, pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla, vai arī emitentam/debitoram/garantijas devējam un vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder lielākā daļa kapitāla, kopā pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla; vai
- 3) trešajai personai pieder gan lielākā daļa darījumu partnera kapitāla, gan lielākā daļa emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla vai nu tieši, vai netieši ar viena vai vairāku uzņēmumu starpniecību, kuros šai trešajai personai pieder lielākā daļa kapitāla.

Nosacījums par ciešām saiknēm nav piemērojams: a) ciešām saiknēm starp darījuma partneri un EEZ valstu valsts iestādēm (t.sk. gadījumos, kad valsts iestāde ir emitenta/debitora/garantijas devēja garantijas devēja); b) nodrošinātas obligācijas, kas emitētas saskaņā ar PVKIU Direktīvas 22. panta 4. punktā izklāstītajiem kritērijiem; vai c) gadījumiem, kuros parāda instrumentus aizsargā īpaši tiesiskās aizsardzības pasākumi, ko var pielīdzināt b) punktā minētajiem instrumentiem norādītajam.

Turklāt nacionālās centrālās bankas var nolemt nepieņemt šādus tirgojamus vai netirgojamus aktīvus kā nodrošinājumu, neraugoties uz to atbilstību:

- parāda instrumentus, kas jādzēš pirms tās monetārās politikas operācijas termiņa beigu datuma, kurai tos izmanto kā pamatā esošos aktīvus;²² un
- parāda instrumentus ar ienākumu plūsmu (piemēram, kupona maksājums) laika periodā līdz tās monetārās politikas operācijas termiņa beigu datumam, kurai tos izmanto kā pamatā esošos aktīvus.

Visiem atbilstošajiem tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem jābūt izmantojamiem pārrobežu darījumos visā euro zonā. Tādējādi visiem Eurosistēmas darījuma partneriem jābūt spējīgiem izmantot atbilstošos aktīvus tirgojamu aktīvu gadījumā ar saikņu ar savu iekšzemes SSS, vai arī ar citu atbilstošu mehānismu palīdzību, lai saņemtu kredītu no tās dalībvalsts nacionālās centrālās bankas, kurā darījuma partneris reģistrēts (sk. 6.6. sadaļu).

21 Ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kurus tas nevar izmantot vai vairs neizmanto neatmaksāta kredīta nodrošināšanai tā identitātes ar emitentu/debitoru/garantijas devēju vai arī starp tiem pastāvošo ciešo saikņu dēļ, tam par to nekavējoties jāziņo attiecīgajai nacionālajai centrālajai bankai. Nākamajā novērtējuma datumā aktīvus novērtē ar nulles vērtību un pieprasa papildu nodrošinājumu (sk. arī 6. pielikumu). Turklāt darījuma partnerim šādu aktīvu jāpārtrauc izmantot pēc iespējas ātrāk.

22 Ja nacionālajām centrālajām bankām būtu jāatļauj izmantot instrumentus, kuru termiņš ir īsāks par to monetārās politikas operāciju termiņu, kurās tos izmanto kā pamatā esošos aktīvus, darījuma partneriem vajadzētu aizstāt šādus aktīvus termiņa iestāšanās brīdī vai pirms tam.

4. tabula. Eurosistēmas monetārās politikas operācijām atbilstošie aktīvi

Atbilstības kritēriji	Tirgojamie aktīvi ¹	Netirgojamie aktīvi ²	
Aktīva veids	ECB parāda vērtspapīri Citi tirgojamie parāda instrumenti	Kreditprasības	RMBD
Kreditstandarti	Aktīvam jāatbilst augstiem kreditstandartiem. Augstos kreditstandartus novērtē, izmantojot ECAF noteikumus tirgojamiem aktīviem. ³	Debitoram/garantijas devējam jāatbilst augstiem kreditstandartiem. Kreditspēju novērtē, izmantojot ECAF noteikumus kreditprasībām.	Aktīvam jāatbilst augstiem kreditstandartiem. Augstos kreditstandartus novērtē, izmantojot ECAF noteikumus RMBD.
Emisijas vieta	EEZ ³	Nav piemērojama	Nav piemērojama
Norēķinu/apkalpošanas procedūras	Norēķinu vieta: euro zona Instrumenti jāglabā centralizēti jēglabā veidā centrālajās bankās vai SSS, kas atbilst ECB noteikto standartu minimumam.	Eurosistēmas procedūras	Eurosistēmas procedūras
Emitenta/debitora/garantijas devēja veids	Centrālās bankas Valsts sektors Privātais sektors Starptautiskās un starpvalstu iestādes	Valsts sektors Nefinanšu sabiedrības Starptautiskās un starpvalstu iestādes	Kreditīestādes
Emitenta/debitora/garantijas devēja reģistrācijas vieta	Emitents ³ : EEZ vai G10 valstis, kas neietilpst EEZ Garantijas devējs ³ : EEZ	Euro zona	Euro zona
Pieņemami tirgi	Regulētie tirgi ECB pieņemami neregulētie tirgi	Nav piemērojami	Nav piemērojami
Valūta	Euro	Euro	Euro
Minimālais apjoms	Nav piemērojams	Kreditprasības iesniegšanas laikā noteiktais minimālais apjoms. No 2007. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim: – izmantošanai iekšzemē: NCB izvēle; – izmantošanai pārrobežu darījumiem: vienots apjoms 500 000 euro. ⁴ Sākot ar 2012. gada 1. janvāri: vienots minimālais apjoms visā euro zonā 500 000 euro.	Nav piemērojams
Ar kreditprasībām saistītie noteicošie likumi	Nav piemērojami	Kreditprasību līguma un nodrošinājuma laišanas apgrozībā noteicošie likumi ir euro zonas dalībvalsts likumi. Dažādu likumu, kas piemērojami: 1) darījuma partnerim, 2) kreditoram, 3) debitoram, 4) garantijas devējam (ja uz to attiecas), 5) kreditprasības līgumam un 6) līgumam par nodrošinājuma laišanu apgrozībā, kopskaits nevar pārsniegt divus.	Nav piemērojami
Izmantošana pārrobežu darījumos	Jā	Jā	Jā

1) Sīkāka informācija sniegta 6.2.1. sadaļā.

2) Sīkāka informācija sniegta 6.2.2. sadaļā.

3) Nefinanšu sabiedrību emitēto vai garantēto tirgojamo parāda instrumentu, kuriem nav piešķirts reitings, kreditstandartu nosaka, pamatojoties uz kredītnovērtējuma avotu, kuru attiecīgais darījuma partneris izvēlējis saskaņā ar kreditprasībām piemērojamiem ECAF noteikumiem, kā norādīts 6.3.3. sadaļā. Šo tirgojamo parāda instrumentu gadījumā grozījumi veikti šādos tirgojamo aktīvu atbilstības kritērijos: emitenta/garantijas devēja reģistrācijas vieta – euro zona; emisijas vieta – euro zona.

4) *Banque centrale du Luxembourg (BcL)* pārrobežu darījumos piemēros vienotu minimālo apjomu, vēlākais, no 2008. gada 1. janvāra. Līdz tam laikam *BcL* piemēros minimālo apjomu 1 000 000 euro.

6.3. EUROSISTĒMAS KREDĪTNOVĒRTĒJUMA SISTĒMA

6.3.1. DARBĪBAS JOMA UN ELEMENTI

Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēma (ECAF) nosaka procedūras, noteikumus un paņēmienus, ar kuru palīdzību tiek nodrošināta Eurosistēmas prasības izpilde attiecībā uz visu atbilstošu aktīvu augstiem kredītstandartiem.

Vispārējā gadījumā, nosakot augstus kredītstandartus, Eurosistēma nodala tirgojamus un netirgojamus aktīvus (sk. 6.3.2. un 6.3.3. sadaļu), lai ņemtu vērā šo aktīvu atšķirīgo juridisko būtību, kā arī darbības efektivitātes dēļ.

Novērtējot atbilstošu aktīvu kredītstandartu, Eurosistēma ņem vērā kredītnovērtējuma informāciju no kredītnovērtējuma sistēmām, kas pieder vienam no četriem avotiem, t.i., ārējām kredītnovērtējuma iestādēm (ECAI), NCB iekšējām kredītnovērtējuma sistēmām (ICAS), darījuma partneru iekšējām, uz kredītreitingiem balstītām (IRB) sistēmām vai trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – reitinga instrumentiem (RT). Turklāt, novērtējot kredītstandartu, Eurosistēma ņem vērā institucionālos kritērijus un pazīmes, kas instrumenta turētājam garantē līdzīgu aizsardzību kā garantijas.

Eurosistēmas etalons augstu kredītstandartu prasību minimuma noteikšanai (tās "kredītpējas sliekšnis") tiek definēts kā "A" kredītreitings.²³ Eurosistēma uzskata, ka saistību neizpildes varbūtība (NV) 0.10% viena gada periodā ir ekvivalenta "A" kredītreitingam, un tā tiek regulāri pārskatīta. ECAF izmanto ES Kapitāla prasību direktīvā (CRD)²⁴ sniegto saistību neizpildes gadījuma definīciju. Eurosistēma publicē viszemāko reitinga līmeni, kas atbilst katrai atzītajai ECAI noteiktajam kredītpējas sliekšnim (arī tas tiek regulāri pārskatīts), neuzņemoties nekādu atbildību par ECAI novērtējumu.

Eurosistēma rezervē sev tiesības noteikt, vai kāda emisija, emitents, debitors vai garantijas

devējs atbilst augstu kredītstandartu prasībām, pamatojoties uz jebkādu informāciju, ko Eurosistēma varētu uzskatīt par būtisku, un ar šādu pamatojumu tā var noraidīt aktīvus. Ja noraidījums balstās uz pamatotu informāciju, jebkurai šādas darījuma partneru vai uzraudzības institūciju pārsūtītas informācijas izmantošanai jābūt pilnībā atbilstošai un nepieciešamai Eurosistēmas institucionālo monetārās politikas piemērošanas uzdevumu izpildei.

Lai nodrošinātu minēto ECAF izmantoto četru kredītnovērtējuma avotu konsekveni, precizitāti un salīdzināmību, Eurosistēma izstrādājusi atzīšanas kritērijus katram no šiem avotiem (sk. 6.3.4. sadaļu) un regulāri kontrolē to kredītnovērtējuma rezultātus, salīdzinot ar kredītpējas sliekšni (sk. 6.3.5. sadaļu).

6.3.2. AUGSTU KREDĪTSTANDARTU NOTEIKŠANA TIRGOJAMIEM AKTĪVIEM

Tirgojamo aktīvu augstie kredītstandarti tiek noteikti, pamatojoties uz šādu kritēriju kopumu:

- *ECAI kredītnovērtējums*: vismaz vienam atzītas ECAI (kā izklāstīts 6.3.4. sadaļā) kredītnovērtējumam attiecīgajai emisijai (vai, ja tāda nav, – attiecīgajam emitentam) jāatbilst Eurosistēmas kredītpējas sliekšnim.^{25, 26} ECB publicē kredītpējas sliekšni visām atzītajām ECAI, kā minēts 6.3.1. sadaļā.²⁷

23 "A" kredītreitings nozīmē minimālo ilgtermiņa reitingu – *Fitch* vai *Standard & Poor's "A"* vai *Moody's "A3"*.

24 CRD ietver Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/48/EK (2006. gada 14. jūnijs) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (pārstrādātā versija; OV L 177, 30.06.2006., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/49/EK (2006. gada 14. jūnijs) par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību (pārstrādātā versija; OV L 177, 30.06.2006., 201. lpp.).

25 Ja pieejami vairāki un iespējami pretrunīgi ECAI novērtējumi par vienu un to pašu emitentu/debitoru vai garantijas devēju, tiek piemērots "pirmais vislabākais" noteikums (t.i., vislabākais pieejamais ECAI kredītnovērtējums).

26 Tiek uzskatīts, ka nodrošinātās banku obligācijas atbilst augstiem kredītstandartiem neatkarīgi no ECAI kredītnovērtējuma kritēriju paredzētajiem noteikumiem, ja vien tās pilnībā atbilst PVKIU Direktīvas 22. panta 4. punktā noteiktajiem kritērijiem.

27 Šī informācija ir publicēta ECB interneta lapā (www.ecb.int).

• *Garantijas:* ja nav (atzītas) ECAI kredītnovērtējuma emitentam, augstus kredītstandartus var noteikt, pamatojoties uz finansiāli drošu garantijas devēju sniegtajām garantijām. Garantijas devēja finansiālā drošība tiek novērtēta, pamatojoties uz ECAI kredītnovērtējumiem, kas atbilst Eurosistēmas kredītspējas sliekšnim. Garantijai jāatbilst šādām prasībām:

– Garantija tiek uzskatīta par pieņemamu, ja garantijas devējs bez nosacījumiem un neatsaucami galvojis par emitenta saistībām attiecībā uz pamatsummas, procentu un citu summu maksājumu, kas līdz to pilnai samaksai pienākas parāda instrumentu turētājiem.

– Garantiju jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma (neatkarīgi no pamatā esošajām parādsaistībām). To valsts iestāžu sniegtās garantijas, kuras ir tiesīgas iekasēt nodokļus, vai nu jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma, vai arī citādi jāspēj nodrošināt tūlītēju un precīzu maksājumu pēc saistību neizpildes. Garantijas devēja saistības sakarā ar garantiju jāklasificē vismaz vienādi un proporcionāli (*pari passu*) ar citām garantijas devēja nenodrošinātajām saistībām.

– Garantiju regulē ES dalībvalsts tiesību akti, un tai juridiski jābūt spēkā esošai, kā arī garantijas devējam saistošai un realizējamai pret to.

– Lai ar garantiju apstiprinātu aktīvu varētu uzskatīt par atbilstošu, vispirms jāiesniedz Eurosistēmai formas un satura ziņā pieņemams likumīgs apstiprinājums attiecībā uz garantijas juridisko spēkā esamību, saistošām sekām un realizējamību. Ja garantijas devējs reģistrēts citā jurisdikcijā, nevis tajā, kuras tiesību akti regulē garantiju, ar likumīgo apstiprinājumu jāapstiprina arī garantijas spēkā esamība un realizējamība saskaņā ar likumu, kas regulē garantijas devēja reģistrāciju. Likumīgais apstiprinājums

jāiesniedz izskatīšanai tajā nacionālajā centrālajā bankā, kura paziņo par konkrēta ar garantiju apstiprināta aktīva iekļaušanu atbilstošo aktīvu sarakstā.²⁸ Nepieciešamība sniegt likumīgu apstiprinājumu neattiecas uz garantijām, kas sniegtas par parāda instrumentiem ar atsevišķu aktīvu kredītreitingu, vai uz to valsts iestāžu sniegtajām garantijām, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus. Uz garantijas realizēšanas prasību attiecas jebkurš maksātnespējas vai bankrota likums, vispārējie kapitāla vērtspapīru principi un citi līdzīgi likumi un principi, kas attiecināmi uz garantijas devēju un vispār ietekmē kreditoru tiesības attiecībā pret garantijas devēju.

Ja nav pieejams ECAI kredītnovērtējums nedz emisijai, nedz emitentam vai garantijas devējam, augstos kredītstandartus nosaka šādi.

• *Euro zonas valsts sektora emitenti vai garantijas devēji:* ja tirgojamu aktīvu emitē vai par to garantiju sniedz euro zonā esoša reģionālā valdība, vietējā pašvaldība vai valsts sektora uzņēmums (VSU) saskaņā ar CRD, piemērojama šāda procedūra.

– Emitents vai garantijas devējs tiek iekļauts vienā no trim kategorijām saskaņā ar CRD²⁹, kā paskaidrots 5. tabulā.

– Netiešs 1. un 2. kategorijā iekļauto emitentu vai garantijas devēju kredītnovērtējums iegūstams no tās valsts valdības ECAI kredītnovērtējuma, kurā emitents vai garantijas devējs reģistrēts. Šim netiešajam kredītnovērtējumam jāatbilst Eurosistēmas kredītspējas sliekšnim.

²⁸ Nacionālā centrālā banka, kas paziņo par konkrētu aktīvu, parasti ir tās valsts centrālā banka, kurā aktīvu ļaus tirgot vai tirgos atzītā tirgū. Ja aktīvu ļauj tirgot vai tirgo vairākos tirgos, visi jautājumi jāadresē ECB *Eligible Assets Hotline* (Eligible-Assets.hotline@ecb.int).

²⁹ Paredzams, ka uzņēmumu saraksti, kas iekļauti minētajās trijās kategorijās, kā arī kritēriji emitentu, debitoru vai garantijas devēju klasificēšanai trijās kategorijās kopā ar saitēm uz attiecīgo valstu uzraudzības institūciju interneta lapām būs pieejami Eiropas Banku uzraugu komitejas (CEBS) interneta lapā http://www.c-eps.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm.

5. tabula. Netiešie kredītnovērtējumi euro zonas reģionālo valdību, vietējo pašvaldību un valsts sektora uzņēmumu emitentiem, debitoriem vai garantijas devējiem, kam nav ECAI kredītnovērtējuma

	Emitentu, debitoru vai garantijas devēju iedalījums saskaņā ar CRD	ECAF netiešā kredītnovērtējuma iegūšana par attiecīgajā kategorijā iekļauto emitentu, debitoru vai garantijas devēju
1. kategorija	Reģionālās valdības, vietējās pašvaldības un VSU, ko saskaņā ar kompetentu uzraudzības iestāžu viedokli var pielīdzināt centrālajai valdībai attiecībā uz kapitāla prasībām	Piešķir reģistrācijas valsts centrālajai valdībai piešķirto ECAI kredītnovērtējumu
2. kategorija	Reģionālās valdības, vietējās pašvaldības un VSU, ko saskaņā ar kompetentu uzraudzības iestāžu viedokli var pielīdzināt [kredīt]iestādēm attiecībā uz kapitāla prasībām	Piešķir par vienu līmeni zemāku kredītnovērtējumu ¹⁾ nekā reģistrācijas valsts centrālajai valdībai piešķirtais ECAI kredītnovērtējums
3. kategorija	Citi VSU	Pielīdzina privātā sektora emitentiem vai debitoriem

1) Informācija par kredītspējas līmeņiem ir publicēta ECB interneta mājas lapā (www.ecb.int).

Netiešu kredītnovērtējumu nevar iegūt attiecībā uz 3. kategorijā iekļautajiem emitentiem vai garantijas devējiem.

- *Euro zonas nefinanšu sabiedrību emitenti vai garantijas devēji:* ja tirgojamiem aktīviem, kurus emitē vai par kuriem garantiju sniedz euro zonas nefinanšu sabiedrības³⁰, nevar noteikt augstus kredītstandartus, pamatojoties uz ECAI kredītnovērtējumu attiecīgajai emisijai, emitentam vai garantijas devējam, piemēro ECAF noteikumus attiecībā uz kredītprasībām, un darījuma partneri drīkst izmantot paši savu IRB sistēmu, NCB iekšējā kredītnovērtējuma sistēmas vai trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – reitinga instrumentus. Nefinanšu sabiedrību emitētie tirgojamie parāda instrumenti, kam nav piešķirts reitings, nav iekļauti atbilstošo tirgojamo aktīvu publiski pieejamā sarakstā.

6.3.3. AUGSTU KREDĪTSTANDARTU NOTEIKŠANA NETIRGOJAMIEM AKTĪVIEM

KREDĪTPRASĪBAS

Lai noteiktu prasību par augstiem kredītstandartiem kredītprasību debitoriem vai garantijas devējiem, darījuma partneriem jāizvēlas viens galvenais no pieejamiem un Eurosistēmas atzītiem kredītnovērtējuma avotiem. Darījuma partneris izvēlas vienu sistēmu no pieejama kredītnovērtējuma avota (izņemot gadījumus, kad tiek izmantots ECAI novērtējums), kad var lietot visas atzītās ECAI sistēmas.

Minimālais periods, kādā darījumu partneriem jāizmanto izvēlētais avots, ir viens gads, lai novērstu kredītnovērtējumu mainīšanu (t.i., meklējot labāko kredītnovērtējumu, kas garantē atbilstību, starp visiem pieejamiem avotiem vai sistēmām, skatot katru debitora gadījumu atsevišķi). Darījuma partneriem, kas vēlas mainīt kredītnovērtējuma avotus pēc minimālā viena gada perioda, jāiesniedz pamatots pieprasījums attiecīgajai NCB.

Iesniedzot pamatotu pieprasījumu, darījuma partneri var saņemt atļauju izmantot vairāk nekā vienu sistēmu vai avotu. Paredzams, ka izvēlētais galvenais kredītnovērtējuma avots aptvers vislielāko darījuma partnera pieteikto debitoru skaitu. Vairāk nekā viena kredītnovērtējuma avota vai sistēmas izmantošanas gadījumā jābūt atbilstošam pamatojumam. Principā šāds gadījums varētu izrietēt no primārā kredītnovērtējuma avota vai sistēmas nepietiekama aptvēruma.

Darījuma partneriem nekavējoties jāinformē attiecīgā nacionālā centrālā banka par jebkuru kredītriska gadījumu (t.sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem), par kuru informēts darījuma partneris, un, ja nepieciešams, jāizņem vai jāaizstāj attiecīgie aktīvi. Turklāt darījuma partneri ir atbildīgi par to, lai tiktu izmantoti visjaunākie kredītnovērtējuma dati, kas pieejami no to izvēlētajās kredītnovērtējuma

30 Sk. šīs nodaļas 7. zemsvītras piezīmi.

sistēmas vai avota attiecībā uz iesniegto aktīvu debitoriem³¹ vai garantijas devējiem.

Debitoru vai garantijas devēju kredītvērtējumi: kredītprasību debitoru vai garantijas devēju augstie kredītstandarti tiek noteikti saskaņā ar noteikumiem, kas nodala valsts sektora un nefinanšu sabiedrību debitorus vai garantijas devējus.

- *Valsts sektora debitori/garantijas devēji:* tiek piemēroti šādi noteikumi secīgā kārtībā.
  - 1) Darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota veiktais kredītvērtējums eksistē un tiek izmantots, lai noteiktu, vai valsts sektora debitors vai garantijas devējs atbilst kredītvērtības sliekšnim.
  - 2) Ja nav 1) punktā minētā kredītvērtējuma, tiek izmantots ECAI sniegts debitora vai garantijas devēja kredītvērtējums.³²
  - 3) Ja nav pieejams ne 1), ne 2) punktā minētais kredītvērtējums, piemēro to pašu procedūru, ko tirgojamiem aktīviem:
    - Debitoru vai garantijas devēju iekļauj vienā no trim kategorijām saskaņā ar CRD³³, kā paskaidrots 5. tabulā.
    - Netiešu 1. un 2. kategorijā iekļauto emitentu vai garantijas devēju kredītvērtējumu iegūst no tās valsts valdības, kurā emitents vai garantijas devējs reģistrēts, ECAI kredītvērtējuma. Šim netiešajam kredītvērtējumam jāatbilst Eurosistēmas kredītvērtības sliekšnim.

Ja darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota, (vai ECAI 2) punktā minētajā gadījumā attiecībā uz valsts sektora debitoriem vai garantijas devējiem) veiktais

kredītvērtējums eksistē, bet ir zemāks par kredītvērtības sliekšni, debitors vai garantijas devējs nav atbilstošs.

- *Nefinanšu sabiedrību debitori vai garantijas devēji:* ja darījuma partnera izvēlētais avots sniedz kredītvērtējumu, kas vienāds ar kredītvērtības sliekšni vai to pārsniedz, debitors vai garantijas devējs ir atbilstošs.^{34, 35}

Ja darījuma partnera izvēlētajās sistēmas vai avota veiktais kredītvērtējums eksistē, bet ir zemāks par kredītvērtības sliekšni, debitors vai garantijas devējs nav atbilstošs. Ja nav pieejams nekāds kredītvērtējums, lai noteiktu kredītstandartus, debitors vai garantijas devējs tiek uzskatīts par neatbilstošu.

Garantijas: garantijai jāatbilst šādām prasībām.

- Garantija tiek uzskatīta par pieņemamu, ja garantijas devējs bez nosacījumiem un neatsaucami galvojis par debitora saistībām attiecībā uz kredītprasības pamatsummas, procentu un citu summu maksājumu, kas līdz to pilnai samaksai pienākas tās turētājam. Šādā gadījumā par pieņemamu uzskatītai garantijai nav jāattiecas uz konkrēto kredītprasību, bet tā var attiekties tikai uz debitoru, ja tā sedz arī attiecīgo kredītprasību.
- Garantiju jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma (neatkarīgi no pamatā esošās kredītprasības). To valsts iestāžu sniegtās garantijas, kuras ir tiesīgas iekasēt nodokļus, vai nu jāspēj samaksāt pēc pirmā pieprasījuma, vai arī citādi jāspēj nodrošināt tūlītēju un precīzu maksājumu pēc saistību neizpildes.

31 Attiecībā uz nefinanšu sabiedrību emitētiem tirgojamiem aktīviem, kam nav atzītas ECAI kredītvērtējuma, šī prasība attiecas uz emitentu kredītvērtējumu.

32 Sk. šīs nodaļas 25. zemsvītras piezīmi.

33 Sk. šīs nodaļas 29. zemsvītras piezīmi.

34 Ja darījuma partneris kā kredītvērtības avotu izvēlējis ECAI, tas var izmantot "pirmais vislabākais" noteikumu (sk. šīs nodaļas 25. zemsvītras piezīmi).

Garantijas devēja saistības sakarā ar garantiju jāklasificē vismaz vienādi un proporcionāli (*pari passu*) ar citām garantijas devēja nenodrošinātajām saistībām.

- Garantija jāregulē ES dalībvalsts tiesību aktiem, un tai juridiski jābūt spēkā esošai, kā arī garantijas devējam saistošai un realizējamai pret to.
- Lai ar garantiju apstiprinātu aktīvu varētu uzskatīt par atbilstošu, vispirms jāiesniedz Eurosistēmai formas un satura ziņā pieņemams likumīgs apstiprinājums attiecībā uz garantijas juridisko spēkā esamību, saistošām sekām un realizējamību. Likumīgajam apstiprinājumam arī jānosaka, ka garantija nav personiska, ko var realizēt tikai kredītpasības kreditors. Ja garantijas devējs reģistrēts citā jurisdikcijā, nevis tajā, kuras tiesību akti regulē garantiju, ar likumīgo apstiprinājumu jāapstiprina arī garantijas spēkā esamība un realizējamība saskaņā ar likumu, kas regulē garantijas devēja reģistrāciju. Likumīgais apstiprinājums jāiesniedz izskatīšanai tajā nacionālajā centrālajā bankā, kas atrodas minēto kredītpasību regulējošo tiesību aktu jurisdikcijā. Nepieciešamība sniegt likumīgu apstiprinājumu neattiecas uz to valsts iestāžu sniegtajām garantijām, kuras tiesīgas iekasēt nodokļus. Uz garantijas realizēšanas prasību attiecas jebkurš maksātnespējas vai bankrota likums, vispārējie kapitāla vērtspapīru principi un citi līdzīgi likumi un principi, kas attiecināmi uz garantijas devēju un vispār ietekmē kreditoru tiesības pret garantijas devēju.

NETIRGOJAMI NELIELA APJOMA AR HIPOTĒKU NODROŠINĀTI PARĀDA INSTRUMENTI

Netirgojamu RMBD augstajiem kredītstandartiem jāatbilst Eurosistēmas kredītpējas prasību sliekšnim. Konkrētajai jurisdikcijai atbilstošo parāda instrumentu kredītnovērtējuma sistēmu nosaka nacionālā centrālā banka attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

6.3.4. KREDĪTNOVĒRTĒJUMA SISTĒMU ATZĪŠANAS KRITĒRIJI

ECAF izmanto četru avotu sniegtu kredītnovērtējuma informāciju. Katram avotam var būt kredītnovērtējuma sistēmu kopums.

Atzīto ECAI, ICAS un trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – RT un to sniedzēju saraksts pieejams ECB interneta lapā (www.ecb.int).³⁶

ĀRĒJO KREDĪTNOVĒRTĒJUMA IESTĀŽU AVOTS

ECAI avots ietver tās institūcijas, kuru kredītnovērtējumus kredītiestādes drīkst izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar CRD.³⁷ ECAF vajadzībām vispārējie ECAI atzīšanas kritēriji ir šādi.

- ECAI jābūt to attiecīgo ES euro zonas valstu uzraudzības iestāžu oficiāli atzītām, kurās tās tiks izmantotas saskaņā ar CRD.
- ECAI jāatbilst darbības kritērijiem, lai nodrošinātu efektīvu ECAF īstenošanu. To kredītnovērtējumu izmantošana īpaši atkarīga no tā, vai Eurosistēmai ir pieejama informācija par šiem novērtējumiem, kā arī informācija novērtējumu salīdzināšanai un ECAF kredītpējas līmeņu un kredītpējas sliekšņu piešķiršanai (plānošanai) šiem novērtējumiem, kā arī rezultātu kontroles īstenošanai (sk. 6.3.5. sadaļu).

Eurosistēma rezervē sev tiesības pieņemt lēmumu, vai tā atzīs kādu ECAI savām aizdevuma operācijām, citu faktoru vidū izmantojot savu darbības rezultātu kontroles procesu.

³⁶ Eurosistēma tikai publicē šo informāciju saistībā ar Eurosistēmas kredītooperācijām un neuzņemas nekādu atbildību par tās veikto atzīto kredītnovērtējuma sistēmu novērtējumu.

³⁷ ECAI finanšu tirgos parasti sauc par kredītreitinga aģentūrām.

NCB IEKŠĒJO KREDĪTNOVĒRTĒJUMA SISTĒMU AVOTS

ICAS avots pašlaik sastāv no četrām kredītnovērtējuma sistēmām, ko izmanto *Deutsche Bundesbank*, *Banco de España*, *Banque de France* un *Oesterreichische Nationalbank*. Tām nacionālajām centrālajām bankām, kas nolems izveidot pašas savas ICAS, tiks piemērota Eurosistēmas apstiprināšanas procedūra. ICAS tiks piemērots Eurosistēmas darbības rezultātu kontroles process (sk. 6.3.5. sadaļu).

Turklāt darījuma partnerim nekavējoties jāinformē ICAS NCB par jebkuru kredītriska gadījumu, par kuru ir informēts tikai darījuma partneris, t.sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem.

Turklāt valstīs, kurās tiek izmantoti RMBD, attiecīgā nacionālā centrālā banka šāda veida aktīviem saskaņā ar ECAF ievieš kredītnovērtējuma sistēmu. Šādām sistēmām tiek piemērots darbības rezultātu kontroles process, ko veic katru gadu.

IEKŠĒJO UZ KREDĪTREITINGIEM BALSTĪTO SISTĒMU AVOTS

Darījuma partnerim, kas paredzējis izmantot IRB sistēmu, lai novērtētu atbilstošo parāda instrumentu debitoru, emitentu vai garantijas devēju kredītspēju, jāsaņem atļauja no savas piederības valsts nacionālās centrālās bankas. Šādā nolūkā tam jāiesniedz iesniegums un šādi dokumenti.³⁸

- Attiecīgās ES banku uzraudzības iestādes lēmums, ar kuru darījuma partnerim tiek atļauts izmantot savu IRB sistēmu kapitāla prasību nodrošināšanai konsolidētā vai nekonsolidētā veidā, kopā ar visiem šādas izmantošanas konkrētajiem nosacījumiem. Šis dokuments nav nepieciešams, ja minēto informāciju attiecīgā uzraudzības iestāde nosūta tieši attiecīgajai nacionālajai centrālajai bankai.
- Informācija par darījuma partnera pieeju saistību neizpildes varbūtības piešķiršanai

parādniekiem, kā arī dati par kredītreitingu līmeņiem un saistītās viena gada saistību neizpildes varbūtības, ko izmanto, lai noteiktu atbilstošo kredītreitingu līmeņus.

- Informācija, kas attiecas uz 3. pīlāru (tirgus disciplīna) un kas darījuma partnerim regulāri jāpublicē saskaņā ar tirgus disciplīnas prasībām, ko paredz Bāzeles II principu sistēmas 3. pīlārs un CRD.
- Kompetentās banku uzraudzības iestādes un ārējā auditora nosaukums un adrese.

Iesniegums jāparaksta darījuma partnera izpildedirektoram, finanšu direktoram vai līdzīga līmeņa vadītājam, vai pilnvarotai personai ar paraksta tiesībām kādas no minētajām personām vārdā.

Minētie noteikumi attiecas uz visiem darījuma partneriem neatkarīgi no to statusa – vai tas būtu mātesuzņēmums, meitasuzņēmums vai filiāle – un neatkarīgi no tā, vai IRB sistēmas apstiprinājumu sniedz uzraudzības iestāde tajā pašā valstī (attiecībā uz mātesuzņēmumiem un, iespējams, meitasuzņēmumiem) vai no mātesuzņēmuma piederības valsts uzraudzības iestādes (attiecībā uz filiālēm un, iespējams, meitasuzņēmumiem).

Visas darījuma partnera filiāles un meitasuzņēmumi drīkst izmantot sava mātesuzņēmuma IRB sistēmu, ja Eurosistēma apstiprinājusi IRB sistēmas izmantošanu ECAF vajadzībām.

Darījuma partneriem, kas izmanto minēto IRB sistēmu, arī tiek piemērots Eurosistēmas rezultātu kontroles process (sk. 6.3.5. sadaļu). Papildus ar šo procesu saistītajām informācijas prasībām darījuma partnerim ir pienākums katru gadu (vai tad, kad to pieprasa attiecīgā nacionālā

³⁸ Ja nepieciešams, uzskaitītie dokumenti jāpārtulko kādā no piederības valsts nacionālās centrālās bankas darba valodām.

centrālā banka) sniegt šādu informāciju, ja vien attiecīgā uzraudzības iestāde šādu informāciju nenosūta tieši attiecīgajai nacionālajai centrālajai bankai:

- darījuma partnera IRB sistēmas visjaunāko novērtējumu, ko veikusi darījuma partnera uzraudzības iestāde un kas tulkots tā piederības valsts nacionālās centrālās bankas darba valodā;
- visas pārmaiņas darījuma partnera IRB sistēmā, ko iesaka vai pieprasa uzraudzības iestāde, norādot termiņu, līdz kuram šīs pārmaiņas jāievieš;
- aktualizēta 3. pīlāra (tirgus disciplīna) gada informācija, kas darījuma partnerim regulāri jāpublicē saskaņā ar prasībām, ko paredz Bāzeles II principu sistēmas 3. pīlārs un CRD.
- informācija par kompetento banku uzraudzības iestādi un ārējo auditoru.

Gada informācija jāparaksta darījuma partnera izpilddirektoram, finanšu direktoram vai līdzīga līmeņa vadītājam, vai pilnvarotai personai ar paraksta tiesībām kādas no minētajām personām vārdā. Attiecīgā uzraudzības iestāde un atbilstošos gadījumos – darījuma partnera ārējais auditors saņem no Eurosistēmas šīs vēstules kopiju.

TREŠO PERSONU SNIEGTO KREDĪTREITINGA INSTRUMENTU AVOTS

RT avots sastāv no trešo personu aplikācijām, kas, novērtējot debitoru kredībspēju, bez citas informācijas izmanto arī auditētus pārskatus. Ar instrumentiem jāstrādā RT kredītreitings sniedzējiem. Darījuma partneriem, kas vēlas izmantot konkrētu RT ECAF vajadzībām, jāiesniedz pieprasījums savai nacionālajai centrālajai bankai, izmantojot attiecīgo Eurosistēmas piedāvāto šablonu, un jāpievieno papildu dokumentācija par RT, kā norādīts pieteikuma anketā. Eurosistēma pieņem lēmumu

par ieteiktā RT apstiprināšanu. Lēmums balstās uz novērtējumu par atbilstību Eurosistēmas noteiktajiem apstiprināšanas kritērijiem.³⁹

Turklāt darījuma partnerim jāinformē RT sniedzējs par jebkuru kredītriska gadījumu, par kuru informēts tikai darījuma partneris, t.sk. par pieteikto debitoru maksājumu kavējumiem.

RT sniedzējam, kas ir ECAF dalībnieks, jāpiekrīt, ka tam tiek piemērots Eurosistēmas rezultātu kontroles process⁴⁰ (sk. 6.3.5. sadaļu). RT sniedzējam ir pienākums izveidot un uzturēt nepieciešamo infrastruktūru t.s. statistiskā pūla kontrolei. Statiskā pūla izveidošanai un novērtēšanai jāatbilst ECAF darbības rezultātu kontroles vispārējām prasībām. RT sniedzējam jāaņem informēt Eurosistēmu par darbības rezultātu novērtējumu, tiklīdz tas ir pabeigts. Tādēļ RT sniedzēji sagatavo ziņojumu par RT statistiskā pūla darbības rezultātiem. Viņiem jāaņem piecus gadus saglabāt statistisko pūlu iekšējos ierakstus un detalizētu informāciju par saistību neizpildi.

6.3.5. KREDĪTNOVĒRTĒJUMA SISTĒMU DARBĪBAS REZULTĀTU KONTROLE

ECAF darbības rezultātu kontroles process ietver katru gadu veiktu visu atbilstošu debitoru kopuma (statiskā pūla) novēroto saistību neizpildes rādītāju *ex post* salīdzinājumu ar Eurosistēmas kredībspējas sliekšni, ko nosaka etalona NV. Šā procesa mērķis ir nodrošināt, lai kredītnovērtējumi būtu salīdzināmi gan sistēmu, gan avotu mērogā. Kontroles process notiek vienu gadu, sākot no dienas, kad statistiskais pūls tiek noteikts.

³⁹ Apstiprināšanas kritēriju saraksts sniegts ECB interneta lapā (www.ecb.int).

⁴⁰ Darījuma partnerim nekavējoties jāinformē RT sniedzējs par jebkuru kredītriska gadījumu, kas varētu norādīt uz kredībspējas pasliktināšanos.

Procesa pirmais elements ir atbilstošo debitoru statistiskā pūla (t.i., pūla, kas sastāv no visiem uzņēmumu un valsts sektora debitoriem) apkopojums, ko katru gadu veic kredītnovērtējuma sistēmas nodrošinātājs, saņemot no sistēmas kredītnovērtējumu, kas atbilst šādam nosacījumam:

$$NV(i,t) \leq 0.10\% \text{ (etalona } NV(t)).$$

Visi debitori, kas atbilst šim nosacījumam perioda t sākumā, veido t perioda statisko pūlu. Paredzētā 12 mēnešu perioda beigās tiek aprēķināts debitoru statistiskā pūla realizētais saistību neizpildes rādītājs laikā t . Kredītreitinga sistēmas nodrošinātājam jāpiekrīt katru gadu iesniegt Eurosistēmai statistiskajā pūlā ietilpstošo atbilstošo debitoru skaitu laikā t un to debitoru skaitu statistiskajā pūlā (t), kuri neizpildīja saistības sekojošajā 12 mēnešu periodā.

Kredītnovērtējuma sistēmas statistiskā pūla realizētais saistību neizpildes rādītājs, kas reģistrēts viena gada laikā, kalpo par ECAF darbības rezultātu kontroles procesa ievades datiem, un šis process sastāv no katru gadu veikta noteiktā un vairāku periodu novērtējuma. Ievērojamas novirzes gadījumā starp novēroto statistiskā pūla saistību neizpildes rādītāju un kredītspējas sliekšni viena un/vai vairāku gadu periodā Eurosistēma konsultējas ar kredītreitinga sistēmas nodrošinātāju, lai analizētu šīs novirzes cēloņus. Pēc šīs procedūras var sekot konkrētajai sistēmai piemērojamā kredītspējas sliekšņa korekcija.

Eurosistēma var nolemt apturēt vai izslēgt kredītnovērtējuma sistēmu tad, ja vairāku gadu laikā nav vērojama darbības uzlabošanās. Arī ECAF regulējošo noteikumu pārkāpuma rezultātā kredītsistēma tiks izslēgta no ECAF.

6.4. RISKĀ KONTROLES PASĀKUMI

6.4.1. VISPĀRĒJIE PRINCIPI

Riska kontroles pasākumus piemēro aktīviem, kas ir Eurosistēmas kredītooperāciju pamatā, lai pasargātu Eurosistēmu no finansiālu zaudējumu riska, ja pamatā esošie aktīvi jārealizē darījuma partnera saistību nepildīšanas dēļ. Eurosistēmas rīcībā esošie riska kontroles pasākumi aprakstīti 7. ielikumā.

Eurosistēma veic īpašus riska kontroles pasākumus atbilstoši darījuma partnera piedāvātajiem pamatā esošo aktīvu veidiem. ECB nosaka atbilstošos riska kontroles pasākumus tirgojamiem un netirgojamiem atbilstošajiem aktīviem. Riska kontroles pasākumi pamatā ir saskaņoti visā euro zonā⁴¹ un tiem euro zonā būtu jānodrošina vienlīdzīgi apstākļi jebkura veida atbilstošajiem aktīviem.

41 Ņemot vērā dažādās dalībvalstīs pastāvošās darbības atšķirības, riska kontroles pasākumi var nedaudz atšķirties. Piemēram, saistībā ar darījuma partneru pamatā esošo aktīvu piegādes procedūrām nacionālajām centrālajām bankām (nacionālajai centrālajai bankai iekšlāta nodrošinājuma pūla veidā vai atpiršanas līgumu veidā), kas balstās uz atsevišķiem katram darījumam noteiktiem aktīviem) nelielas atšķirības var rasties saistībā ar novērtēšanas laiku un citām riska kontroles struktūras darbības iezīmēm. Turklāt netirgojamo aktīvu novērtēšanas paņēmieni precizitāte var būt atšķirīga, ko atspoguļo diskontu kopējais līmenis (sk. 6.4.3. sadaļu).

7. ielikums

RISKA KONTROLES PASĀKUMI

Pašlaik Eurosistēma veic šādus riska kontroles pasākumus.

- **Novērtējuma diskonti**

Pamatā esošo aktīvu novērtēšanā Eurosistēma piemēro "novērtējuma diskontus". Tas nozīmē, ka pamatā esošā aktīva vērtību aprēķina kā aktīva tirgus vērtību pēc noteikta procenta (novērtējuma diskonta) atskaitīšanas.

- **Starpība līdz tirgus vērtībai (novērtējums pēc tirgus cenas)**

Eurosistēma pieprasa, lai laika gaitā tiktu uzturēta likviditāti nodrošinošo reverso darījumu pamatā esošo aktīvu ar diskontu koriģēta tirgus vērtība. Tas nozīmē, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība kļuvusi zemāka par noteiktu līmeni, nacionālā centrālā banka prasa darījuma partneriem nodrošināt papildu aktīvus vai naudas līdzekļus (t.i., veic papildu nodrošinājuma pieprasījumu). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz noteiktu līmeni, darījuma partneris var saņemt atpakaļ tos aktīvus vai naudas līdzekļus, kuri veido līmeņa pārsniegumu (8. ielikumā sniegti aprēķini, kas attiecas uz papildu nodrošinājuma pieprasījuma veikšanu).

Pašlaik Eurosistēma neveic šādus riska kontroles pasākumus.

- **Sākotnējās rezerves**

Likviditāti papildinošajos reversajos darījumos Eurosistēma var piemērot sākotnējās rezerves. Tas nozīmē, ka darījuma partneriem jānodrošina pamatā esošie aktīvi, kuru vērtība ir vismaz vienāda ar Eurosistēmas piešķirto līdzekļu un sākotnējās rezerves vērtības summu.

- **Ierobežojumi attiecībā uz emitentiem/debitoriem vai garantijas devējiem**

Eurosistēma var piemērot risku ierobežojumus attiecībā uz emitentiem/debitoriem vai garantijas devējiem.

- **Papildu garantijas**

Lai pieņemtu noteiktus aktīvus, Eurosistēma var pieprasīt papildu garantijas no finansiāli stabiliem uzņēmumiem.

- **Izslēgšana**

Eurosistēma var neļaut izmantot noteiktus aktīvus tās monetārās politikas operācijās.

6.4.2. RISKA KONTROLES PASĀKUMI TIRGOJAMIEM AKTĪVIEM

Riska kontroles struktūra atbilstošiem tirgojamiem aktīviem ietver šādus galvenos elementus.

- Atbilstoši tirgojamie aktīvi tiek iekļauti vienā no četrām likviditātes kategorijām,

pamatojoties uz emitenta klasifikāciju un aktīva veidu. Šis sadalījums aprakstīts 6. tabulā.

- Atsevišķiem parāda instrumentiem piemēro konkrētus novērtējuma diskontus. Diskontus piemēro, no pamatā esošā aktīva tirgus vērtības atņemot konkrētus

6. tabula. Tirgojamo aktīvu likviditātes kategorijas¹⁾

I kategorija	II kategorija	III kategorija	IV kategorija
Centrālo valdību parāda instrumenti	Vietējo un reģionālo valdību parāda instrumenti	Tradicionālās nodrošinātās banku obligācijas	Ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri
Centrālo banku emitētie parāda instrumenti ²⁾	<i>Jumbo</i> nodrošinātās banku obligācijas ³⁾	Kreditīestāžu parāda instrumenti	
	Aģentūru parāda instrumenti ⁴⁾	Uzņēmumu un citu emitentu emitētie parāda instrumenti ⁴⁾	
	Starpvalstu parāda instrumenti		

1) Emitenta klasifikācija parasti nosaka likviditātes kategoriju. Tomēr IV kategorijā tiek iekļauti visi ar aktīviem nodrošinātie vērtspapīri, neņemot vērā emitenta klasifikāciju, un *Jumbo* nodrošinātās banku obligācijas tiek iekļautas II kategorijā pretstatā citiem kreditīestāžu emitētiem parāda instrumentiem, kas iekļauti III kategorijā.

2) ECB emitētie parāda sertifikāti un nacionālo centrālo banku emitētie parāda instrumenti, kas emitēti pirms euro ieviešanas attiecīgajā dalībvalstī, iekļauti I likviditātes kategorijā.

3) Tikai tie instrumenti, kuru emisijas apjoms ir vismaz 1 mljrd. euro un kuriem vismaz trīs tirgus veidotāji nosaka regulāras pirkšanas un pārdošanas cenas, iekļauti *Jumbo* nodrošināto banku obligāciju klasē.

4) Likviditātes II kategorijā iekļauti tikai tie tirgojamie aktīvi, kuru emitentus ECB klasificē kā aģentūras. Citu starpnieku emitētie tirgojamie aktīvi iekļauti III likviditātes kategorijā.

procentus. Diskonti ir atšķirīgi atbilstoši parāda instrumentu atlikušajam termiņam un kupona struktūrai, kas aprakstīta 7. tabulā par atbilstošajiem tirgojamiem parāda instrumentiem ar fiksētu kupona likmi un nulles kupona likmi.⁴²

- Novērtējuma diskonti, kas tiek piemēroti visiem tirgojamiem apgriezti mainīgas procentu likmes parāda instrumentiem, ir vienādi visām likviditātes kategorijām un aprakstīti 8. tabulā.
- Tirgojamiem parāda instrumentiem ar mainīgas procentu likmes kuponu⁴³ piemēro to pašu diskontu, kas tiek piemērots tādiem instrumentiem ar fiksētas procentu likmes kuponu, kuru termiņu grupa ir 0–1 gads, tajā likviditātes kategorijā, kurā instruments iekļauts.
- Riska kontroles pasākumi, kas piemēroti tirgojamam parāda instrumentam ar vairāk nekā viena veida kupona maksājumu, atkarīgi tikai no atlikušajā instrumenta pastāvēšanas laikā veiktajiem kupona maksājumiem.

Šādam instrumentam piemērotais novērtējuma diskonts noteikts vienāds ar vislielāko diskontu, kas piemērojams parāda instrumentiem ar tādu pašu atlikušo termiņu, un tiek ņemti vērā jebkura veida kupona maksājumi, kurus veic atlikušajā instrumenta pastāvēšanas laikā.

- Likviditāti samazinošām operācijām nepiemēro novērtējuma diskontus.
- Atkarībā no jurisdikcijas un nacionālajām operacionālajām sistēmām nacionālās centrālās bankas pieļauj pamatā esošo aktīvu pūļa veidošanu un/vai pieprasa iezīmēt aktīvus, kas izmantoti katrā konkrētā

42 Novērtējuma diskonti, kurus piemēro fiksētas procentu likmes kupona parāda instrumentiem, piemērojami arī parāda instrumentiem, kuru kupons piesaistīts paša emitenta reitinga maiņai vai ar inflāciju indeksētām obligācijām.

43 Kupona maksājumu uzskata par mainīgas procentu likmes maksājumu, ja kupons saistīts ar atsaucē procentu likmi un ja šim kuponam atbilstošais mainītās procentu likmes periods nav ilgāks par 1 gadu. Kupona maksājumus, kuru periods, kad var mainīt procentu likmi, ir ilgāks par 1 gadu, uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi, un attiecīgais diskonta termiņš ir parāda instrumenta atlikušais termiņš.

7. tabula. Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem aktīviem attiecībā uz fiksētas procentu likmes kupona un nulles kupona instrumentiem

Atlikušais termiņš (gados)	Likviditātes kategorijas							
	I kategorija		II kategorija		III kategorija		IV kategorija	
	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons	fiksēts kupons	nulles kupons
0–1	0.5	0.5	1	1	1.5	1.5	2	2
1–3	1.5	1.5	2.5	2.5	3	3	3.5	3.5
3–5	2.5	3	3.5	4	4.5	5	5.5	6
5–7	3	3.5	4.5	5	5.5	6	6.5	7
7–10	4	4.5	5.5	6.5	6.5	8	8	10
>10	5.5	8.5	7.5	12	9	15	12	18

darījumā. Pūla sistēmās darījuma partneris izveido pietiekamu pamatā esošo aktīvu pūlu, kas pieejams centrālajai bankai, lai segtu atbilstošos kredītus, ko tā piešķirusi, tādējādi tas nozīmē, ka atsevišķi aktīvi nav saistīti ar noteiktām kredītooperācijām. Turpretī iezīmēšanas sistēmā katra kredītooperācija saistīta ar konkrētiem identificējamiem aktīviem.

- Aktīvi jānovērtē katru dienu. Nacionālās centrālās bankas katru dienu aprēķina nepieciešamo pamatā esošo aktīvu vērtību, ņemot vērā kredītu atlikuma pārmaiņas, 6.5. sadaļā izklāstītos novērtēšanas principus un nepieciešamos novērtējuma diskontus.
- Ja pēc novērtēšanas pamatā esošie aktīvi neatbilst attiecīgajā dienā aprēķinātajām prasībām, tiek pieprasīti vienādi papildu

nodrošinājumi. Lai samazinātu papildu nodrošinājuma pieprasīšanas biežumu, nacionālās centrālās bankas var piemērot kontrolsliekšni. Ja to piemēro, kontrolsliekšnis ir 0.5% no nodrošinātās likviditātes apjoma. Atkarībā no jurisdikcijas nacionālās centrālās bankas var pieprasīt papildu nodrošinājumu vai nu sniegtot papildu aktīvus, vai veicot maksājumus skaidrā naudā. Tas nozīmē, ka, pamatā esošo aktīvu tirgus vērtībai samazinoties zemāk par zemāko kontrolsliekšni, darījuma partneriem jānodrošina papildu aktīvi (vai skaidrā nauda). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu tirgus vērtība pēc to pārvērtēšanas pārsniegtu augšējo kontrolsliekšni, nacionālā centrālā banka izsniegtu atpakaļ darījuma partnerim aktīvus (vai naudas līdzekļus), kas veido pārsniegumu (sk. 8. ielikumu).

8. tabula. Novērtējuma diskonti, ko piemēro atbilstošiem tirgojamiem apgriezti mainīgas procentu likmes instrumentiem

Atlikušais termiņš (gados)	Apgriezti mainīgas procentu likmes kupons
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

- Pūla sistēmās darījuma partneri katru dienu var aizstāt pamatā esošos aktīvus.
- ECB jebkurā laikā var nolemt svītrot atsevišķus parāda instrumentus no publicētā atbilstošo tirgojamo aktīvu saraksta.⁴⁴
- Iezīmēšanas sistēmās nacionālās centrālās bankas var atļaut pamatā esošo aktīvu aizstāšanu.

⁴⁴ Ja laikā, kad parāda instruments tiek svītrots no atbilstošo tirgojamo aktīvu saraksta, to izmanto Eurosistēmas kredītooperācijā, to jāpārtrauc izmantot pēc iespējas ātrāk.

8. Ielikums

PIEPRASĪTO PAPILDU NODROŠINĀJUMU APRĒKINĀŠANA

Kopējo atbilstošo aktīvu daudzumu J (kur $j = 1$ līdz J ; vērtība $C_{j,t}$ laikā t), kas darījuma partnerim jānodrošina vairākām likviditāti palielinošām operācijām I (kur $i = 1$ līdz I ; daudzums $L_{i,t}$ laikā t), nosaka ar šādu formulu:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t} \quad (1),$$

kur:

h_j ir novērtējuma diskonts, kas piemērots atbilstošajam aktīvam j .

Ja τ ir laika posms starp divām pārvērtēšanām, pieprasītā papildu nodrošinājuma bāze laikā $t + \tau$ ir vienāda ar:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2).$$

Atkarībā no nacionālo centrālo banku nodrošinājuma pārvaldības sistēmu darbības iezīmēm nacionālās centrālās bankas, aprēķinot pieprasītā papildu nodrošinājuma bāzi, var ņemt vērā arī esošajās operācijās nodrošinātajai likviditātei uzkrātos procentus.

Papildu nodrošinājumu pieprasa tikai tad, ja pieprasītā papildu nodrošinājuma bāze pārsniedz noteiktu kontrolsliekšņa līmeni.

Pieņemsim, ka $k = 0.5\%$ atbilst kontrolsliekšnim. Iezīmēšanas sistēmā ($I = 1$) papildu nodrošinājumu pieprasa, ja:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (darījuma partneris maksā pieprasīto papildu nodrošinājumu nacionālajai centrālajai bankai) vai

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (nacionālā centrālā banka maksā pieprasīto papildu nodrošinājumu darījuma partnerim).

Pūla sistēmā darījuma partnerim pūlā jāiegulda vairāk aktīvu, ja:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Pretēji tam pūla sistēmā darījuma partnerim pieejamā dienas ietvaros izsniegtā kredīta apjoms var izteikt šādi:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{ja pozitīvs}).$$

Gan iezīmēšanas, gan pūla sistēmā papildu nodrošinājuma pieprasījumi nodrošina (1) formulā izteiktās attiecības atjaunošanu.

6.4.3. RISKĀ KONTROLES PASĀKUMI NETIRGOJAMIEM AKTĪVIEM

KREDĪTPRASĪBAS

Atbilstošo kredītprasību riska kontroles sistēmu veido šādi galvenie elementi.

- Atsevišķām kredītprasībām piemēro konkrētu novērtējuma diskontu. Diskonti ir atšķirīgi atbilstoši atlikušajam termiņam, procentu maksājumu veidam (fiksētas vai mainīgas procentu likmes) un nacionālo centrālo banku izmantotās novērtēšanas metodoloģijai (sk. 6.5. sadaļu), kā aprakstīts 9. tabulā.
- Neatkarīgi no nacionālo centrālo banku izmantotās novērtēšanas metodoloģijas kredītprasībām ar mainīgas procentu likmes maksājumiem piemēro 7% diskontu. Procentu maksājumu uzskata par mainīgas procentu likmes maksājumu, ja tas piesaistīts atsaucē procentu likmei un ja šim maksājumam atbilstošais periods, kurā procentu likmi var mainīt, nav ilgāks par 1 gadu. Procentu maksājumus, kuru periods, kad var mainīt procentu likmi, ir ilgāks par 1 gadu, uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi, un attiecīgais diskonta termiņš ir kredītprasības atlikušais termiņš.
- Riska kontroles pasākumi, kas piemēroti kredītprasībai ar vairāk nekā viena veida procentu maksājumu, atkarīgi tikai no atlikušajā kredītprasības pastāvēšanas laikā veicamajiem procentu maksājumiem. Ja

kredītprasības atlikušajā termiņā veicami vairāk nekā viena veida procentu maksājumi, atlikušos procentu maksājumus uzskata par maksājumiem ar fiksētu procentu likmi, un attiecīgais diskonta termiņš ir kredītprasības atlikušais termiņš.

- Papildu nodrošinājumu sniegšanai tirgojamiem aktīviem nacionālās centrālās bankas piemēro to pašu kontrolsliekšni (ja tāds nepieciešams), ko piemēro netirgojamiem aktīviem.

NETIRGOJAMI NELIELA APJOMA AR HIPOTĒKU NODROŠINĀTI PARĀDA INSTRUMENTI

Netirgojamiem neliela apjoma ar hipotēku nodrošinātiem parāda instrumentiem piemēro 20% novērtējuma diskontu.

6.5. PAMATĀ ESOŠO AKTĪVU NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Nosakot reversajos darījumos izmantoto pamatā esošo aktīvu vērtību, Eurosistēma piemēro šādus principus.

TIRGOJAMIE AKTĪVI

- Katram atbilstošam tirgojamam aktīvam Eurosistēma nosaka reprezentatīvāko cenas avotu, kas jāizmanto tirgus vērtības aprēķināšanā.
- Tirgojama aktīva vērtību aprēķina, pamatojoties uz reprezentatīvāko cenu darbadienā pirms novērtējuma datuma.

9. tabula. Novērtējuma diskonti, ko piemēro kredītprasībām ar fiksētas procentu likmes maksājumiem

Atlikušais termiņš (gados)	Fiksētas procentu likmes maksājums un novērtējums, kura pamatā ir NCB noteikta teorētiska cena	Fiksētas procentu likmes maksājums un novērtējums, kura pamatā ir NCB noteikta darījuma atlikuma summa
0–1	7	9
1–3	9	15
3–5	11	20
5–7	12	24
7–10	13	29
>10	17	41

Ja kotēta vairāk nekā viena cena, izmanto zemāko no šīm cenām (parasti – piedāvājuma cenu). Ja konkrētajam aktīvam darbadienā pirms novērtējuma datuma nav noteikta reprezentatīvākā cena, izmanto pēdējo tirdzniecības cenu. Ja iegūtā atsauces cena ir vecāka par piecām dienām vai arī nav mainījies vismaz piecas dienas, Eurosistēma nosaka teorētisko cenu.

- Parāda instrumenta tirgus vērtību vai teorētisko vērtību aprēķina, ieskaitot uzkrātos procentus.
- Atkarībā no nacionālo tiesību sistēmu atšķirībām un darbības prakses ar reversā darījuma laikā saņemtu aktīvu saistīto ienākumu plūsmu (piemēram, kuponu maksājumu) novērtēšana dažādās nacionālajās centrālajās bankās var būt atšķirīga. Ja ienākumu plūsma tiek pārvesta uz darījuma partnera kontu, nacionālās centrālās bankas pirms ienākumu pārveduma pārbauda, vai attiecīgās darbības joprojām pilnā apmērā sedz pietiekams pamatā esošo aktīvu apjoms. Nacionālās centrālās bankas cenšas nodrošināt to, lai ienākumu plūsmu novērtēšanas ekonomiskais efekts būtu tāds pats kā situācijā, kurā ienākumus darījuma partnerim pārskaita norēķinu dienā.⁴⁵

NETIRGOJAMIE AKTĪVI

Netirgojamo aktīvu vērtība tiek noteikta vai nu teorētiskās cenas, vai atlikuma summas apmērā.

Ja nacionālā centrālā banka novērtē aktīvu, izmantojot atlikuma summu, netirgojamiem aktīviem var tikt piemēroti lielāki diskonti (sk. 6.4.3. sadaļu).

6.6. ATBILSTOŠO AKTĪVU IZMANTOŠANA PĀRROBEŽU DARĪJUMOS

Eurosistēmas darījuma partneri var izmantot pamatā esošos aktīvus pārrobežu darījumos, t.i., tie var saņemt līdzekļus no tās dalībvalsts nacionālās centrālās bankas, kurā tie reģistrēti,

izmantojot aktīvus, kas atrodas citā dalībvalstī. Pamatā esošajiem aktīviem jābūt izmantojamiem pārrobežu darījumos visā euro zonā, veicot visu veidu operācijas, kurās Eurosistēma nodrošina likviditāti pret atbilstošiem aktīviem.

Nacionālās centrālās bankas (un ECB) izstrādājušas mehānismu, lai nodrošinātu, ka visus atbilstošos euro zonā emitētos/noguldītos aktīvus var izmantot pārrobežu darījumos. Tas ir centrālo banku korespondentattiecību modelis (CCBM), saskaņā ar kuru nacionālās centrālās bankas rīkojas kā vērtspapīru kontu turētājas ("korespondentes") cita citai (un ECB) saistībā ar to vietējā depozitārijā vai norēķinu sistēmā pieņemtajiem aktīviem. Īpašus risinājumus var izmantot netirgojamiem aktīviem (t.i., kredītprasībām un RMBD), kurus nevar pārvest ar SSS starpniecību.⁴⁶ CCBM var izmantot, lai nodrošinātu Eurosistēmas visu veidu kredītooperācijas. Papildus CCBM tirgojamo aktīvu pārrobežu pārvedumiem var izmantot atbilstošas savstarpējās SSS saiknes.⁴⁷

6.6.1. CENTRĀLO BANKU KORESPONDENTATTIECĪBU MODELIS

Centrālo banku korespondentattiecību modelis aplūkojams 3. attēlā.

45 Nacionālās centrālās bankas var nolemt reversajos darījumos kā pamatā esošos aktīvus nepieņemt parāda instrumentus ar ienākumu plūsmu (piemēram, kupona maksājums) laika posmā pirms monetārās politikas operācijas termiņa beigu datuma (sk. 6.2.3. sadaļu).

46 Sīkāka informācija sniegta brošūrā *Correspondent Central Banking Model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties*, kas pieejama ECB interneta lapā (www.ecb.int).

47 Atbilstošos aktīvus var izmantot ar centrālās bankas konta starpniecību tādā SSS, kas atrodas valstī, kurā neatrodas attiecīgā centrālā banka, ja Eurosistēma apstiprinājusi šāda konta izmantošanu. Kopš 1999. gada *De Nederlandsche Bank* atļauts izmantot savu kontu *Euroclear Belgium* nodrošinājuma darījumu veikšanai saistībā ar šajā ICSD emitētajām euroobligācijām. Kopš 2000. gada augusta *Central Bank and Financial Services Authority of Ireland* atļauts atvērt šādu kontu *Euroclear*. Šo kontu var izmantot visiem atbilstošajiem aktīviem, kas tiek turēti *Euroclear*, t.i., ieskaitot atbilstošos aktīvus, kuri pārvesti uz *Euroclear* ar atbilstošo saikņu palīdzību.

Visas nacionālās centrālās bankas cita citā uztur vērtspapīru kontus atbilstošu aktīvu izmantošanai pārrobežu darījumos. Precīza CCBM procedūra atkarīga no tā, vai atbilstošie aktīvi piesaistīti katram konkrētam darījumam vai tie atrodas pamatā esošo aktīvu pūlā.⁴⁸

- Iezīmēšanas sistēmā, tiklīdz tās dalībvalsts nacionālā centrālā banka, kurā darījuma partneris reģistrēts (t.i., "vietējā centrālā banka"), apstiprina darījuma partnera kredīta pieteikumu, darījuma partneris sniedz rīkojumu (ja nepieciešams, ar sava vērtspapīru konta turētāja starpniecību) tās valsts SSS, kurā tiek turēti viņa tirgojamie aktīvi, pārvest vietējās centrālās bankas kontam paredzētos vērtspapīrus uz šīs valsts centrālo banku. Kad centrālā banka korespondentbanka informējusi vietējo centrālo banku par nodrošinājuma saņemšanu, tā pārskaita līdzekļus darījuma partnerim. Centrālās bankas neizsniedz līdzekļus, kamēr tās nav pārliecinātas, ka centrālā banka korespondentbanka saņēmusi darījuma partnera tirgojamus aktīvus. Ja nepieciešams iekļauties norēķinu termiņos, darījuma partneri centrālās bankas korespondentbankas kontā, izmantojot CCBM procedūras, var iepriekš noguldīt vietējai centrālajai bankai paredzētos aktīvus.

- Pūļa sistēmā darījuma partneris jebkurā laikā centrālajā bankā korespondentbankā var noguldīt vietējai centrālajai bankai paredzētos tirgojamus aktīvus. Tiklīdz centrālā banka korespondentbanka informējusi vietējo centrālo banku par tirgojamo aktīvu saņemšanu, vietējā centrālā banka pievieno šos tirgojamus aktīvus darījuma partnera pūļa kontam.

Netirgojamiem aktīviem (t.i., kredītprasībām un RMBD) izstrādātas konkrētas pārrobežu procedūras.⁴⁹ Ja kredītprasības izmanto kā nodrošinājumu pārrobežu darījumā,⁵⁰ kredītprasībām piemēro CCBM variantu, kura pamatā ir īpašumtiesību uz ķīlu nodošana vietējai centrālajai bankai vai arī apgrūtinājums par labu centrālajai bankai korespondentbankai, kas darbojas kā vietējās centrālās bankas aģents. Lai nodrošinātu iespēju pārrobežu darījumos izmantot RMBD, ieviests *ad hoc* variants, kura pamatā ir apgrūtinājums par labu centrālajai bankai korespondentbankai, kas darbojas kā vietējās centrālās bankas aģents.

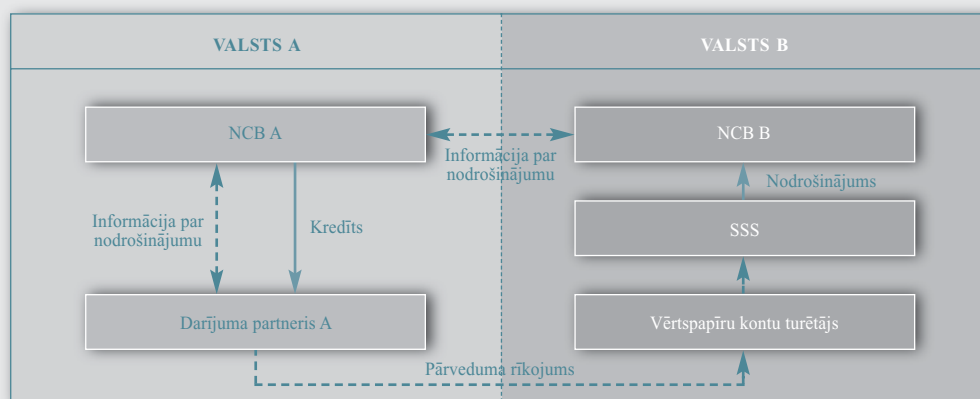
48 Sk. šīs nodaļas 46. zemsvītras piezīmi.

49 Sk. šīs nodaļas 46. zemsvītras piezīmi.

50 CCBM procedūras aplūko tikai gadījumus, kad parādnieka atrašanās vieta ir valsts, kuras tiesību akti nosaka konkrēto kredītprasību.

3. attēls. Centrālo banku korespondentattiecību modelis

Valstī A reģistrētais darījuma partneris izmanto atbilstošos aktīvus, kas noguldīti valstī B, lai saņemtu kredītu no valsts A nacionālās centrālās bankas.

CCBM pieejams darījuma partneriem (gan tirgojamiem, gan netirgojamiem aktīviem) no plkst. 9.00 līdz plkst. 16.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks) katrā Eurosistēmas darbadienā. Darījuma partnerim, kas vēlas izmantot CCBM, par to jāpaziņo nacionālajai centrālajai bankai, no kuras tas vēlas saņemt kredītu, t.i., tā vietējai centrālajai bankai, līdz plkst. 16.00 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Turklāt darījuma partnerim jāpanāk, lai monetārās politikas operācijas nodrošinājums būtu pārvests uz centrālās bankas korespondentbankas kontu, vēlākais, līdz plkst. 16.45 pēc ECB laika (Viduseiropas laiks). Rīkojumus vai pārvedumus, kas saņemti pēc minētā termiņa, izskatīs kredīta piešķiršanai tikai nākamajā darbadienā. Ja darījuma partneri paredz nepieciešamību izmantot CCBM vēlū pēcpusdienā, tiem, ja iespējams, jāpārved aktīvi iepriekš (t.i., tie jānogulda iepriekš). Ārkārtas apstākļos vai, ja tas nepieciešams monetārās politikas mērķiem, ECB var nolemt pagarināt CCBM slēgšanas laiku līdz TARGET slēgšanas laikam.

6.6.2. SAIKNES STARP VĒRTSPAPĪRU NORĒĶINU SISTĒMĀM

Papildus CCBM tirgojamo aktīvu pārrobežu pārvedumiem var izmantot atbilstošas ES SSS savstarpējās saiknes.

Tieša vai t.s. releja tipa saikne starp divām SSS dod iespēju vienas SSS dalībniekam turēt otrā SSS emitētos vērtspapīrus, nepiedaloties otrā SSS.⁵¹ Pirms šīs saiknes var izmantot nodrošinājuma pārvedumam Eurosistēmas kredītooperācijām, tās jānovērtē un jāapstiprina saskaņā ar ES SSS izmantošanas standartiem.^{52, 53}

No Eurosistēmas viedokļa CCBM un ES SSS savstarpējām saiknēm ir vienāda loma – ļaut darījuma partneriem izmantot nodrošinājumu pārrobežu darījumos, t.i., tās ļauj darījuma partneriem izmantot nodrošinājumu, lai saņemtu kredītu no to vietējās centrālās bankas pat tad, ja šis nodrošinājums emitēts citas valsts SSS. CCBM un SSS saiknes veic šo funkciju dažādos veidos. CCBM pārrobežu attiecības pastāv starp nacionālajām centrālajām bankām.

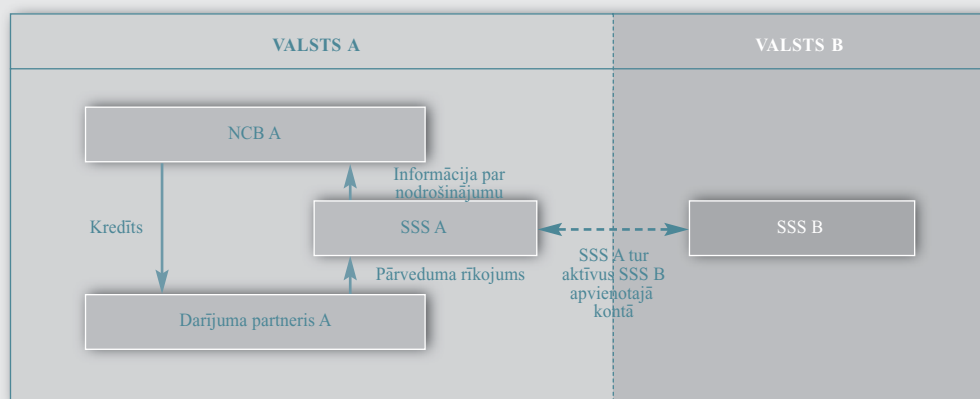
51 Saikni starp divām SSS veido procedūru un pasākumu kopums vērtspapīru pārrobežu pārveduma veikšanai dematerializētā veidā. Saikne izveidota kā kopējs konts, kuru viena SSS (ieguldītāja SSS) atver otrā SSS (emitenta SSS). Tieša saikne nozīmē to, ka starp abām SSS nav starpnieku. Ar releja starpniecību izveidotu saikni starp SSS var izmantot arī vērtspapīru pārrobežu pārveduma veikšanai uz Eurosistēmu. Ar releja starpniecību izveidota saikne ir līgumiska un tehniska vienošanās, kas ļauj divām SSS, kas nav savienotas viena ar otru tiešā veidā, apmainīties ar vērtspapīru darījumiem vai veikt pārvedumus, izmantojot trešo SSS, kas darbojas kā starpnieks.

52 Aktualizēts atbilstošo saikņu saraksts atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.int).

53 Sk. publikāciju ECB interneta lapā (www.ecb.int) "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", *European Monetary Institute*, 1998. gada janvāris.

4. attēls. Vērtspapīru norēķinu sistēmu savstarpējās saiknes

Valsts B SSS emitēto atbilstošo aktīvu, kuru turētājs ir valstī A reģistrēts darījuma partneris, izmantošana ar valsts A un valsts B SSS savstarpējās saiknes palīdzību, lai saņemtu kredītu no valsts A nacionālās centrālās bankas.

Tās darbojas kā vērtspapīru kontu turētājas cita citai. Izmantojot saiknes, pārrobežu attiecības pastāv starp SSS. Tās cita citai atver kopējos kontus. Aktīvus, kas noguldīti centrālajā bankā korespondentbankā, var izmantot tikai Eurosistēmas kredītooperāciju nodrošināšanai. Aktīvus, kas noguldīti ar saiknes palīdzību, var izmantot gan Eurosistēmas kredītooperācijām, gan jebkuram citam darījuma partnera izvēlētam mērķim. Izmantojot saiknes starp SSS, darījuma partneri glabā aktīvus savā kontā, kas atrodas to vietējā SSS, un tiem nav nepieciešams vērtspapīru kontu turētājs.

7. NODAĻA

OBLIGĀTĀS REZERVES¹

7.1. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

ECB pieprasa, lai Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas ietvaros kredītiestādes turētu obligātās rezerves nacionālo centrālo banku kontos. Šīs sistēmas tiesiskais pamatojums izklāstīts ECBS Statūtu 19. pantā, Padomes 1998. gada 23. novembra Regulā (EK) Nr. 2531/98 par Eiropas Centrālās bankas obligāto rezervju piemērošanu² un Eiropas Centrālās bankas Regulā (EK) Nr. 1745/2003 par obligāto rezervju piemērošanu (ECB/2003/9)³. Regulas ECB/2003/9 piemērošana nodrošina to, ka Eurosistēmas obligāto rezervju nosacījumi ir vienādi visā euro zonā.

Obligāto rezervju apjoms, kas jātur katrai iestādei, tiek noteikts saistībā ar tās rezervju bāzi. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma ļauj darījuma partneriem izmantot vidējā atlikuma nosacījumus, kas nozīmē to, ka rezervju prasību izpilde noteikta, pamatojoties uz darījuma partneru rezervju kontu vidējiem atlikumiem izpildes perioda kalendārās dienas beigās. Iestādēm par obligāto rezervju turējumu maksā atlīdzību pēc Eurosistēmas galveno refinansēšanas operāciju likmes.

Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma galvenokārt veic šādas monetārās funkcijas.

- *Naudas tirgus procentu likmju stabilizēšana:* Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas vidējā atlikuma nosacījuma mērķis ir veicināt naudas tirgus procentu likmju stabilizēšanos, stimulējot iestādes izlīdzināt īslaicīgo likviditātes svārstību radītās sekas.
- *Strukturālā likviditātes deficīta izveidošana vai palielināšana:* Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma veicina strukturālā likviditātes deficīta izveidošanos vai palielināšanos. Tas var palīdzēt uzlabot Eurosistēmas spēju efektīvi darboties kā likviditātes nodrošinātājam.

Piemērojot obligātās rezerves, ECB jārikojas saskaņā ar Eurosistēmas mērķiem, kas noteikti Līguma 105. panta 1. punktā un ECBS Statūtu 2. pantā, kurš turklāt ietver izvairīšanās no

būtiskas nevēlamas pārvietošanas vai atteikšanās no starpniekpakalpojumiem principu.

7.2. IESTĀDES, UZ KURĀM ATTIECAS OBLIGĀTO REZERVJU PRASĪBAS

Saskaņā ar ECBS Statūtu 19.1. pantu ECB pieprasa dalībvalstīs reģistrētām kredītiestādēm turēt obligātās rezerves. Tas nozīmē, ka Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma attiecas arī uz euro zonā neregistrētu iestāžu filiālēm, kas atrodas euro zonā. Tomēr šī sistēma neattiecas uz euro zonā reģistrētu kredītiestāžu filiālēm, kas neatrodas euro zonā.

Iestādes automātiski tiek atbrīvotas no rezervju prasībām tā izpildes perioda sākumā, kura laikā to atļauja darboties kā kredītiestādei ir atsaukta vai nodota vai kura laikā iesaistītās dalībvalsts tiesu iestāde vai cita kompetenta iestāde pieņem lēmumu par iestādes likvidācijas procesa uzsākšanu. Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2531/98 un Regulu ECB/2003/9 ECB var arī nediskriminējošā veidā atbrīvot iestādes no to saistībām Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā, ja šīs sistēmas mērķi netiks sasniegti, piemērojot saistības konkrētajām iestādēm. Pieņemot lēmumu par katru šādu atbrīvojumu, ECB ņem vērā vienu vai vairākus šādus kritērijus:

- iestāde veic īpašas mērķfunkcijas;
- iestāde neveic aktīvas bankas darbības funkcijas, konkurējot ar citām kredītiestādēm; un/vai
- visi iestādes noguldījumi paredzēti mērķiem, kas saistīti ar palīdzību reģionālajai un/vai starptautiskajai attīstībai.

ECB izveido un uztur to iestāžu sarakstu, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma. ECB arī publisko to iestāžu sarakstu, kuras atbrīvotas no saistībām Eurosistēmas

¹ Šīs nodaļas teksts sniegts vienīgi informatīvā nolūkā.

² OV L 318, 27.11.1998., 1. lpp.

³ OV L 250, 02.10.2003., 10. lpp.

obligāto rezervju sistēmā citu iemeslu dēļ, nevis sakarā ar reorganizācijas pasākumiem.⁴ Darījuma partneri var paļauties uz šiem sarakstiem, lemjot, vai to saistības ir parāds pret citu iestādi, uz kuru attiecas rezervju prasības. Saraksti, kas publiski pieejami pēc Eurosistēmas darbadienas beigām katra kalendārā mēneša pēdējā dienā, ir spēkā rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodam, kas sākas kalendārajā mēnesī pēc diviem mēnešiem. Piemēram, februāra beigās publicētais saraksts būtu spēkā rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodam, kas sākas aprīlī.

7.3. OBLIGĀTO REZERVJU NOTEIKŠANA

REZERVJU BĀZE UN REZERVJU NORMAS

Iestādes rezervju bāzi nosaka saistībā ar tās bilances sastāvdaļām. Par bilances datiem nacionālajām centrālajām bankām tiek ziņots saskaņā ar vispārējo ECB naudas un banku statistikas sistēmu (sk. 7.5. sadaļu).⁵ To iestāžu bilances dati, uz kurām attiecas prasība sniegt pilnīgu pārskatu, konkrētā kalendārā mēneša beigās tiek izmantoti, lai noteiktu rezervju bāzi izpildes periodam, kas sākas kalendārajā mēnesī pēc diviem mēnešiem. Piemēram, rezervju bāzi, kas aprēķināta pēc bilances datiem februāra beigās, varētu izmantot, lai aprēķinātu rezervju prasības, kuras darījuma partneriem jāizpilda izpildes periodā, kas sākas aprīlī.

ECB naudas un banku statistikas pārskata sniegšanas sistēmā ietverta iespēja daļēji atbrīvot nelielas iestādes no pārskata sniegšanas pienākuma. Iestādēm, uz kurām attiecas šis nosacījums, katru ceturksni jāsniedz pārskats par ierobežotu bilances datu kopumu (ceturkšņa beigu dati) un noteikts ilgāks pārskata iesniegšanas termiņš nekā lielākām iestādēm. Šo iestāžu bilances datus, kas sniegti par konkrēto ceturksni, izmanto, lai ar divu mēnešu aizkavēšanos noteiktu rezervju bāzi trijiem nākamajiem izpildes periodiem. Piemēram, bilance pirmā ceturkšņa beigās – martā – būtu izmantojama rezervju bāzes aprēķināšanai izpildes periodiem, kas sākas jūnijā, jūlijā un augustā.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2531/98 ECB ir tiesīga iestāžu rezervju bāzē iekļaut saistības, kas rodas, pieņemot līdzekļus, un saistības, kas rodas ārpusbilances posteņos. Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmas rezervju bāzē tiek iekļautas tikai saistību kategorijas "noguldījumi" un "emitētie parāda vērtspapīri" (sk. 9. ielikumu).

Rezervju bāzē netiek iekļautas saistības pret citām iestādēm, kas ietvertas to iestāžu sarakstā, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, un saistības pret ECB un nacionālajām centrālajām bankām. Šajā sakarā saistību kategorijā "emitētie parāda vērtspapīri" emitentam, lai atskaitītu tos no rezervju bāzes, jāpierāda faktiskais šo instrumentu apjoms, kas atrodas citu iestāžu, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma, turējumā. Ja šādu pierādījumu sniegt nav iespējams, emitenti šim bilances postenim var piemērot fiksētas procentuālas daļas standartizētu atvilkumu.⁶

Rezervju normas nosaka ECB, ievērojot maksimāli pieļaujamo limitu, kas norādīts Padomes Regulā (EK) Nr. 2531/98. ECB piemēro vienotu rezervju normu, kas nav nulle, lielākajai daļai rezervju bāzē iekļauto pozīciju. Šī rezervju norma norādīta Regulā ECB/2003/9. ECB nosaka nulles rezervju normu šādām saistību kategorijām: "noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem", "noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem", "repo" un "parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem" (sk. 9. ielikumu). ECB var mainīt rezervju normas. Par rezervju normu pārmaiņām ECB paziņo pirms pirmā izpildes perioda sākuma, kurā pārmaiņas stājas spēkā.

4 Saraksti pieejami sabiedrībai ECB interneta lapā (www.ecb.int).

5 ECB naudas un banku statistikas pārskata sniegšanas sistēma izklāstīta 4. pielikumā.

6 Sk. Regulu ECB/2003/9. Sīkāka informācija par standartizēta atvilkuma normu atrodama ECB interneta lapā (www.ecb.int) un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).

REZERVJU BĀZE UN REZERVJU NORMAS**A. Saistības, kuras iekļautas rezervju bāzē un kurām tiek piemērota pozitīva rezervju norma**Noguldījumi¹

- Noguldījumi uz nakti
- Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem
- Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 2 gadiem

Emitētie parāda vērtspapīri

- Parāda vērtspapīri ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem

B. Saistības, kuras iekļautas rezervju bāzē un kurām tiek piemērota nulles rezervju norma Noguldījumi¹

- Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem
- Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem
- *Repo*

Emitētie parāda vērtspapīri

- Parāda vērtspapīri ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem

C. Saistības, kas nav iekļautas rezervju bāzē

- Saistības pret citām iestādēm, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma
- Saistības pret ECB un nacionālajām centrālajām bankām

¹ 2004. gada 16. decembra Eiropas Centrālās bankas Regulā (EK) Nr. 2181/2004, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 2423/2001 par monetāro finanšu iestāžu sektora konsolidēto bilanci (ECB/2001/13) un Regulu (EK) Nr. 63/2002 par statistiku attiecībā uz procentu likmēm, ko monetārās finanšu iestādes piemēro mājaisaimniecību un nefinanšu korporāciju noguldījumiem un aizdevumiem (ECB/2001/18), nepārprotami pausta prasība noguldījumu saistības uzrādīt pēc nominālvērtības (ECB/2004/21; OV L 371, 18.12.2004., 42. lpp.). Nominālvērtība nozīmē pamatsummas apjomu, kas parādniekam saskaņā ar līgumsaistībām jāatmaksā kreditoram. Šis grozījums bija nepieciešams, jo Padomes 1986. gada 8. decembra Direktīvā 86/635/EEK par banku un citu finanšu iestāžu gada pārskatiem un konsolidētajiem pārskatiem veikti grozījumi (OV L 372, 31.12.1986., 1. lpp.), lai noteiktus finanšu instrumentus varētu novērtēt pēc patiesās vērtības.

REZERVJU PRASĪBU APRĒĶINĀŠANA

Katras atsevišķas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas, attiecīgo saistību apjomam piemērojot atbilstošajām saistību kategorijām noteiktās rezervju normas.

Katra iestāde no tās rezervju prasībām veic atskaitījumu 100 000 euro apjomā katrā dalībvalstī, kurā tā pārstāvēta. Šāda atskaitījuma piešķirums neierobežo to iestāžu juridiskās saistības, uz kurām attiecas Eurosistēmas obligāto rezervju sistēma.⁷

Rezervju prasība katram izpildes periodam tiek noapaļota līdz pilnam euro.

7.4. REZERVJU TURĒŠANA**IZPILDES PERIODS**

ECB publicē rezervju prasību izpildes periodu kalendāru vismaz trīs mēnešus pirms katra gada sākuma.⁸ Izpildes periods sākas dienā, kad veicams norēķins par pirmo galveno

⁷ Iestādēm, kurām saskaņā ar ECB naudas un banku statistikas pārskatu sniegšanas sistēmu (sk. 4. pielikumu) atļauts sniegt statistiskos datus konsolidēti kā grupai, visai grupai piešķir tikai vienu šādu atskaitījumu, ja vien iestādes nesniedz pietiekami detalizētus datus par rezervju bāzi un rezervju turējumiem, lai Eurosistēma varētu pārbaudīt to precizitāti un kvalitāti un noteikt attiecīgo rezervju prasību katrai grupā iekļautajai iestādei atsevišķi.

⁸ ECB paziņojumā presei parasti iepazīstina ar kalendāru, kas atrodams ECB interneta lapā (www.ecb.int). Turklāt šis kalendārs tiek publicēts *Official Journal of the European Union* un Eurosistēmas interneta lapās (sk. 5. pielikumu).

refinansēšanas operāciju, kas tiek veikta pēc ECB Padomes sēdes, kurā paredzēts sniegt monetārās politikas kārtējā mēneša novērtējumu. Īpašos gadījumos, t.sk. atkarībā no pārmaiņām ECB Padomes sēžu grafikā, publicēto kalendāru iespējams labot.

REZERVES

Katrai iestādei jātur savas obligātās rezerves vienā vai vairākos rezervju kontos tās dalībvalsts centrālajā bankā, kurā iestāde reģistrēta. Iestādēs, kurām dalībvalstī ir vairāk nekā viens institūts, par kopējo obligāto rezervju prasību izpildi visos iestādes vietējos institūtos atbild galvenais birojs.⁹ Iestādei, kurai ir institūti vairāk nekā vienā dalībvalstī, jāuztur obligātās rezerves katrā tās dalībvalsts nacionālajā centrālajā bankā, kurā tai ir institūts, saistībā ar tās rezervju bāzi attiecīgajā dalībvalstī.

Iestādes norēķinu kontus nacionālajās centrālajās bankās var izmantot kā rezervju kontus. Rezerves, kas atrodas norēķinu kontos, var izmantot norēķiniem dienas ietvaros. Iestādes dienas rezerves tiek aprēķinātas, pamatojoties uz tās rezervju konta atlikumu dienas beigās.

Iestāde var vērsties pie tās dalībvalsts centrālās bankas, kurā tā pastāvīgi atrodas, lai saņemtu atļauju turēt obligātās rezerves netieši ar starpnieka palīdzību. Iespēju turēt obligātās rezerves ar starpnieka palīdzību vienmēr sniedz tikai tām iestādēm, kurās daļu pārvaldes funkciju (piemēram, finanšu līdzekļu pārvaldību) veic starpnieks (piemēram, krājbanku un kooperatīvo banku tīkli var centralizēt savu rezervju turējumu). Nosacījumi, kas attiecas uz obligāto rezervju turējumu ar starpnieka palīdzību, minēti Regulā ECB/2003/9.

ATLĪDZĪBA PAR REZERVĒM

Par nepieciešamo rezervju turējumu tiek maksāta atlīdzība pēc ECB galveno refinansēšanas operāciju vidējās likmes izpildes periodā (to nosaka saskaņā ar kalendāro dienu skaitu), ko aprēķina, izmantojot 10. ielikumā minēto formulu. Par rezervju turējumiem, kas pārsniedz nepieciešamās rezerves, atlīdzība netiek maksāta. Atlīdzību izmaksā otrajā NCB

darbadienā pēc tā izpildes perioda beigām, kurā atlīdzība nopelnīta.

7.5. PĀRSKATA SNIEGŠANA PAR REZERVJU BĀZI, TĀS APSTIPRINĀŠANA UN PĀRBAUDE

Rezervju bāzes posteņus, kas tiek ņemti vērā obligāto rezervju piemērošanai, aprēķina iestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības, un paziņo par tām nacionālajām centrālajām bankām saskaņā ar vispārējo ECB naudas un banku statistikas sistēmu (sk. 4. pielikumu). Iestādes rezervju bāzes un rezervju prasību paziņošanas un apstiprināšanas procedūras noteiktas Regulas ECB/2003/9 5. pantā.

Iestādes obligāto rezervju paziņošanas un apstiprināšanas procedūra ir šāda. Iniciatīvu aprēķināt attiecīgās iestādes obligātās rezerves attiecīgajam izpildes periodam uzņemas vai nu attiecīgā nacionālā centrālā banka, vai pati iestāde. Tā puse, kas aprēķinājusi obligātās rezerves, izziņo tās ne vēlāk kā triju NCB darbadienu laikā pirms izpildes perioda sākuma. Attiecīgā nacionālā centrālā banka var norādīt agrāku datumu nekā obligāto rezervju paziņošanas termiņš. Tā var arī norādīt papildu laika limitus, kuros iestāde paziņo par jebkādam pārmaiņām rezervju bāzē un jebkādam pārmaiņām izziņotajās obligātajās rezervēs. Pusei, kurai sniegts paziņojums, aprēķinātās obligātās rezerves jāapstiprina ne vēlāk kā NCB pēdējā darbadienā pirms izpildes perioda sākuma. Ja puse, kurai sniegts paziņojums, nav atbildējusi uz paziņojumu līdz NCB pēdējās darbadienas beigām pirms izpildes perioda sākuma, tiek uzskatīts, ka tā apstiprinājusi iestādes obligāto rezervju apjomu attiecīgajam izpildes periodam. Ja iestādes obligātās rezerves attiecīgajam izpildes periodam apstiprinātas, tās nevar mainīt.

⁹ Ja iestādei nav galvenā biroja dalībvalstī, kurā tā reģistrēta, tai jānosaka galvenā filiāle, kas būs atbildīga par to, lai tiktu izpildītas kopējās obligāto rezervju prasības, kas paredzētas attiecīgās iestādes institūtiem konkrētajā dalībvalstī.

ATLĪDZĪBAS PAR NEPIECIEŠAMO REZERVJU TURĒJUMU APRĒĶINĀŠANA

Par nepieciešamo rezervju turējumu tiek maksāta atlīdzība saskaņā ar šādu formulu:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

kur:

R_t – atlīdzība, ko izmaksā par nepieciešamo rezervju turējumu izpildes periodā t ;

H_t – vidējais nepieciešamo rezervju dienas turējums izpildes periodā t ;

n_t – kalendāro dienu skaits izpildes periodā t ;

r_t – atlīdzības lielums, ko izmaksā par nepieciešamo rezervju turējumu izpildes periodā t . Atlīdzības lieluma standartnoapaļošana jāveic līdz diviem cipariem aiz komata;

i – izpildes perioda t kārtējā kalendārā diena;

MR_i – pēdējās galvenās refinansēšanas operācijas, kas veikta pirms kalendārās dienas i vai šajā dienā, robežlikme.

Iestādēm, kuras var darboties kā starpnieki citu iestāžu rezervju netiešā turēšanā, Regulā ECB/2003/9 noteiktas īpašas pārskatu sniegšanas prasības. Rezervju turēšana ar starpnieka palīdzību nemaina iestādēm, kas uztur rezerves ar starpnieka palīdzību, noteiktās statistikas pārskatu sniegšanas saistības.

ECB un nacionālajām centrālajām bankām ir tiesības saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2531/98 pārbaudīt savākto datu precizitāti un kvalitāti.

7.6. OBLIGĀTO REZERVJU SAISTĪBU NEIZPILDE

Obligāto rezervju saistības nav izpildītas, ja iestādes kalendāro dienu beigu rezervju

konta(-u) vidējais atlikums izpildes periodā ir mazāks nekā tās rezervju prasības attiecīgajam izpildes periodam.

Ja iestāde neizpilda visas rezervju prasības vai to daļu, saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2531/98 ECB var piemērot jebkuru no šādām sankcijām:

- maksājumu, kas līdz pat 5 procentu punktiem pārsniedz aizdevumu uz nakti procentu likmi, ko piemēro tam rezervju prasību apjomam, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi; vai
- maksājumu, kas ir līdz pat divām reizēm lielāks nekā aizdevuma uz nakti procentu likme, ko piemēro tam rezervju prasību apjomam, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi; vai

- prasību atbilstošajai iestādei veikt bezprocentu noguldījumu ECB vai nacionālajās centrālajās bankās, kas līdz pat trijām reizēm pārsniedz rezervju prasību apjomu, kuru attiecīgā iestāde nav nodrošinājusi. Noguldījuma termiņš nedrīkst būt ilgāks par periodu, kurā iestāde nav izpildījusi rezervju prasības.

Ja iestāde nepilda citas saistības, kas paredzētas ECB regulās un lēmumos saistībā ar Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmu (piemēram, ja tā laikus nesniedz svarīgus datus vai arī tie ir neprecīzi), ECB ir tiesības piemērot sankcijas saskaņā ar Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2532/98 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas un Eiropas Centrālās bankas 1999. gada 23. septembra Regulu (EK) Nr. 2157/1999 par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (ECB/1999/4).¹⁰ ECB Valde var norādīt un publicēt kritērijus, saskaņā ar kuriem tā piemēros sankcijas, kas noteiktas Padomes Regulas (EK) Nr. 2531/98 7. panta 1. punktā.¹¹

Turklāt obligāto rezervju prasību nopietnu pārkāpumu gadījumā Eurosistēma var pārtraukt darījuma partneru dalību atklātā tirgus operācijās.

¹⁰ OV L 264, 12.10.1999., 21. lpp.

¹¹ Šie kritēriji publicēti "Eiropas Centrālās bankas paziņojumā par sankciju piemērošanu obligāto rezervju uzturēšanas saistību neizpildes gadījumā" (OV C 39, 11.02.2000., 3. lpp.).

1. PIELIKUMS

MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU UN PROCEDŪRU PIEMĒRI

PIEMĒRU SARAKSTS

1. piemērs.	Likviditāti palielinošs reversais darījums fiksētas procentu likmes izsolē	66
2. piemērs.	Likviditāti palielinošs reversais darījums mainīgas procentu likmes izsolē	67
3. piemērs.	ECB parāda sertifikātu emisija mainīgas procentu likmes izsolē	68
4. piemērs.	Likviditāti samazinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē	69
5. piemērs.	Likviditāti palielinošs valūtas mijmaiņas darījums mainīgas procentu likmes izsolē	71
6. piemērs.	Riska kontroles pasākumi	73

1. piemērs

LIKVIDITĀTI PALIELINOŠS REVERSAIS DARĪJUMS FIKSĒTAS PROCENTU LIKMES IZSOLĒ

ECB nolemj palielināt tirgus likviditāti ar reversā darījuma palīdzību, izmantojot fiksētas procentu likmes izsoles procedūru.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Darījuma partneris	Pieteikums (milj. euro)
1. banka	30
2. banka	40
3. banka	70
Kopā	140

ECB nolemj kopumā piedāvāt 105 milj. euro.

Piešķiruma koeficients ir šāds.

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Piešķirums darījuma partneriem ir šāds.

Darījuma partneris	Pieteikums (milj. euro)	Piešķirums (milj. euro)
1. banka	30	22.5
2. banka	40	30.0
3. banka	70	52.5
Kopā	140	105.0

2. piemērs

LIKVIDITĀTI PALIELINOŠS REVERSAIS DARĪJUMS MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOLĒ

ECB nolemj palielināt tirgus likviditāti ar reversā darījuma palīdzību, izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				Pieteikumu kopā	Pieteikumu kopsumma
	1. banka	2. banka	3. banka			
3.15				0	0	
3.10		5	5	10	10	
3.09		5	5	10	20	
3.08		5	5	10	30	
3.07	5	5	10	20	50	
3.06	5	10	15	30	80	
3.05	10	10	15	35	115	
3.04	5	5	5	15	130	
3.03	5		10	15	145	
Kopā	30	45	70	145		

ECB nolemj kopumā piedāvāt 94 milj. euro ar robežlikmi 3.05%.

Visi pieteikumi, kas pārsniedz 3.05% (80 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 3.05% ir šāds.

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Piešķirums 1. bankai robežlikmes līmenī ir, piemēram:

$$0.4 \times 10 = 4$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			Kopā
	1. banka	2. banka	3. banka	
Pieteikumi kopā	30.0	45.0	70.0	145
Kopējais piešķirums	14.0	34.0	46.0	94

Ja piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, darījuma partneriem piedāvātajai summai piemērotā procentu likme ir 3.05%.

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, darījuma partneriem piedāvātajām summām netiek piemērota vienāda procentu likme. Piemēram, 1. banka saņem 5 milj. euro ar 3.07% likmi, 5 milj. euro ar 3.06% likmi un 4 milj. euro ar 3.05% likmi.

3. piemērs

ECB PARĀDA SERTIFIKĀTU EMISIJA MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOLĒ

ECB nolēmj samazināt tirgus likviditāti, mainīgas procentu likmes izsolē emitējot parāda sertifikātus.

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Procentu likme (%)	Summa (milj. euro)				
	1. banka	2. banka	3. banka	Pieteikumi kopā	Pieteikumu kopsumma
3.00				0	0
3.01	5		5	10	10
3.02	5	5	5	15	25
3.03	5	5	5	15	40
3.04	10	5	10	25	65
3.05	20	40	10	70	135
3.06	5	10	10	25	160
3.08	5		10	15	175
3.10		5		5	180
Kopā	55	70	55	180	

ECB nolēmj kopumā piesaistīt summu ar 124.5 milj. euro lielu nominālvērtību ar robežlikmi 3.05%.

Visi pieteikumi, kuru likme nepārsniedz 3.05% robežlikmi (65 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 3.05% ir šāds.

$$\frac{124.5 - 65}{70} = 85\%$$

Piešķirums 1. bankai robežlikmes līmenī ir, piemēram:

$$0.85 \times 20 = 17$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	55.0	70.0	55.0	180.0
Kopējais piešķirums	42.0	49.0	33.5	124.5

4. piemērs

LIKVIDITĀTI SAMAZINOŠS VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMS MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOĻĒ

ECB nolemj samazināt tirgus likviditāti, veicot valūtas mijmaiņas darījumu (EUR/USD) un izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru. (Piezīme. Šajā piemērā euro tirgo ar uzcenojumu.)

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Mijmaiņas darījuma punkti (× 10 000)	Summa (milj. euro)				Pieteikumu kopsumma
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	
6.84				0	0
6.80	5		5	10	10
6.76	5	5	5	15	25
6.71	5	5	5	15	40
6.67	10	10	5	25	65
6.63	25	35	40	100	165
6.58	10	20	10	40	205
6.54	5	10	10	25	230
6.49		5		5	235
Kopā	65	90	80	235	

ECB nolemj piesaistīt 158 milj. euro, nosakot, ka mijmaiņas darījuma robežpunkts ir 6.63. Visi pieteikumi, kas pārsniedz 6.63 (65 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 6.63 ir šāds.

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Piešķirums 1. bankai mijmaiņas darījuma robežpunktā ir, piemēram:

$$0.93 \times 25 = 23.25$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23.25 = 48.25$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šādi.

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	65.0	90.0	80.00	235.0
Kopējais piešķirums	48.25	52.55	57.20	158.0

ECB nosaka EUR/USD darījuma sākumkursu 1.1300.

4. piemērs (turpinājums)

Ja piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, operācijas sākuma datumā Eurosistēma pērk 158 000 000 euro un pārdod 178 540 000 ASV dolāru. Operācijas beigu datumā Eurosistēma pārdod 158 000 000 euro un pērk 178 644 754 ASV dolārus (darījuma beigu kurss ir $1.130663 = 1.1300 + 0.000663$).

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, Eurosistēma veic euro un ASV dolāru summu maiņu tā, kā tas atspoguļots tabulā.

Tagadnes darījums			Nākotnes darījums		
Valūtas kurss	Pērk euro	Pārdod ASV dolārus	Valūtas kurss	Pārdod euro	Pērk ASV dolārus
1.1300			1.130684		
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130680	10 000 000	11 306 800
1.1300	15 000 000	16 950 000	1.130676	15 000 000	16 960 140
1.1300	15 000 000	16 950 000	1.130671	15 000 000	16 960 065
1.1300	25 000 000	28 250 000	1.130667	25 000 000	28 266 675
1.1300	93 000 000	105 090 000	1.130663	93 000 000	105 151 659
1.1300			1.130658		
1.1300			1.130654		
1.1300			1.130649		
Kopā	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

5. piemērs

LIKVIDITĀTI PALIELINOŠS VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMS MAINĪGAS PROCENTU LIKMES IZSOLĒ

ECB nolemj palielināt tirgus likviditāti, veicot valūtas mijmaiņas darījumu (EUR/USD) un izmantojot mainīgas procentu likmes izsoles procedūru. (Piezīme. Šajā piemērā euro tirgo ar uzcenojumu.)

Trīs darījuma partneri iesniedz šādus pieteikumus.

Mijmaiņas darījuma punkti (× 10 000)	Summa (milj. euro)				Pieteikumu kopsumma
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā	
6.23					
6.27	5		5	10	10
6.32	5		5	10	20
6.36	10	5	5	20	40
6.41	10	10	20	40	80
6.45	20	40	20	80	160
6.49	5	20	10	35	195
6.54	5	5	10	20	215
6.58		5		5	220
Kopā	60	85	75	220	

ECB nolemj piedāvāt 197 milj. euro, nosakot, ka mijmaiņas darījuma robežpunkts ir 6.54. Visi pieteikumi, kas mazāki par 6.54 (195 milj. euro kopsummā), tiek pilnībā apmierināti. Piešķiruma koeficients ar likmi 6.54% ir šāds.

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Piešķirums 1. bankai mijmaiņas darījuma robežpunktā ir, piemēram:

$$0.10 \times 5 = 0.5$$

Kopējais piešķirums 1. bankai ir:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0.5 = 55.5$$

Piešķiruma rezultātus var apkopot šād

Darījuma partneri	Summa (milj. euro)			
	1. banka	2. banka	3. banka	Kopā
Pieteikumi kopā	60.0	85.0	75.0	220
Kopējais piešķirums	55.5	75.5	66.0	197

ECB nosaka EUR/USD darījuma sākumkursu 1.1300.

5. piemērs (turpinājums)

Ja piešķiruma procedūra paredz vienas procentu likmes (holandiešu) izsoli, operācijas sākuma datumā Eurosistēma pārdod 197 000 000 euro un pērk 222 610 000 ASV dolāru. Operācijas beigu datumā Eurosistēma pērk 197 000 000 euro un pārdod 222 738 838 ASV dolārus (darījuma beigu kurss ir $1.130654 = 1.1300 + 0.000654$).

Ja piešķiruma procedūra paredz vairāku procentu likmju (amerikāņu) izsoli, Eurosistēma veic euro un ASV dolāru summu maiņu tā, kā tas atspoguļots tabulā.

Tagadnes darījums			Nākotnes darījums		
Valūtas kurss	Pārdod euro	Pērk ASV dolārus	Valūtas kurss	Pērk euro	Pārdod ASV dolārus
1.1300			1.130623		
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130627	10 000 000	11 306 270
1.1300	10 000 000	11 300 000	1.130632	10 000 000	11 306 320
1.1300	20 000 000	22 600 000	1.130636	20 000 000	22 612 720
1.1300	40 000 000	45 200 000	1.130641	40 000 000	45 225 640
1.1300	80 000 000	90 400 000	1.130645	80 000 000	90 451 600
1.1300	35 000 000	39 550 000	1.130649	35 000 000	39 572 715
1.1300	2 000 000	2 260 000	1.130654	2 000 000	2 261 308
1.1300			1.130658		
Kopā	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

6. piemērs

RISKA KONTROLES PASĀKUMI

Piemērs ilustrē riska kontroles sistēmu, ko piemēro Eurosistēmas likviditāti palielinošajās operācijās izmantotajiem pamatā esošajiem aktīviem.¹ Piemēra pamatā ir pieņēmums, ka darījuma partneris piedalās šādās Eurosistēmas monetārās politikas operācijās:

- galvenajā refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 28. jūlijā un beidzas 2004. gada 4. augustā un kurā darījuma partnerim piedāvā 50 milj. euro ar 4.24% likmi;
- ilgāka termiņa refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 29. jūlijā un beidzas 2004. gada 21. oktobrī un kurā darījuma partnerim piedāvā 45 milj. euro ar 4.56% likmi; un
- galvenajā refinansēšanas operācijā, kura sākas 2004. gada 4. augustā un beidzas 2004. gada 11. augustā un kurā darījuma partnerim piedāvā 35 milj. euro ar 4.26% likmi.

1. tabulā sniegti to pamatā esošo tirgojamo aktīvu rādītāji, kurus darījuma partneri izmanto kā nodrošinājumu šādās operācijās.

1. TABULA. DARĪJUMU PAMATĀ ESOŠIE TIRGOJAMIE AKTĪVI

Nosaukums	Aktīvu grupa	Termiņš	Rādītāji			
			Kupona definējums	Kupona izmaksas biežums	Atlikušais termiņš	Diskonts
A aktīvs	Instrumenti ar aktīvu nodrošinājumu	29.08.2006.	Fiksētā procentu likme	6 mēneši	2 gadi	3.50%
B aktīvs	Centrālās valdības obligācijas	19.11.2008.	Mainīgā procentu likme	12 mēnešu	4 gadi	0.50%
C aktīvs	Uzņēmumu obligācijas	12.05.2015.	Nulles kupona procentu likme		>10 gadu	15.00%
Cenas procentos (t.sk. uzkrātie procenti)*)						
28.07.2004.	29.07.2004.	30.07.2004.	02.08.2004.	03.08.2004.	04.08.2004.	05.08.2004.
102.63	101.98	100.55	101.03	100.76	101.02	101.24
	98.35	97.95	98.15	98.56	98.73	98.57
					55.01	54.87

*) Konkrētā novērtēšanas datumā uzrādītās cenas atbilst visrepresentatīvākajai cenai darbadienā pirms novērtējuma datuma.

¹ Piemēra pamatā ir pieņēmums, ka, aprēķinot, vai nepieciešams papildu nodrošinājuma pieprasījums, tiek ņemti vērā uzkrātie procenti par nodrošinātajiem līdzekļiem un piemērots kontrolsliksnis 0.5% apjomā no nodrošinātajiem līdzekļiem.

6. piemērs (turpinājums)

Iezīmēšanas sistēma

Pirmkārt, pieņem, ka darījumus veic ar nacionālo centrālo banku, izmantojot sistēmu, kurā pamatā esošie aktīvi iezīmēti katram darījumam. Pamatā esošo aktīvu novērtēšanu veic katru dienu. Riska kontroles sistēmu var raksturot šādi (sk. arī 2. tabulu).

1. 2004. gada 28. jūlijā darījuma partneris veic *repo* darījumu ar nacionālo centrālo banku, kas iegādājas A aktīvu 50.6 milj. euro apjomā. A aktīvs ir ar aktīviem nodrošināts parāda instruments ar fiksētu kupona likmi, kura dzēšanas termiņš ir 2006. gada 29. augusts. Tā atlikušais termiņš ir 2 gadi, tāpēc nepieciešamais novērtējuma diskonts ir 3.5%. A aktīva tirgus cena attiecīgajā tirgū konkrētajā dienā ir 102.63% (t.sk. uzkrātie kupona procentu maksājumi). Darījuma partnerim jānodrošina A aktīvs apjomā, kas pēc 3.5% novērtējuma diskonta atskaitīšanas pārsniedz piešķiruma summu 50 milj. euro. Tāpēc darījuma partneris nodod A aktīvu 50.6 milj. euro nominālvērtībā, kura koriģētā tirgus vērtība šajā dienā ir 50 113 203 euro.
2. 2004. gada 29. jūlijā darījuma partneris veic *repo* darījumu ar nacionālo centrālo banku, kas iegādājas A aktīvu 21 milj. euro apjomā (tirgus cena – 101.98%, novērtējuma diskonts – 3.5%) un B aktīvu 25 milj. euro apjomā (tirgus cena – 98.35%). B aktīvs ir centrālās valdības obligācija ar mainīgas procentu likmes kupona maksājumiem, kam piemēro 0.5% novērtējuma diskontu. Koriģētā A aktīva un B aktīva tirgus vērtība šajā dienā ir 45 130 810 euro un tādējādi pārsniedz pieprasīto summu – 45 000 000 euro.

2004. gada 29. jūlijā tiek pārvērtēti 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas pamatā esošie aktīvi. A aktīva tirgus cena ir 101.98%, bet diskontētā tirgus vērtība joprojām nepārsniedz augstākā un zemākā kontrolsliekšņa summas. Tāpēc sākotnējais darījuma nodrošinājums tiek uzskatīts par pietiekamu, lai segtu gan sākotnēji nodrošināto līdzekļu summu, gan uzkrātos procentus 5 889 euro apjomā.

3. 2004. gada 30. jūlijā tiek pārvērtēti pamatā esošie aktīvi. A aktīva tirgus cena ir 100.55% un B aktīva – 97.95%. 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas uzkrātie procenti ir 11 778 euro, bet 2004. gada 29. jūlijā sāktās ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas uzkrātie procenti – 5 700 euro. Tādējādi A aktīva koriģētā tirgus vērtība pirmajā darījumā kļuvusi mazāka nekā darījuma summa, kurai nepieciešams nodrošinājums (t.i., nodrošinātie līdzekļi plus uzkrātie procenti; 914 218 euro), un arī mazāka nekā zemākā kontrolsliekšņa summa – 49 761 719 euro. Darījuma partneris nodod A aktīvu 950 000 euro nominālvērtībā, kas pēc 3.5% novērtējuma diskonta atskaitīšanas no tirgus vērtības ar 100.55% cenu atjauno trūkstošo darījuma nodrošinājumu.²

Papildu nodrošinājuma pieprasījums nepieciešams arī otrajā darījumā, jo tajā izmantoto aktīvu koriģētā tirgus vērtība (44 741 520 euro) ir mazāka par zemāko kontrolsliekšņa summu (44 780 672 euro), tāpēc darījuma partneris nodrošina B aktīvu 270 000 euro apjomā ar koriģēto tirgus vērtību 263 143 euro.

² Nacionālās centrālās bankas var pieprasīt papildu nodrošinājumu naudas līdzekļos, nevis vērtspapīros.

6. piemērs (turpinājums)

2004. gada 2. un 3. augustā tiek pārvērtēti pamatā esošie aktīvi. 2004. gada 28. un 29. jūlijā veiktajiem darījumiem nav nepieciešams papildu nodrošinājums.
2004. gada 4. augustā darījuma partneris atmaksā 2004. gada 28. jūlijā sāktās galvenās refinansēšanas operācijas rezultātā nodrošinātos līdzekļus, t.sk. uzkrātos procentus 41 222 euro apjomā, un saņem atpakaļ no nacionālās centrālās bankas A aktīvu 51 550 000 euro nominālvērtībā.

Tajā pašā dienā darījuma partneris veic jaunu *repo* darījumu ar nacionālo centrālo banku, kas iegādājas C aktīvu 75 milj. euro nominālvērtībā. C aktīvs ir nulles kupona uzņēmuma obligācija, kuras atlikušais termiņš pārsniedz 10 gadus, tāpēc nepieciešamais novērtējuma diskonts ir 15% un attiecīgā diskontētā tirgus vērtība šajā dienā – 35 068 875 euro.

2004. gada 29. jūlijā sāktās ilgtermiņa refinansēšanas operācijas pamatā esošo aktīvu pārvērtēšana atklāj, ka šo aktīvu koriģētā tirgus vērtība pārsniedz augšējā kontrolsliekšņa summu aptuveni par 262 000 euro, tāpēc darījuma partneris saņem atpakaļ no nacionālās centrālās bankas B aktīvu ar 262 000 euro nominālvērtību.³

Pūla sistēma

Otrkārt, pieņem, ka darījumi ar nacionālo centrālo banku tiek veikti, izmantojot pūla sistēmu. Aktīvu pūla sistēmā iekļautie darījuma partnera izmantotie aktīvi nav iezīmēti konkrētiem darījumiem.

Šajā piemērā izmanto tādu pašu darījumu secību, kāda tika izmantota iepriekšējā piemērā, kas paskaidro iezīmēšanas sistēmu. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka pārvērtēšanas datumos visu pūla aktīvu pārvērtētajai tirgus vērtībai jāsedz viss darījuma partnera darījumu ar nacionālo centrālo banku atlikums. Šajā piemērā papildu nodrošinājuma pieprasījums 1 178 398 euro apjomā, kas tiek veikts 2004. gada 30. jūlijā, ir tāds pats kā iezīmēšanas sistēmas gadījumā. Darījuma partneris nodod A aktīvu 1 300 000 euro nominālvērtībā, kas pēc 3.5% novērtējuma diskonta atskaitīšanas no 100.55% tirgus cenas atjauno trūkstozo darījuma nodrošinājumu.

Turklāt 2004. gada 4. augustā, kad pienāk termiņš 2004. gada 28. jūlijā sāktajai galvenajai refinansēšanas operācijai, darījuma partneris var paturēt savā ķīlas kontā esošos aktīvus. Iespējams arī vienu aktīvu apmainīt pret citu aktīvu, kā parādīts piemērā, kur A aktīvs ar 51.9 milj. euro nominālvērtību tiek aizstāts ar C aktīvu ar 75.5 milj. euro nominālvērtību, lai segtu visas refinansēšanas operācijās nodrošinātos līdzekļus un uzkrātos procentus.

Pūla sistēmā izmantotā riska kontroles shēma aprakstīta 3. tabulā.

3 Ja nacionālajai centrālajai bankai jāsamaksā darījuma partnerim saistībā ar otro darījumu radusies starpība, atsevišķos gadījumos šādu starpību varētu atskaitīt no starpības, kas darījuma partnerim jāmaksā nacionālajai centrālajai bankai saistībā ar pirmo darījumu. Tādējādi būtu tikai viens starpības segšanas norēķins.

6. piemērs (turpinājums)

2. TABULA. IEZĪMĒŠANAS SISTĒMA

Datums	Sāktie darījumi	Sākuma datums	Beigu datums	Procentu likme	Nodrošinātie līdzekļi
28.07.2004.	Galvenā refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
29.07.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
30.07.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
02.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
03.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
04.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	04.08.2004.	11.08.2004.	4.26	35 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
05.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	04.08.2004.	11.08.2004.	4.26	35 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000

1. PIELIKUMS

Monetārās politikas
operāciju un
procedūru piemēri

6. piemērs (turpinājums)					
Uzkrātie procenti	Kopējā sedzamā summa	Zemākā kontrolsliekšņa summa	Augstākā kontrolsliekšņa summa	Koriģētā tirgus vērtība	Papildu nodrošinājuma pieprasījums
–	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	–
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	–
–	45 000 000	45 775 000	45 225 000	45 130 810	–
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	–914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	–264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	–
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	–
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	–
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	–
–	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	–
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	–
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	–

6. piemērs (turpinājums)

3. TABULA. PŪLA SISTĒMA

Datums	Sāktie darījumi	Sākuma datums	Beigu datums	Procentu likme	Nodrošinātie līdzekļi
28.07.2004.	Galvenā refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
29.07.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
30.07.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
02.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
03.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	28.07.2004.	04.08.2004.	4.24	50 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
04.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	04.08.2004.	11.08.2004.	4.26	35 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000
05.08.2004.	Galvenā refinansēšana Ilgāka termiņa refinansēšana	04.08.2004.	11.08.2004.	4.26	35 000 000
		29.07.2004.	27.10.2004.	4.56	45 000 000

1. PIELIKUMS

Monetārās politikas
operāciju un
procedūru piemēri

6. piemērs (turpinājums)					
Uzkrātie procenti	Kopējā sedzamā summa	Zemākā kontrolsliedzņa summa ¹⁾	Augstākā kontrolsliedzņa summa ²⁾	Koriģētā tirgus vērtība	Papildu nodrošinājuma pieprasījums
–	50 000 000	49 750 000	Nav piemērojama	50 113 203	–
5 889	95 005 889	94 530 859	Nav piemērojama	94 926 624	–
–					
11 778	95 017 478	94 542 390	Nav piemērojama	93 839 080	–1 178 398
5 700					
29 444	95 052 244	94 576 983	Nav piemērojama	95 487 902	–
22 800					
35 333	95 063 833	94 588 514	Nav piemērojama	95 399 949	–
28 500					
–	80 034 200	79 634 029	Nav piemērojama	80 333 458	–
34 200					
4 142	80 044 042	79 643 821	Nav piemērojama	80 248 396	–
39 900					

1) Pūļa sistēmā zemākā kontrolsliedzņa summa ir zemākais sliedznis, kuru pārsniedzot tiek veikts papildu nodrošinājuma pieprasījums. Praksē vairākums nacionālo centrālo banku pieprasa papildu nodrošinājumu, kad nodrošinājuma pūļa diskontētā vērtība kļūst mazāka par kopējo sedzamo summu.

2) Pūļa sistēmā augstākā kontrolsliedzņa summas jēdziens ir nebūtisks, jo darījuma partneris vienmēr centīsies sasniegt lielāku nodrošinājuma summu, lai samazinātu veicamo operāciju skaitu.

2. PIELIKUMS

TERMINU SKAIDROJUMS

Aizdevumu iespēja uz nakti (*marginal lending facility*): **Eurosistēmas pastāvīgā iespēja**, kuru **darījuma partneri** var izmantot, lai saņemtu no **nacionālās centrālās bankas** kredītu uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi pret atbilstošajiem aktīviem (ķīlu).

Amerikāņu izsole (*American auction*): sk. **vairāku procentu likmju izsole**.

Apgriezti mainīgas procentu likmes instruments (*inverse floating rate instrument*): strukturēta parādzīme, kuras turētājam maksātā procentu likme apgriezti mainās atkarībā no konkrētas atsauces procentu likmes pārmaiņām.

Apjoma izsole (*volume tender*): sk. **fiksētas procentu likmes izsole**.

Ārējā kredītnovērtējuma iestāde (ECAI) (*external credit assessment institution (ECAI)*): **Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAF)** nodrošināts kredītspējas novērtējuma avots. Tās ir iestādes, kuru sagatavoto kredītnovērtējumu **kredītiestādes** var izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu. Šādas iestādes oficiāli atzīst un apstiprina nacionālās kredītiestāžu uzraudzības institūcijas.

Atklātā tirgus operācija (*open market operation*): operācija, ko finanšu tirgū veic pēc centrālās bankas iniciatīvas. Atkarībā no to mērķa, regularitātes un procedūrām **Eurosistēmas** atklātā tirgus operācijas var iedalīt četrās kategorijās: **galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas, precizējošās operācijas un strukturālās operācijas**. Attiecībā uz izmantotajiem instrumentiem Eurosistēmas galvenie atklātā tirgus instrumenti ir **reversie darījumi**, un tos var izmantot visās četrās operāciju kategorijās. Turklāt **strukturālajām operācijām** pieejamas parāda vērtspapīru emisijas un **tiešie darījumi**, savukārt **precizējošo operāciju** veikšanai pieejami **tiešie darījumi, valūtas mijmaiņas darījumi un noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste**.

Atlikušais termiņš (*residual maturity*): līdz parāda instrumenta dzēšanas datumam atlikušais laiks.

Atpirkšanas cena (*repurchase price*): cena, par kuru pircējam saskaņā ar **atpirkšanas līgumu** jāatpērdod aktīvi pārdevējam. Atpirkšanas cena ir vienāda ar **pirkšanas cenas** un uzcenojuma summu, kur uzcenojums atbilst procentiem, kas maksājami par piesaistītajiem līdzekļiem operācijas darbības periodā.

Atpirkšanas datums (*repurchase date*): datums, kurā pircējam ir pienākums atpērdot pārdevējam aktīvus saskaņā ar **atpirkšanas līgumu**.

Atpirkšanas līgums (*repurchase agreement*): vienošanās, saskaņā ar kuru aktīvs tiek pārdots un pārdevējs vienlaikus iegūst tiesības un saistības kādā nākotnes datumā atpirkt to par konkrētu cenu vai pēc pieprasījuma. Šāda vienošanās ir līdzīga aizņēmumam ar nodrošinājumu, bet atšķirība ir tā, ka pārdevējs nepatur vērtspapīru īpašuma tiesības. **Reversajos darījumos Eurosistēma** izmanto atpirkšanas līgumus ar noteiktu termiņu.

Ātrā izsole (*quick tender*): **izsoles procedūra**, ko izmanto **Eurosistēma precizējošām operācijām**, kad nepieciešams ātri ietekmēt tirgus likviditāti. Ātrās izsoles veic 90 minūšu laikā, un tajās piedalās ierobežots **darījuma partneru** loks.

Banku korespondentattiecības (*correspondent banking*): vienošanās, saskaņā ar kuru viena kredītiestāde sniedz maksājumu un citus pakalpojumus citai kredītiestādei. Maksājumus ar korespondentu starpniecību bieži veic, izmantojot savstarpējos kontus (nostro un loro kontus), kuriem var būt piesaistītas pastāvīgās kredītlīnijas. Korespondentbanku pakalpojumi galvenokārt ir starptautiskā līmenī, bet šis termins tiek lietots arī iekšzemes starpniekpakalpojumu apzīmēšanai. Loro konts ir termins, ar kuru korespondentbanka apzīmē ārvalsts kredītiestādes vārdā turētu kontu; no ārvalsts kredītiestādes viedokļa tas ir nostro konts.

Bruto norēķinu sistēma (*gross settlement system*): pārvedumu sistēma, kurā naudas norēķins vai vērtspapīru pārvedums tiek veikts, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma rīkojumu.

Centrālais vērtspapīru depozitārijs (CVD) (*central securities depository (CSD)*): iestāde vērtspapīru un citu finanšu aktīvu glabāšanai un pārvaldīšanai, emisijas kontu turēšanai un darījumu apstrādes nodrošināšanai dematerializētā veidā. Aktīvi var pastāvēt materializētā veidā (bet tos imobilizējis CVD), vai arī dematerializētā (t.i., tikai elektronisku ierakstu) veidā.

Centrālo banku korespondentattiecību modelis (CCBM) (*correspondent central banking model (CCBM)*): mehānisms, ko radījusi Eiropas Centrālo banku sistēma, lai darījuma partneri varētu izmantot esošos aktīvus pārrobežu darījumos. CCBM nacionālās centrālās bankas savstarpēji darbojas kā vērtspapīru kontu turētājas. Tas nozīmē, ka katra nacionālā centrālā banka savā vērtspapīru pārvaldes struktūrā atvērusi vērtspapīru kontus visām pārējām nacionālajām centrālajām bankām (un ECB).

Ciešas saiknes (*close links*): situācija, kurā darījuma partneris saistīts ar parāda instrumentu emitentu/debitoru/garantijas devēju tāpēc, ka: 1) darījuma partnerim pieder 20% vai vairāk emitenta kapitāla vai vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros darījuma partnerim pieder lielākā daļa kapitāla, pieder 20% vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla, vai arī darījuma partnerim un vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros darījuma partnerim pieder lielākā daļa kapitāla, kopā pieder 20% vai vairāk emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla; vai 2) emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla vai vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder lielākā daļa kapitāla, pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla, vai arī emitentam/debitoram/garantijas devējam un vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kuros emitentam/debitoram/garantijas devējam pieder lielākā daļa kapitāla, kopā pieder 20% vai vairāk darījuma partnera kapitāla; vai 3) trešajai personai pieder gan lielākā daļa darījumu partnera kapitāla, gan lielākā daļa emitenta/debitora/garantijas devēja kapitāla vai nu tieši, vai netieši ar viena vai vairāku uzņēmumu starpniecību, kuros šai trešajai personai pieder lielākā daļa kapitāla.

Dalībvalsts (*Member State*): šā dokumenta izpratnē – ES dalībvalsts, kas ieviesusi vienoto valūtu saskaņā ar Līgumu.

Darījuma datums (T) (*trade date (T)*): datums, kurā tiek veikts darījums (t.i., tiek slēgts līgums par finanšu darījumu starp diviem darījuma partneriem). Darījuma datums var sakrist ar darījuma norēķina datumu (norēķins tajā pašā dienā) vai būt noteiktu darbadienu skaitu pirms tā (norēķina datumu nosaka, T pieskaitot laiku līdz norēķina veikšanai).

Darījuma partneris (*counterparty*): finanšu darījuma (piemēram, jebkura darījuma ar centrālo banku) otra puse.

Dematerializēšana (*dematerialisation*): atteikšanās no sertifikātiem papīra dokumenta veidā vai finanšu aktīvu īpašuma tiesības apliecinājošiem dokumentiem, kas atspoguļo finanšu aktīvu piederību, tādējādi finanšu aktīviem pastāvot tikai grāmatvedības ierakstu veidā.

Dematerializētā grāmatojuma sistēma (*book-entry system*): grāmatvedības sistēma, kas ļauj veikt vērtspapīru un citu finanšu aktīvu pārvedumus, fiziski nepārvietojot dokumentus vai sertifikātus papīra dokumenta veidā (piemēram, vērtspapīru elektroniskie pārvedumi). Sk. arī **dematerializēšana**.

Depozitārijs (*depository*): aģents, kura galvenais uzdevums ir grāmatot vērtspapīrus papīra dokumenta vai elektroniskā veidā un veikt šo vērtspapīru īpašuma tiesību uzskaiti.

Dienas beigas (*end-of-day*): darbadienas laiks (pēc **TARGET sistēmas** slēgšanas), kurā pabeidz attiecīgajā dienā TARGET sistēmā veikto maksājumu apstrādi.

Dienas ietvaros izsniegtais kredīts (*intraday credit*): kredīts, kas izsniegts uz laiku, kas nepārsniedz vienu darbadienu. Centrālās bankas to var izsniegt, lai nodrošinātu dienas laikā nepieciešamo likviditāti maksājumu veikšanai, un tas var būt 1) ar ķīlu nodrošināta norēķinu konta dienas pārsnieguma limita veidā vai 2) aizdevuma pret ķīlu vai **atpirkšanas līguma** veidā.

Dienu aprēķina princips (*day-count convention*): princips, kas nosaka kredīta procentu aprēķināšanā izmantoto dienu skaitu. Savās monetārās politikas operācijās **Eurosistēma** piemēro dienu aprēķina principu **faktiskais dienu skaits/360**.

Diskonts (*haircut*): sk. **novērtējuma diskonts**.

Divpusēja procedūra (*bilateral procedure*): procedūra, kurā centrālā banka tieši veic darījumu ar vienu vai vairākiem **darījuma partneriem**, neizmantojot izsoles procedūras. Divpusējas procedūras ietver operācijas, ko veic ar biržu vai tirgus aģentu starpniecību.

EEZ (Eiropas Ekonomikas zonas) valstis (*EEA (European Economic Area) countries*): ES **dalībvalstis** un Īslande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS) (*European System of Central Banks (ESCB)*): Eiropas Centrālā banka (ECB) un ES **dalībvalstu nacionālās centrālās bankas**. Jāatzīmē, ka to dalībvalstu nacionālās centrālās bankas, kas vēl nav ieviesušas vienoto valūtu saskaņā ar **Līgumu**, patur tiesības monetārās politikas jomā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un tādējādi nav iesaistītas **Eurosistēmas** monetārās politikas īstenošanā.

Elektroniskā nauda (*electronic money*): monetāra vērtība prasījuma veidā pret emitentu, kuru a) ievada elektroniskas ierīces atmiņā, b) emitē, saņemot naudas līdzekļus, kuru summas vērtība nav mazāka par emitēto monetāro vērtību, un c) kā maksāšanas līdzekli pieņem uzņēmumi, kas nav emitenti.

Emitents (issuer): iestāde, kas uzņemas pienākumus saistībā ar attiecīgo vērtspapīru vai finanšu instrumentu.

Eurosistēma (Eurosystem): Eiropas Centrālā banka (ECB) un **euro zonas dalībvalstu nacionālās centrālās bankas**. Eurosistēmas lēmējinstiūcijas ir ECB Padome un ECB Valde.

Eurosistēmas darbadiena (Eurosystem business day): jebkura diena, kurā ECB un vismaz viena **nacionālā centrālā banka** ir atvērta, lai veiktu **Eurosistēmas** monetārās politikas operācijas.

Eurosistēmas kredītvērtējuma sistēma (ECAF) (Eurosystem credit assessment framework (ECAF)): procedūru, noteikumu un paņēmieni kopums, kas nodrošina **Eurosistēmas** prasības par visu atbilstošo aktīvu atbilstību augstiem kredītstandartiem izpildi. Nosakot, kas ir augsti kredītstandarti, Eurosistēma izvērta atšķirīgas prasības tirgojamiem un netirgojamiem aktīviem. Vērtējot, kāda ir atbilstošo aktīvu atbilstība kredītstandartiem, Eurosistēma ņem vērā kredītvērtējuma informāciju no kredītvērtējuma sistēmām, kas pieder vienam no šādiem četriem avotiem – **ārējās kredītvērtējuma iestādes (ECAI)**, **NCB iekšējās kredītvērtējuma sistēmas (ICAS)**, **darījuma partneru iekšējās uz kredītreitingiem balstītās (IRB) sistēmas** un trešo personu – kredītreitinga sniedzēju – **reitinga instrumenti (RT)**. Turklāt, vērtējot atbilstību kredītstandartiem, Eurosistēma ņem vērā institucionālos kritērijus un iezīmes, kas garantē līdzīga veida aizsardzību instrumenta turētājam (piemēram, garantijas). Eurosistēmas etalons, nosakot augstu kredītstandartu prasību minimumu (kredītpējas sliekšni), ir "A" kredītreitings. Eurosistēma uzskata, ka saistību neizpildes varbūtība (NV) 0.10% viena gada periodā atbilst "A" kredītreitingam.

Euro zona (euro area): zona, kurā ietilpst ES **dalībvalstis**, kuras saskaņā ar **Līgumu** ieviesušas euro kā to vienoto valūtu un kurās tiek īstenota vienotā monetārā politika, par ko atbild ECB Padome.

Faktiskais dienu skaits/360 (actual/360): dienu aprēķina princips, ko piemēro kredīta procentu aprēķināšanai par faktisko kalendāro dienu skaitu, uz kuru izsniegts kredīts, pieņemot, ka gadā ir 360 dienu. Šādu dienu skaitīšanas nosacījumu piemēro **Eurosistēmas** monetārās politikas operācijās.

Fiksētas procentu likmes instruments (fixed rate instrument): finanšu instruments, kura kupona procentu likme nemainās visā instrumenta darbības laikā.

Fiksētas procentu likmes izsole (fixed rate tender): izsoles procedūra, kurā centrālā banka iepriekš nosaka procentu likmi un iesaistītie **darījuma partneri** iesniedz pieteikumus par tāda darījuma summu, kuru tie vēlas veikt ar fiksētu procentu likmi.

Galīgais pārvedums (final transfer): neatsaucams beznosacījumu pārvedums, ar kuru tiek izpildīts pienākums veikt minēto pārvedumu.

Galvenā refinansēšanas operācija (main refinancing operation): regulāra **atklātā tirgus operācija**, ko **Eurosistēma** veic **reversā darījuma** veidā. Galvenās refinansēšanas operācijas veic katru nedēļu ar **standartizsoļu** palīdzību, un to termiņš parasti ir 1 nedēļa.

Holandiešu izsole (*Dutch auction*): sk. **vienas procentu likmes izsole**.

Iekšējā kredītnovērtējuma sistēma (ICAS) (*in-house credit assessment system (ICAS)*): **Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAF)** nodrošināts kredībspējas novērtējuma avots. Pašlaik tās ir četras kredītnovērtējuma sistēmas, kuras izmanto *Deutsche Bundesbank*, *Banco de España*, *Banque de France* un *Oesterreichische Nationalbank*.

Iekšējā uz kredītreitingiem balstītā (IRB) sistēma (*internal rating-based (IRB) system*): **Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAF)** nodrošināts kredībspējas novērtējuma avots. Aptver to darījumu partneru iekšējās sistēmas, kuru sagatavoto kredītnovērtējumu **kredītiestādes** var izmantot, lai noteiktu darījumu riska svērumu saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu. Šādas sistēmas oficiāli atzīst un apstiprina nacionālās kredītiestāžu uzraudzības iestādes.

Iepriekš fiksēts kupons (*pre-fixed coupon*): **mainīgas procentu likmes instrumentu** kupons, ko nosaka pēc vērtības saskaņā ar atsauces indeksu noteiktā datumā (vai datumos) pirms kupona maksājumu uzkrāšanās perioda sākuma.

Iezīmēšanas sistēma (*earmarking system*): centrālo banku nodrošinājuma pārvaldības sistēma, kurā likviditāti nodrošina pret katram konkrētajam darījumam piesaistītiem aktīviem.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācija (*longer-term refinancing operation*): regulāra **atklātā tirgus operācija**, ko **Eurosistēma** veic **reversā darījuma** veidā. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas veic katru mēnesi ar **standartizsoļu** palīdzību, un to termiņš parasti ir 3 mēneši.

Izpildes periods (*maintenance period*): periods, uz kādu aprēķina atbilstību **rezervju prasībām**. Vismaz 3 mēnešus pirms katra gada sākuma ECB publicē rezervju prasību izpildes periodu kalendāru. Izpildes periodi sākas dienā, kad veicams norēķins par pirmo **galveno refinansēšanas operāciju**, kas tiek veikta pēc ECB Padomes sēdes, kurā paredzēts sniegt monetārās politikas kārtējā mēneša novērtējumu. Izpildes periodi parasti beidzas dienu pirms līdzīgas norēķinu dienas nākamajā mēnesī. Īpašos apstākļos, t.sk. atkarībā no Padomes sēžu kalendāra pārmaiņām, publicēto kalendāru iespējams grozīt.

Izsoles procedūra (*tender procedure*): procedūra, kurā centrālā banka palielina vai samazina tirgus likviditāti, izmantojot **darījuma partneru** iesniegtus savstarpēji konkurējošus pieteikumus. Vispirms apmierina viskonkurētspējīgākos pieteikumus, līdz centrālā banka panākusi nepieciešamo likviditātes samazinājumu vai palielinājumu.

Kontrolsliksnis (*trigger point*): iepriekš noteikts likviditātes līmenis, kādā tiek veikts **papildu nodrošinājuma pieprasījums**.

Kredītiestāde (*credit institution*): iestāde, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Direktīvas 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu 4. panta 1. punktā (pārstrādātā versija). Tādējādi kredītiestāde ir: 1) uzņēmums, kura uzņēmējdarbība ir noguldījumu vai citu atmaksājumu līdzekļu pieņemšana no plašas sabiedrības un kredītu piešķiršana uz sava rēķina; vai 2) uzņēmums vai jebkura cita

juridiskā persona, kas atšķiras no 1. punktā minētajām un emitē maksāšanas līdzekļus **elektroniskās naudas** formā.

Līgums (*Treaty*): Eiropas Kopienas dibināšanas līgums. Bieži vien to dēvē par Romas Līgumu ar grozījumiem.

Mainīgas procentu likmes instruments (*floating rate instrument*): finanšu instruments, kura kupona procentu likmi periodiski pārskata attiecībā pret atsauces indeksu, lai atspoguļotu īstermiņa vai vidējā termiņa tirgus procentu likmju pārmaiņas. Mainīgas procentu likmes instrumentiem ir vai nu **iepriekš fiksēts kupons**, vai arī **vēlāk fiksēts kupons**.

Mainīgas procentu likmes izsole (*variable rate tender*): **izsoles procedūra**, kurā **darījuma partneri** pieteikumā norāda gan naudas summu, par kuru tie vēlas veikt darījumu ar centrālo banku, gan darījuma procentu likmi.

Maksātspējas risks (*solvency risk*): zaudējuma risks, kas rodas finanšu aktīva **emitenta** saistību nepildīšanas (bankrota) dēļ vai **darījuma partnera** maksātnespējas dēļ.

Maksimālā pieteikuma procentu likme (*maximum bid rate*): lielākā procentu likme, ar kuru **darījuma partneri** var iesniegt pieteikumus **mainīgas procentu likmes izsolēs**. Pieteikumus ar procentu likmi, kas pārsniedz ECB paziņoto maksimālo pieteikuma likmi, neņem vērā.

Maksimālais pieteikuma limits (*maximum bid limit*): limits lielākajam pieteikumam, ko izsolē pieņem no viena **darījuma partnera**. **Eurosistēma** var noteikt maksimālo pieteikuma limitu, lai izvairītos no nesamērīgi lieliem pieteikumiem no atsevišķiem darījuma partneriem.

Mijmaiņas darījuma punkts (*swap point*): starpība starp darījuma beigu kursu un darījuma sākumkursu **valūtas mijmaiņas darījumā**.

Mijmaiņas darījuma robežpunkta kotācija (*marginal swap point quotation*): **mijmaiņas darījuma punkta** kotācija, ar kuru tiek sasniegts kopējais izsolē piedāvātais apjoms.

Minimālā pieteikuma procentu likme (*minimum bid rate*): zemākā procentu likme, ar kuru **darījuma partneri** var iesniegt pieteikumus **mainīgas procentu likmes izsolēs**.

Minimālais piešķiramais apjoms (*minimum allotment amount*): mazākā summa, kāda izsoles operācijā tiek piedāvāta vienam **darījuma partnerim**. Savās izsoles operācijās **Eurosistēma** var nolemt katram darījuma partnerim piešķirt minimālo summu.

Minimālais piešķiruma koeficients (*minimum allotment ratio*): pieteikumu ar **robežlikmi** zemākā procentuālā attiecība izsoles operācijā. **Eurosistēma** var nolemt savās izsoles operācijās piemērot minimālo piešķiruma koeficientu.

Monetārā finanšu iestāde (MFI) (*monetary financial institution (MFI)*): viena no finanšu iestādēm, kas kopā veido **euro zonas** naudas emisijas sektoru. Šeit ietilpst centrālās bankas, rezidentu **kredītiestādes** saskaņā ar Kopienas tiesību aktu definīciju un visas pārējās

rezidentu finanšu iestādes, kas nodarbojas ar noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no iestādēm, kas nav MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē).

Nacionālā centrālā banka (NCB) (*national central bank (NCB)*): šā dokumenta izpratnē – tādas ES **dalībvalsts** centrālā banka, kura ieviesusi vienoto valūtu saskaņā ar **Līgumu**.

NCB darbadiena (*NCB business day*): jebkura diena, kurā konkrētas **dalībvalsts nacionālā centrālā banka** atvērta **Eurosistēmas** monetārās politikas operāciju veikšanai. Dažās dalībvalstīs nacionālās centrālās bankas filiāles NCB darbadienās var būt slēgtas vietēja vai reģionāla mēroga svētku dienās. Šādos gadījumos attiecīgā nacionālā centrālā banka atbild par **darījuma partneru** iepriekšēju informēšanu par kārtību, kādā tiek veikti tie darījumi, kuros iesaistītas minētās filiāles.

Nodrošinājuma pūla sistēma (*collateral pooling system*): centrālās bankas sistēma nodrošinājuma pārvaldīšanai, kurā **darījuma partneri** atver pūla kontu, lai noguldītu aktīvus, kas kalpo par nodrošinājumu to darījumiem ar centrālo banku. Atšķirībā no **iezīmēšanas sistēmas** pūla sistēmā pamatā esošie aktīvi netiek iezīmēti konkrētam darījumam.

Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu (*deposits redeemable at notice*): instrumentu kategorija, ko veido noguldījumi, kuru turētājam, pirms iespējams izņemt līdzekļus, jāievēro noteikts brīdinājuma termiņš. Dažos gadījumos iespējams noteiktā periodā izņemt noteiktu fiksētu summu vai pirms termiņa izņemt visu summu, samaksājot soda naudu.

Noguldījumi ar noteiktu termiņu (*deposits with agreed maturity*): finanšu instrumentu kategorija, ko galvenokārt veido termiņnoguldījumi ar noteiktu termiņu, kurus atkarībā no konkrēto valstu prakses nevar izņemt pirms termiņa beigām vai var izņemt, tikai samaksājot soda naudu. Šī kategorija aptver arī dažus netirgojamus parāda instrumentus, piemēram, netirgojamus (*retail*) noguldījumu sertifikātus.

Noguldījumu ar noteiktu termiņu piesaiste (*collection of fixed-term deposits*): monetārās politikas instruments, ko **Eurosistēma** var izmantot precizējošo operāciju vajadzībām, piedāvājot atlīdzību par **darījuma partneru** noguldījumiem ar noteiktu termiņu **nacionālo centrālo banku** kontos, lai samazinātu tirgus likviditāti.

Noguldījumu iespēja (*deposit facility*): **Eurosistēmas pastāvīgā iespēja**, kuru **darījuma partneri** var izmantot, lai **nacionālajā centrālajā bankā** veiktu noguldījumus uz nakti ar iepriekš noteiktu procentu likmi.

Norēķina datums (*settlement date*): datums, kurā tiek veikts norēķins par darījumu. Norēķins var notikt darījuma veikšanas dienā (norēķins tajā pašā dienā) vai vienu vai vairākas dienas pēc darījuma (norēķina datumu nosaka, **darījuma datumam (T)** pieskaitot laiku līdz norēķina veikšanai).

Norēķinu aģents (*settlement agent*): iestāde, kas vada norēķinu procesu (piemēram, norēķinu pozīciju aprēķināšana, maksājumu plūsmas ikdienas kontrole utt.) maksājumu vai vērtspapīru pārvedumu sistēmām vai citiem vienošanās veidiem, kuros nepieciešams norēķins.

Norēķinu konts (*settlement account*): valsts **RTGS sistēmas** tiešā dalībnieka konts centrālajā bankā maksājumu apstrādes vajadzībām.

Novērtējuma datums (*valuation date*): datums, kurā novērtē kredītooperāciju pamatā esošos aktīvus.

Novērtējuma diskonts (*valuation haircut*): riska kontroles pasākums, ko piemēro **reverso darījumu** pamatā esošajiem aktīviem, kas nozīmē to, ka centrālā banka aprēķina pamatā esošo aktīvu vērtību kā aktīva tirgus vērtību pēc noteiktu procentu (**diskonta**) atskaitīšanas. **Eurosistēma** piemēro novērtējuma diskontu, kas atspoguļo konkrētu aktīvu iezīmes, piemēram, atlikušo termiņu.

Novērtēšana pēc tirgus cenas (*marking to market*): sk. **starpība līdz tirgus vērtībai**.

Nulles kupona obligācija (*zero coupon bond*): vērtspapīrs, kuram paredzēts tikai viens ienākumu maksājums visā tā pastāvēšanas laikā. Šā dokumenta izpratnē nulles kupona obligācijas ietver vērtspapīrus, kas emitēti ar diskontu, un vērtspapīrus, kam paredzēts viens kupona ienākumu maksājums dzēšanas termiņā. Īpašs nulles kupona obligāciju paveids ir **strip obligācija (sadalītā obligācija)**.

Papildu nodrošinājuma pieprasījums (*margin call*): procedūra, kas saistīta ar **starpības līdz tirgus vērtībai** segšanu vai atmaksu. Tas nozīmē, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība noslīdējusi zem noteikta līmeņa, centrālā banka prasa **darījuma partneriem** nodrošināt papildu aktīvus (vai naudas līdzekļus). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz darījuma partnera parāda un starpības līdz tirgus vērtībai summu, darījuma partneris var no centrālās bankas atprasīt tos aktīvus (vai naudas līdzekļus), kuri veido līmeņa pārsniegumu.

Pārrobežu norēķins (*cross-border settlement*): norēķins, kas tiek veikts citā valstī, nevis valstī vai valstīs, kurās atrodas viena vai abas darījuma puses.

Pastāvīgā iespēja (*standing facility*): centrālās bankas nodrošināta iespēja, kas pieejama **darījuma partneriem** pēc pašu iniciatīvas. **Eurosistēma** piedāvā divas pastāvīgās iespējas uz nakti: **aizdevumu iespējas uz nakti** un **noguldījumu iespējas**.

Piegāde pret samaksu (*delivery-versus-payment (DVP)* jeb *delivery-against-payment system*): vērtību apmaiņas norēķinu sistēmas mehānisms, kas nodrošina, ka aktīvu (vērtspapīru vai citu finanšu instrumentu) **galīgo pārvedumu** veic tikai tad, kad veikts cita aktīva (vai aktīvu) galīgais pārvedums.

Pirkšanas cena (*purchase price*): cena, par kuru pārdevējs ir pārdevis vai pārdos aktīvus pircējam.

Pirkšanas datums (*purchase date*): datums, kurā stājas spēkā pārdevēja veiktais aktīvu pārdošanas darījums ar pircēju.

Precizējošā operācija (*fine-tuning operation*): neregulāra **atklātā tirgus operācija**, ko **Eurosistēma** galvenokārt veic, lai novērstu neparedzētas likviditātes svārstības tirgū.

Pūla sistēma (*pooling system*): sk. **nodrošinājuma pūla sistēma**.

Reitinga instrumenti (RT) (*rating tools (RTs)*): **Eurosistēmas kredītnovērtējuma sistēmā (ECAF)** nodrošināts kredībspējas novērtējuma avots. Tās ir trešo personu aplikācijas, kas veic debitoru kredībspējas novērtējumu, izmantojot dažādu informāciju, t.sk. auditētos pārskatus. Lai kļūtu par ECAF sastāvdaļu, šādām aplikācijām nepieciešams individuāls **Eurosistēmas** akcepts.

Repo darījums (*repo operation*): likviditāti palielinošs **reversais darījums**, kura pamatā ir **atpirkšanas līgums**.

Reversais darījums (*reverse transaction*): operācija, kurā **nacionālā centrālā banka** pērk vai pārdod aktīvus saskaņā ar **atpirkšanas līgumu** vai veic kredītooperācijas pret nodrošinājumu.

Rezerves (*reserve holdings*): **darījuma partneru** turējumi to **rezervju kontos**, lai izpildītu **rezervju prasības**.

Rezervju bāze (*reserve base*): to bilances posteņu summa, kuri veido **kredītiestādes rezervju prasību** aprēķināšanas bāzi.

Rezervju konts (*reserve account*): konts **nacionālajā centrālajā bankā**, kurā tiek glabātas **darījuma partnera rezerves**. Kā rezervju kontus var izmantot darījuma partneru **norēķinu kontus nacionālajās centrālajās bankās**.

Rezervju norma (*reserve ratio*): centrālās bankas noteikta norma katrai **rezervju bāzē** iekļauto bilances posteņu kategorijai. Normas izmanto **rezervju prasību** aprēķināšanai.

Rezervju prasības (*reserve requirement*): prasības iestādēm centrālajā bankā turēt obligātās rezerves. **Eurosistēmas** obligāto rezervju sistēmā **kredītiestādes** rezervju prasības aprēķina, reizinot **rezervju normu**, kas noteikta katrai **rezervju bāzes** posteņu kategorijai, ar šo posteņu summu attiecīgās iestādes bilancē. Turklāt iestādes atskaita no to rezervju prasības **vienreizēju atskaitījumu**.

Robežlikme (*marginal interest rate*): procentu likme, ar kuru tiek sasniegts kopējais izsolē piedāvātais apjoms.

RTGS (reālā laika bruto norēķinu) sistēma (*RTGS (real-time gross settlement) system*): norēķinu sistēma, kurā maksājumu apstrāde un norēķins notiek, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma dokumentu (neizmantojot mijieskaitu) reālajā laikā (nepārtraukti). Sk. arī **TARGET sistēma**.

Saistību neizpildes gadījums (*default event*): **Eurosistēmas kredītu novērtējuma sistēmā (ECAF)** minēts gadījums saskaņā ar definīciju, kas sniegta 2006. gada 14. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2006/48/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (pārstrādātā versija) un 2006. gada 14. jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2006/49/EK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību (pārstrādātā versija; kopā sauktas par "Kapitāla prasību direktīvu" (CRD)). Tādējādi saistību neizpilde notikusi, ja "a) kredītiestāde uzskata, ka debitors varētu nespēt pilnā

apjomā samaksāt savas kredītsaistības kredītiestādei, mātesuzņēmumam vai kādam no tā meitasuzņēmumiem, ja kredītiestāde neveic tādus pasākumus kā nodrošinājuma (ja tāds pastāv) izmantošana" un/vai "b) parādniekam ir vairāk nekā 90 dienu kavējums attiecībā uz jebkādam būtiskām kredītsaistībām ar kredītiestādi vai kādu no tā meitasuzņēmumiem".

Sākotnējā nodrošinājuma rezerve (*initial margin*): riska kontroles pasākums, ko **Eurosistēma** var piemērot **reversajos darījumos** un kas nozīmē, ka darījumam nepieciešamais nodrošinājums ir vienāds ar **darījuma partnerim** izsniegtā kredīta un sākotnējās nodrošinājuma rezerves vērtības summu.

Sākuma datums (*start date*): datums, kurā tiek veikts norēķins par pirmo monetārās politikas operācijas posmu. Operācijās, kuru pamatā ir **atpirkšanas līgumi**, un **valūtas mijmaiņas darījumos** sākuma datums atbilst **pirkšanas datumam**.

Standartizēts atvilkums (*standardised deduction*): fiksētā procentuālā daļa no apgrozībā esošo parāda vērtspapīru ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (t.sk. naudas tirgus instrumentu) apjoma, ko emitenti var atskaitīt no **rezervju bāzes**, ja nevar sniegt pierādījumu, ka šāds apgrozībā esošais apjoms atrodas citu iestāžu turējumā, kurām saistoša **Eurosistēmas** obligāto rezervju sistēma, ECB vai kādas **nacionālās centrālās bankas** turējumā.

Standartizsole (*standard tender*): **izsoles procedūra**, ko **Eurosistēma** izmanto tās regulārajās **atklātā tirgus operācijās**. Standartizsoles veic 24 stundu laikā. Visi **darījuma partneri**, kas atbilst vispārējiem atbilstības kritērijiem, ir tiesīgi iesniegt pieteikumus standartizsolēs.

Starpība līdz tirgus vērtībai (novērtējums pēc tirgus cenas) (*variation margin (marking to market)*): noteikts Eurosistēmas likviditāti nodrošinošo **reverso darījumu** pamatā esošo aktīvu tirgus vērtības līmenis, kas laika gaitā jāuztur saskaņā ar **Eurosistēmas** prasībām. Tas nozīmē, ja, veicot regulāru pārvērtēšanu, tiek konstatēts, ka pamatā esošo aktīvu vērtība noslīdējusi zem noteikta līmeņa, **nacionālā centrālā banka** prasa **darījuma partneriem** nodrošināt papildu aktīvus vai naudas līdzekļus (t.i., veic **papildu nodrošinājuma pieprasījumu**). Līdzīgi, ja pamatā esošo aktīvu vērtība pēc pārvērtēšanas pārsniedz noteiktu līmeni, **darījuma partneris** var saņemt atpakaļ tos aktīvus vai naudas līdzekļus, kuri veido līmeņa pārsniegumu. Sk. arī 6.4. sadaļu.

Starpsavienojumu mehānisms (*interlinking mechanism*): **TARGET sistēmā** starpsavienojumu mehānisms nodrošina vienotas procedūras un infrastruktūru, kas ļauj pārsūtīt maksājuma uzdevumus no vienas valsts **RTGS sistēmas** uz citu.

Starptautiskais vērtspapīru identifikācijas numurs (ISIN) (*International Securities Identification Number (ISIN)*): starptautisks identifikācijas kods, ko piešķir finanšu tirgos emitētiem vērtspapīriem.

Strip obligācija (sadalītā obligācija) (*strip (separate trading of interest and principal)*): **nulles kupona obligācija**, kas izveidota, lai atsevišķi tirgotu tiesības uz konkrētām šā vērtspapīra naudas plūsmām un tā paša instrumenta pamatsummu.

Strukturālā operācija (*structural operation*): **atklātā tirgus operācija**, ko **Eurosistēma** galvenokārt veic, lai koriģētu finanšu sektora strukturālo likviditāti Eurosistēmā.

TARGET (Eiropas Vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu sistēma) (TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)): reālā laika bruto norēķinu sistēma euro. Tā ir decentralizēta sistēma, ko veido 15 nacionālās RTGS sistēmas, ECB maksājumu mehānisms un **starp savienojumu mehānisms**.

Termiņa beigu datums (maturity date): datums, kurā beidzas monetārās politikas operācijas termiņš. **Atpirkšanas līguma** vai mijmaiņas darījuma gadījumā termiņš atbilst **atpirkšanas datumam**.

Termiņu grupa (maturity bucket): tādu aktīvu klase, kuru **atlikušais termiņš** nepārsniedz noteiktas robežas, piemēram, 3–5 gadu termiņa grupa.

Tiešais darījums (outright transaction): darījums, kurā aktīvus pērk vai pārdod līdz pat to termiņa beigām (pēc darījuma sākumkursa vai darījuma beigu kursa).

Vairāku procentu likmju izsole (amerikāņu izsole) (multiple rate auction (American auction)): izsole, kurā piedāvājuma procentu likme (vai cena/**mijmaiņas darījuma punkts**) ir vienāda ar to procentu likmi, kuru piedāvā katrā atsevišķā pieteikumā.

Valūtas mijmaiņas darījums (foreign exchange swap): vienas valūtas maiņa pret otru, vienlaikus veicot pirkšanas un pārdošanas darījumu pēc darījuma sākumkursa un pārdošanas un pirkšanas darījumu pēc darījumu beigu kursa. **Eurosistēma** veic atklātā tirgus monetārās politikas operācijas valūtas mijmaiņas darījumu veidā, **nacionālajām centrālajām bankām** (vai ECB) pērkot (vai pārdodot) euro par ārvalstu valūtu pēc darījuma sākumkursa un vienlaikus to pārdodot (vai atpērkot) pēc darījumu beigu kursa.

Vēlāk fiksēts kupons (post-fixed coupon): **mainīgas procentu likmes instrumentu** kupons, ko nosaka pēc vērtības saskaņā ar atsauces indeksu noteiktā datumā (vai datumos) kupona maksājumu uzkrāšanās periodā.

Vērtspāpīru konts (safe custody account): konts, kuru pārvalda centrālā banka un kurā **kreditīestādes** var noguldīt tos vērtspāpīrus, kas uzskatāmi par piemērotu nodrošinājumu centrālās bankas operācijām.

Vērtspāpīru kontu turētājs (custodian): iestāde, kas apņemas glabāt un administrēt vērtspāpīrus un citus finanšu aktīvus citu vārdā.

Vērtspāpīru norēķinu sistēma (SSS) (securities settlement system (SSS)): sistēma, kas ļauj turēt un pārvest vērtspāpīrus vai citus finanšu aktīvus bez samaksas (FOP) vai pret samaksu (**piegāde pret samaksu**).

Vērtspāpīru norēķinu sistēmu savstarpējā saikne (link between securities settlement systems): saikne sastāv no visām procedūrām un pasākumiem starp divām **vērtspāpīru norēķinu sistēmām (SSS)** vērtspāpīru pārskaitīšanai starp šīm divām SSS dematerializētā veidā.

Vidējā atlikuma nosacījums (averaging provision): nosacījums, kas ļauj **darījuma partneriem** izpildīt **rezervju prasības**, pamatojoties uz to vidējo **rezervju** atlikumu **izpildes periodā**. Vidējā atlikuma nosacījums veicina naudas tirgus procentu likmju stabilizēšanos, jo

iestādes ir ieinteresētas izlīdzināt īslaicīgo likviditātes svārstību radītās sekas. **Eurosistēmas** obligāto rezervju sistēma ņem vērā vidējā atlikuma nosacījumu.

Vienas procentu likmes izsole (holandiešu izsole) (*single rate auction (Dutch auction)*): izsole, kurā piedāvājuma procentu likme (vai cena/**mijmaiņas darījuma punkts**), ko piemēro visiem apmierinātajiem pieteikumiem, ir vienāda ar **robežlikmi**.

Vienreizējs atskaitījums (*lump-sum allowance*): fiksēta summa, kādu iestāde atskaita, aprēķinot savas **rezervju prasības Eurosistēmas** obligāto rezervju sistēmā.

3. PIELIKUMS

DARĪJUMA PARTNERU ATLASE VALŪTAS INTERVENČES OPERĀCIJĀM UN VALŪTAS MIJMAIŅAS DARĪJUMIEM MONETĀRĀS POLITIKAS MĒRĶIEM

Darījuma partneru atlase valūtas intervences operācijām un valūtas mijmaiņas darījumiem monetārās politikas mērķiem notiek saskaņā ar vienotu pieeju neatkarīgi no Eurosistēmas ārējo operāciju īstenošanai izvēlētās organizatoriskās struktūras. Šāda atlases politika būtiski neatšķiras no pastāvošajiem tirgus standartiem, jo tā izveidota nacionālo centrālo banku pašreizējās labākās prakses saskaņošanas rezultātā. Darījuma partneru atlase Eurosistēmas valūtas intervences operācijām galvenokārt pamatojas uz divām kritēriju grupām.

Pirmās kritēriju grupas pamatā ir piesardzības princips. Pirmais piesardzības kritērijs ir kredītspēja, ko novērtē, kombinējot dažādas metodes (piemēram, izmantojot komercaģentūru piešķirtos kredītreitingus, pašu veikto kapitāla analīzi un citus uzņēmējdarbības rādītājus). Otrais kritērijs ir tas, ka Eurosistēma pieprasa visiem potenciālajiem valūtas intervences darījuma partneriem, lai tos pārrauga atzīta uzraudzības iestāde. Trešais kritērijs ir tāds, ka visiem Eurosistēmas valūtas intervenču darījuma partneriem jāievēro augsti ētikas standarti un jābūt ar labu reputāciju.

Ja izpildīts piesardzības prasību minimums, tiek piemērota otra kritēriju grupa, kuras pamatā ir efektivitātes apsvērumi. Pirmais efektivitātes kritērijs attiecas uz konkurētspējīgu cenu veidošanu un darījuma partnera spēju veikt liela apjoma darījumus pat svārstīga tirgus apstākļos. Arī darījuma partneru sniegtās informācijas kvalitāte un apjoms ir efektivitātes kritēriji.

Valūtas intervenču potenciālo darījuma partneru loks ir pietiekami liels un daudzveidīgs, lai nodrošinātu nepieciešamo elastību intervences operāciju veikšanā. Tas ļauj Eurosistēmai izvēlēties starp dažādiem intervences kanāliem. Lai spētu efektīvi veikt intervences dažādās ģeogrāfiskās vietās un laika zonās, Eurosistēma var izmantot darījuma partnerus jebkurā starptautiskā finanšu centrā. Tomēr praksē parasti nozīmīga daļa darījuma partneru atrodas euro zonā. Valūtas mijmaiņas darījumiem, ko veic monetārās politikas mērķiem, izmanto tikai

tos darījuma partnerus, kuri atrodas euro zonā un kuri atlasīti Eurosistēmas valūtas intervences operāciju veikšanai.

Lai kontrolētu kredītriskus attiecībā uz atsevišķiem darījuma partneriem valūtas mijmaiņas darījumos, ko veic monetārās politikas mērķiem, nacionālās centrālās bankas var izmantot sistēmas, kuru pamatā ir limiti.

4. PIELIKUMS

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS MONETĀRĀS UN BANKU STATISTIKAS PĀRSKATU SNIEGŠANAS NOTEIKUMI¹

1. IEVADS

Padomes 1998. gada 23. novembra Regula (EK) Nr. 2533/98 par Eiropas Centrālās bankas vāktu statistisko informāciju² nosaka fiziskās un juridiskās personas, uz kurām attiecas pārskatu sniegšanas prasība (t.s. iespējamās pārskatu sniedzējus), konfidencialitātes nosacījumus un atbilstošus izpildes noteikumus saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu (tālāk tekstā – ECBS Statūti) 5.4. pantu. Turklāt Regula piešķir ECB tiesības izmantot tās tiesības apstiprināt normatīvos aktus:

- lai precizētu faktiskos pārskatu sniedzējus;
- lai noteiktu ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasības un izvirzītu tās iesaistīto dalībvalstu faktiskajiem pārskatu sniedzējiem; un
- lai precizētu nosacījumus, saskaņā ar kuriem ECB un nacionālās centrālās bankas (NCB) var īstenot tiesības pārbaudīt vai vākt obligāto statistisko informāciju.

2. VISPĀRĪGIE APSVĒRUMI

Eiropas Centrālās bankas 2001. gada 22. novembra Regulas (EK) Nr. 2423/2001 par monetāro finanšu iestāžu sektora konsolidēto bilanci (ECB/2001/13)³ mērķis ir nodrošināt ECB un saskaņā ar Statūtu 5.2. pantu arī NCB, kuras iespēju robežās veic šo darbu, pilnvaras vākt statistikas materiālus, kas nepieciešami, lai varētu pildīt Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) uzdevumus un īpaši – tās uzdevumu noteikt un īstenot Kopienas monetāro politiku saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma (tālāk tekstā – Līgums) 105. panta 2. punkta pirmo ievilkumu. Statistisko informāciju, kas savākta saskaņā ar Regulu ECB/2001/13, izmanto, lai sagatavotu monetāro finanšu iestāžu (MFI) sektora konsolidēto bilanci, kuras galvenais mērķis ir sniegt ECB vispusīgu statistisko informāciju par monetārajām norisēm, kas skar dalībvalstīs izvietoto MFI

kopējos finanšu aktīvus un pasīvus. Iesaistītās dalībvalstis tiek aplūkotas kā viena ekonomiskā teritorija.

Statistikas vajadzībām ECB pārskatu sniegšanas prasības saistībā ar MFI sektora konsolidēto bilanci pamatojas uz trijiem galvenajiem apsvērumiem.

Pirmkārt, ECB jāsaņem salīdzināma, uzticama un aktuāla statistiskā informācija, kas visā euro zonā savākta salīdzināmos nosacījumos un apstākļos. Lai gan saskaņā ar Statūtu 5.1. un 5.2. panta prasībām un, ciktāl nepieciešams, saistībā ar citām Kopienas vai valsts vajadzībām noteiktām statistikas prasībām datus decentralizēti vāc NCB, tiek prasīta pietiekama saskaņotība un pārskatu sniegšanas standartu minimuma ievērošana, jo jāizveido ticama statistikas bāze vienotas monetārās politikas noteikšanai un īstenošanai.

Otrkārt, pildot Regulā ECB/2001/13 noteiktās pārskatu sniegšanas saistības, jāievēro caurredzamības un juridiskās noteiktības princips, jo minētā Regula ir saistoša kopumā un tieši piemērojama visā euro zonā. Tā nosaka to fizisko un juridisko personu tiešos pienākumus, pret kurām ECB var piemērot sankcijas, ja netiek pildītas ECB pārskatu sniegšanas prasības (sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 2533/98 7. pantu). Tādējādi pārskatu sniegšanas pienākumi ir skaidri noteikti un jebkura ECB rīcība, pārbaudot vai savācot obligāto statistisko informāciju, notiek saskaņā ar noteiktiem principiem.

Treškārt, ECB līdz minimumam jāsamazina pārskatu apjoms (sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 2533/98 3.a) pantu). Tāpēc statistikas materiālus, ko NCB savākušas saskaņā ar Regulu ECB/2001/13, izmanto arī tam, lai aprēķinātu rezervju bāzi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas 2003. gada 12. septembra Regulu (EK)

1 Pielikuma saturam ir tikai informatīvs raksturs.

2 OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp.

3 OV L 333, 17.12.2001., 1. lpp. Šī Regula aizstāj Eiropas Centrālās bankas 1998. gada 1. decembra Regulu (EK) Nr. 2819/98 (ECB/1998/16).

Nr. 1745/2003 par obligāto rezervju piemērošanu (ECB/2003/9)⁴.

Regulas ECB/2001/13 panti vispārīgi nosaka pārskatu sniedzējus, to pārskatu sniegšanas pienākumus un principus, saskaņā ar kuriem ECB un NCB parasti izmanto savas tiesības pārbaudīt vai vākt obligāto statistisko informāciju. Detalizēta statistiskā informācija, kas jāsniedz saskaņā ar ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasībām, un standartu minimums, kas jāņem vērā, plašāk skaidrots Regulas ECB/2001/13 I–IV pielikumā.

3. FAKTISKIE PĀRSKATU SNIEDZĒJI; MFI SARAKSTS STATISTIKAS VAJADZĪBĀM

MFI ietver rezidentu kredītiestādes, kas definētas Kopienas tiesību aktos, un visas pārējās rezidentu finanšu iestādes, kas nodarbojas ar noguldījumu un/vai tiem tuvu aizstājēju piesaisti no iestādēm, kas nav MFI, kā arī kredītu izsniegšanu un/vai ieguldījumu veikšanu vērtspapīros savā vārdā (vismaz ekonomiskā nozīmē). ECB izveido un uztur iestāžu sarakstu saskaņā ar šo definīciju un klasifikācijas principiem, kas noteikti Regulas ECB/2001/13 I pielikumā. MFI sarakstu statistikas vajadzībām izveido un uztur ECB Valde. Euro zonā rezidējošo MFI kopums ir faktiskie pārskatu sniedzēji.

NCB var noteikt izņēmuma statusu mazajām MFI, ja MFI, kuru datus izmanto mēneša konsolidētās bilances sagatavošanai, katrā iesaistītajā dalībvalstī veido vismaz 95% no kopējās MFI bilances. Šie izņēmumi dod iespēju NCB piemērot mazietekmīgo grupu atmešanas (*cutting off the tail*) metodi.

4. STATISTIKAS PĀRSKATU SNIEGŠANAS PIENĀKUMI

Lai izveidotu konsolidēto bilanci, faktiskajiem pārskatu sniedzējiem rezidentiem katru mēnesi jāiesniedz bilances statistiskā informācija. Papildu informācija jāiesniedz katru ceturksni. Detalizētāks iesniedzamās

statistiskās informācijas apraksts sniegts Regulas ECB/2001/13 I pielikumā.

Attiecīgos statistiskos datus vāc NCB, kurām jānosaka konkrētā pārskatu sniegšanas procedūra. Regula ECB/2001/13 ar grozījumiem neliedz NCB vākt no faktiskajiem pārskatu sniedzējiem statistisko informāciju, kas nepieciešama ECB statistikas prasību pildīšanai, plašākas statistikas pārskatu sniegšanas sistēmas ietvaros, ko NCB uz savu atbildību veido saskaņā ar Kopienas vai nacionālajiem tiesību aktiem vai iedibināto praksi un kas paredzēta citām statistikas vajadzībām. Tomēr tas nedrīkst ierobežot to statistikas prasību izpildi, kuras izklāstītas Regulā ECB/2001/13. Konkrētos gadījumos ECB var izmantot šādiem nolūkiem savāktu statistisko informāciju savu prasību izpildei.

Minētais NCB piešķirtais izņēmuma statuss nozīmē, ka attiecīgajām mazajām MFI tiek piemērotas atvieglotas pārskatu sniegšanas prasības (t.sk. tām noteikta prasība sniegt tikai ceturkšņa pārskatus), kas saistībā ar obligātajām rezervēm noteikti jāpilda un kas precizētas Regulas ECB/2001/13 II pielikumā. Prasības tām mazajām MFI, kas nav kredītiestādes, izklāstītas minētās Regulas III pielikumā. Tomēr MFI, kurām piešķirts izņēmuma statuss, ir iespēja izpildīt visas standarta pārskatu sniegšanas prasības.

5. STATISTISKĀS INFORMĀCIJAS IZMANTOŠANA ATBILSTOŠI ECB REGULAI PAR OBLIGĀTAJĀM REZERVĒM

Lai mazinātu pārskatu apjomu un izvairītos no dublēšanās statistiskās informācijas vākšanā, bilances statistikas informāciju, ko MFI sniegušas saskaņā ar Regulu ECB/2001/13, izmanto arī rezervju bāzes aprēķinam saskaņā ar Regulu ECB/2003/9.

Pārskatu sniedzējiem jāiesniedz dati statistikas vajadzībām savām NCB saskaņā ar 1. tabulu, kura iekļauta Regulas ECB/2001/13 I pielikumā.

4 OV L 250, 02.10.2003., 10. lpp.

4. PIELIKUMS

Eiropas Centrālās
bankas monetārās
un banku statistikas
pārskatu sniegšanas
noteikumi

1. tabulā ar "*" atzīmētos lodziņus pārskatu sniedzējas iestādes izmanto rezervju bāzes aprēķināšanai (sk. šīs publikācijas 7. nodaļas ielikumu).

Lai pareizi aprēķinātu rezervju bāzi, kurai tiek piemērota pozitīvo rezervju norma, nepieciešams detalizēts sadalījums noguldījumiem ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem, noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku ar 2 gadiem un kredītiestāžu *repo* saistībām pret ("ieکشزemes" un "citu iesaistīto dalībvalstu") "MFI", "kredītiestādēm, uz kurām attiecas rezervju prasības, ECB un NCB" un "centrālās valdības" sektoriem, kā arī pārējām valstīm.

Turklāt atkarībā no katras valsts statistiskās informācijas vākšanas sistēmas un neierobežojot pilnīgu atbilstību MFI bilances definīcijām un klasifikācijas principiem, kas izklāstīti Regulā ECB/2001/13, kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības, var paziņot datus, kas nepieciešami rezervju bāzes aprēķināšanai (izņemot datus par tirgojamiem vērtspapīriem), saskaņā ar 1.a tabulu, ja netiek ietekmēti dati, kas 1. tabulā atzīmēti treknrakstā.

Regulas ECB/2001/13 II pielikumā aprakstīti obligāto rezervju sistēmas lietojuma īpašie un pārejas noteikumi, kā arī noteikumi, kas piemērojami, kredītiestādēm apvienojoties.

Regulas ECB/2001/13 II pielikumā īpaši aplūkota to kredītiestāžu pārskatu sniegšanas sistēma, kas veido "mazietekmīgo" grupu. Šīm kredītiestādēm vismaz reizi ceturksnī saskaņā ar 1.a tabulu jāiesniedz dati, kas nepieciešami rezervju bāzes aprēķināšanai, nodrošinot, ka sniegtie dati pilnībā atbilst 1. tabulā piemērotajām definīcijām un klasifikācijai. Mazietekmīgo kredītiestāžu triju rezervju prasību izpildes periodu rezervju bāzes datu pamatā ir NCB savāktie ceturkšņa beigu dati.

Pielikumā ietverti arī konsolidēto pārskatu sniegšanas noteikumi. Saņemot Eiropas Centrālās Bankas atļauju, kredītiestādes, uz kurām attiecas obligāto rezervju nosacījums, var sniegt konsolidētos statistikas pārskatus par

kredītiestāžu grupu, uz kuru attiecas obligāto rezervju prasības vienotā nacionālajā teritorijā, ja visas attiecīgās iestādes atteikušās izmantot vienreizējo atskaitījumu no rezervju prasībām. Tomēr vienreizējais atskaitījums saglabājas visai grupai kopumā. Visas attiecīgās iestādes ir atsevišķi iekļautas ECB MFI sarakstā.

Pielikums ietver arī noteikumus, kas piemērojami, kredītiestādēm apvienojoties. Termini "apvienšanās", "iestādes, kas apvienojas" un "pārņēmēja iestāde" tiek lietoti saskaņā ar Regulu ECB/2003/9. Izpildes periodā, kurā notiek apvienšanās, pārņēmējas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas un pildītas saskaņā ar šīs Regulas 13. pantu. Turpmākajiem rezervju prasību izpildes periodiem pārņēmējas iestādes rezervju prasības tiek aprēķinātas, pamatojoties uz rezervju bāzi un statistisko informāciju saskaņā ar īpašiem noteikumiem (sk. tabulu Regulas ECB/2001/13 II pielikuma papildinājumā), ja tie ir piemērojami. Citos gadījumos piemēro parastos statistiskās informācijas sniegšanas un rezervju prasību aprēķināšanas noteikumus saskaņā ar Regulas ECB/2003/9 3. pantu. Turklāt attiecīgā NCB var atļaut pārņēmējai iestādei izpildīt tās statistiskās informācijas sniegšanas prasības, izmantojot pagaidu kārtību. Šāda atkāpe no parastās kārtības pieļaujama iespējami īsu laiku, kas nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 6 mēnešus pēc apvienšanās. Šis izņēmums neierobežo pārņēmējas iestādes uzdevumu pildīt pārskatu sniegšanas pienākumus saskaņā ar Regulu ECB/2001/13 un, ja tā ir piemērojama, arī uzdevumu pārņemt pievienoto iestāžu pārskatu sniegšanas pienākumus. Tiklīdz publiskots nodoms apvienoties un ilgāku laiku pirms apvienšanās pārņēmējai iestādei ir pienākums informēt attiecīgo NCB par kārtību, ko tā paredz ieviest, lai izpildītu statistikas pārskatu sniegšanas pienākumus rezervju prasību noteikšanai.

1. tabula. Dati, kas sniedzami katru mēnesi

Datus, kas attiecas uz neizceltajām šūnām, sniedz tikai tās kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības.

BILANCES POSTEŅI	A. Iekšzeme								
	MFI ³⁾		Ne-MFI		Pārējie rezidentu sektori				
	t.sk. kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības, ECB un NCB	(b)	Valdība		Kopā	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīg-sabiedrības (S.123 + S.124)	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14 + S.15)
			Centrālā valdība	Pārējā valdība					
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	
SAISTĪBAS									
8. Skaidrā nauda apgrozībā									
9. Noguldījumi līdz 1 gadam ilgāk par 1 gadu	*	*	*						
9.e Euro	*	*							
9.1.e Uz nakti				*	*				
9.2.e Ar noteikto termiņu līdz 1 gadam				*	*				
1–2 gadi				*	*				
ilgāku par 2 gadiem ¹⁾	*	*	*	*	*				
9.3.e Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem²⁾				*	*				
ilgāku par 3 mēnešiem				*	*				
t.sk. ilgāku par 2 gadiem ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4.e Repo	*	*	*	*	*				
9.x Ārvalstu valūtās									
9.1.x Uz nakti				*	*				
9.2.x Ar noteikto termiņu līdz 1 gadam				*	*				
1–2 gadi				*	*				
ilgāku par 2 gadiem ¹⁾	*	*	*	*	*				
9.3.x Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem²⁾				*	*				
ilgāku par 3 mēnešiem				*	*				
t.sk. ilgāku par 2 gadiem ⁴⁾	*	*	*	*	*				
9.4.x Repo	*	*	*	*	*				
10. Naudas tirgus fondu akcijas/daļas									
11. Emitētie parāda vērtspapīri									
11.e Euro									
līdz 1 gadam									
1–2 gadi									
ilgāk par 2 gadiem									
11.x Ārvalstu valūtās									
līdz 1 gadam									
1–2 gadi									
ilgāk par 2 gadiem									
12. Kapitāls un rezerves									
13. Pārējās saistības									

1) T.sk. administratīvi regulētie noguldījumi.

2) T.sk. nepārvedami beztermiņa krājnoguldījumi.

4. PIELIKUMS

Eiropas Centrālās
bankas monetārās
un banku statistikas
pārskatu sniegšanas
noteikumi

B. Citas iesaistītās dalībvalstis								C. Pārējās valstis	D. Ne-sadalīti
MFI ³⁾		Ne-MFI			Pārējie rezidentu sektori				
(j)	t.sk. kredītiestādes, uz kurām attiecas rezervju prasības, ECB un NCB (k)	Valdība		Kopā (n)	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīg-sabiedrības (S.123 + S.124) (o)	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125) (p)	Nefinanšu sabiedrības (S.11) (q)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14 + S.15) (r)	
		Centrālā valdība (l)	Pārējā valdība (m)						
*	*	*						*	
*	*								
			*	*					
			*	*					
*	*	*	*	*				*	
			*	*					
*	*	*	*	*				*	
*	*	*	*	*				*	
			*	*					
*	*	*	*	*				*	
*	*	*	*	*				*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	
								*	

3) Kredītiestādes drīkst sniegt informāciju par pozīcijām saistībā ar "MFI, kas nav kredītiestādes, uz ko attiecas obligātās rezerves, ECB un NCB", nevis atsevišķi saistībā ar "MFI" un "kredītiestādēm, uz ko attiecas obligātās rezerves, ECB un NCB", ja informācija ir pietiekami detalizēta un netiek ietekmēti dati, kas atzīmēti treknrakstā.

4) Par šo posteni informāciju sniedz brīvprātīgi līdz turpmākam paziņojumam.

1. tabula. Dati, kas sniedzami katru mēnesi (turpinājums)

BILANCES POSTEŅI	A. Iekšzeme								
	MFI	Ne-MFI							
		Valdība	Pārējie rezidentu sektori						
			Kopā	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīg-sabiedrības (S.123 + S.124)	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14 + S.15)		
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	Patēriņa kredīti (g)	Kredīti mājokļa iegādei (h)	Pārējie (atlikušie) (i)	
AKTĪVI									
1. Naudas līdzekļi									
1.e t.sk. euro									
2. Aizdevumi									
līdz 1 gadam									
1–5 gadi									
ilgāk par 5 gadiem									
2.e t.sk. euro									
3. Neakciju vērtspapīri									
3.e Euro									
līdz 1 gadam									
1–2 gadi									
ilgāk par 2 gadiem									
3.x Ārvalstu valūtās									
līdz 1 gadam									
1–2 gadi									
ilgāk par 2 gadiem									
4. Naudas tirgus fondu daļas									
5. Akcijas un pārējie kapitāla vērtspapīri									
6. Pamatlīdzekļi									
7. Pārējie aktīvi									

4. PIELIKUMS

Eiropas Centrālās
bankas monetārās
un banku statistikas
pārskatu sniegšanas
noteikumi

B. Citas iesaistītās dalībvalstis									C. Pārējās valstis	D. Ne-sadalīti
MFI	Ne-MFI									
	Valdība	Pārējie rezidentu sektori								
		Kopā	Pārējie finanšu starpnieki + finanšu palīg-sabiedrības (S.123 + S.124)	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi (S.125)	Nefinanšu sabiedrības (S.11)	Mājsaimniecības + mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas iestādes (S.14 + S.15)				
(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	Patēriņa kredīti	Kredīti mājokļa iegādei	Pārējie (atlikušie)	(s)	(t)

1.a tabula. Vienkāršots ziņojums par datiem obligāto rezervju prasību vajadzībām

	Rezervju bāze aprēķināta kā šādu 1. tabulas ailu summa (Saistības): (a) – (b) + (c) + (d) + (e) + (j) – (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
NOGULDĪJUMU SAISTĪBAS (Euro un ārvalstu valūtās kopā)	
9. NOGULDĪJUMI KOPĀ	
9.1.e + 9.1.x	
9.2.e + 9.2.x	
9.3.e + 9.3.x	
9.4.e + 9.4.x	
t.sk.:	
9.2.e + 9.2.x noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	
t.sk.:	
9.3.e + 9.3.x noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 2 gadiem	Brīvprātīga pārskatu sniegšana
t.sk.:	
9.4.e + 9.4.x repo darījumi	
	Pārējie posteņi, 1. tabulas (t) aile (Saistības)
TIRGOJAMIE VĒRTSPAPĪRI (Euro un ārvalstu valūtās kopā)	
11. EMITĒTIE PARĀDA VĒRTSPAPĪRI	
11.e + 11.x ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	
11. EMITĒTIE PARĀDA VĒRTSPAPĪRI	
11.e + 11.x ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	

6. PĀRBAUDE UN OBLIGĀTA INFORMĀCIJAS VĀKŠANA

ECB un NCB parasti izmanto tiesības pārbaudīt un obligāti vākt statistisko informāciju, ja nav ievērots datu nosūtīšanas, precizitātes, konceptuālās atbilstības un pārskatīšanas standartu minimums. Šo standartu minimums izklāstīts Regulas ECB/2001/13 IV pielikumā.

7. NEIESAISTĪTĀS DALĪBVALSTIS

Tā kā Statūtu 34.1. pantā ietvertie noteikumi nepiešķir nekādas tiesības vai nenosaka pienākumus dalībvalstīm, uz kurām attiecas izņēmums (Statūtu 43.1. pants), un Dānijai (Protokola par dažiem noteikumiem attiecībā uz Dāniju 2. pants) un neattiecas uz Lielbritāniju (Protokola par dažiem noteikumiem attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti 8. pants), Regula ECB/2001/13 tiek piemērota tikai iesaistītajām dalībvalstīm.

4. PIELIKUMS

Eiropas Centrālās
bankas monetārās
un banku statistikas
pārskatu sniegšanas
noteikumi

Tomēr Statūtu 5. pants, kas attiecas uz ECB un NCB kompetenci statistikas jomā, un Padomes Regula (EK) Nr. 2533/98 tiek piemērota visās dalībvalstīs. Šis fakts, kā arī Līguma 10. pants (bijušais 5. pants) nosaka neiesaistīto dalībvalstu pienākumu izstrādāt un īstenot valstī visus pasākumus, ko tās uzskata par lietderīgiem, lai savāktu ECB statistikas pārskatu sniegšanas prasību izpildei nepieciešamo statistisko informāciju un statistikas jomā laikus sagatavotos kļūt par iesaistītajām dalībvalstīm. Šāds pienākums precīzi formulēts Padomes Regulas (EK) Nr. 2533/98 4. pantā un ievaddaļas 17. punktā. Lai nodrošinātu caurredzamību, šis īpašais pienākums atkārtoti uzsvērts arī Regulas ECB/2001/13 ievaddaļā.

5. PIELIKUMS

EUROSISTĒMAS INTERNETA LAPAS

Centrālā banka	Interneta lapa
European Central Bank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be vai www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki – Finlands Bank	www.bof.fi

6. PIELIKUMS

PROCEDŪRAS UN SANKCIJAS, KO PIEMĒRO DARĪJUMA PARTNERA SAISTĪBU NEPILDĪŠANAS GADĪJUMĀ

6. PIELIKUMS

Procedūras un sankcijas, ko piemēro darījuma partnera saistību nepildīšanas gadījumā

1. NAUDAS SODI

Ja darījuma partneris pārkāpj izsoles noteikumus¹, divpusējo darījumu noteikumus², pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumus³ vai dienas beigu procedūras un piekļuves nosacījumus aizdevumu iespējai uz nakti⁴, Eurosistēma piemēro šādus naudas sodus.

- a) Izsoles operāciju, divpusējo darījumu un pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumu pārkāpumu gadījumā par pirmo un otro pārkāpumu, kas noticis 12 mēnešu laikā, naudas sodu piemēro par katru pārkāpumu. Piemērojamo naudas sodu aprēķina, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likmei pieskaitot 2.5 procentu punktus.

Par izsoles operāciju un divpusējo darījumu noteikumu pārkāpumiem naudas sodu aprēķina, nodrošinājuma summu vai naudas summu, par kuru darījuma partneris nav spējis veikt norēķinu, reizinot ar koeficientu 7/360.

Par pamatā esošo aktīvu izmantošanas noteikumu pārkāpumiem naudas sodu aprēķina, neatbilstošo aktīvu summu (vai to aktīvu summu, kurus darījuma partneris nedrīkst izmantot), ko 1) darījuma partneris sniedzis kā nodrošinājumu nacionālajai centrālajai bankai vai ECB vai 2) darījuma partneris nav aizstājis 20 darbadienu laikā pēc tam, kad atbilstošie aktīvi kļuvuši neatbilstoši vai darījuma partneris tos vairs nav drīkstējis izmantot, reizinot ar koeficientu 1/360.

- b) Pirmo reizi pārkāpjot noteikumus attiecībā uz dienas beigu procedūru vai noteikumus par aizdevumu iespējas uz nakti izmantošanu, piemērojamo naudas sodu aprēķina, aizdevumu uz nakti procentu likmei pieskaitot 5 procentu punktus. Atkārtotu pārkāpumu gadījumā soda procentu likmi paaugstina vēl par 2.5 procentu punktiem katru reizi, kad pārkāpums notiek atkārtoti 12 mēnešu laikā, un to piemēro summai,

par kādu nelikumīgi izmantota aizdevumu iespēja uz nakti.

2. CITAS SANKCIJAS

Eurosistēma uz laiku pārtrauc sadarbību ar darījuma partneri, ja netiek ievēroti ar izsoles operācijām un divpusējiem darījumiem, kā arī ar pamatā esošajiem aktīviem saistītie noteikumi. Tas notiek šādi.

2.1. SADARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA, JA NETIEK IEVĒROTI AR IZSOLES OPERĀCIJĀM UN DIVPUSĒJIEM DARĪJUMIEM SAISTĪTIE NOTEIKUMI

Ja 12 mēnešu laikā notiek trešais līdzīga veida pārkāpums, Eurosistēma uz noteiktu laiku liedz darījuma partnerim piedalīties nākamajā(-ās) tāda paša veida atklātā tirgus operācijā(-ās), ko veic saskaņā ar tādu pašu procedūru, turklāt saskaņā ar 1. punktā izklāstītajiem noteikumiem tiek aprēķināts naudas sods. Sadarbības pārtraukšanu uz laiku piemēro šādi:

- a) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu daudzums ir līdz 40% no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas, sadarbība tiek pārtraukta uz vienu mēnesi;
- b) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu daudzums ir 40–80% no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas,

1 Piemēro, ja darījuma partneris nevar pārvest pietiekamu pamatā esošo aktīvu apjomu, lai norēķinātos par līdzekļiem, kas tam piešķirti likviditāti palielinošā operācijā, vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par tam piešķirto summu likviditāti samazinošās operācijās.

2 Piemēro, ja darījuma partneris nevar nodrošināt pietiekamu neatbilstošo pamatā esošo aktīvu apjomu vai ja tas nevar nodrošināt pietiekamus naudas līdzekļus, lai veiktu norēķinu par divpusējo darījumu līgumsummu.

3 Piemēro, ja darījuma partneris izmanto aktīvus, kuri ir vai ir kļuvuši neatbilstoši (vai arī kurus nedrīkst izmantot) kredīta atlikuma nodrošinājumam.

4 Piemēro, ja darījuma partnerim dienas beigās ir negatīvs norēķinu konta atlikums un tas nenodrošina atbilstību prasībām par piekļuvi aizdevumu iespējai uz nakti.

sadarbība tiek pārtraukta uz diviem mēnešiem; un

- c) ja, pieļaujot trešo pārkāpumu, trūkstošā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu daudzums ir 80–100% no kopējās nepieciešamā nodrošinājuma vai naudas līdzekļu summas, sadarbība tiek pārtraukta uz trijiem mēnešiem.

Šādus naudas sodus un sadarbības pārtraukšanu uz laiku, neierobežojot 2.3. apakšpunktā minētos gadījumus, piemēro arī jebkuriem citiem pārkāpumiem, kas pieļauti 12 mēnešu periodā.

2.2. SADARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA, JA NETIEK IEVĒROTI AR PAMATĀ ESOŠAJIEM AKTĪVIEM SAISTĪTIE NOTEIKUMI

Ja 12 mēnešu laikā pieļauts trešais pārkāpums, Eurosistēma papildus naudas sodam, ko aprēķina saskaņā ar 1. punktu, uz laiku liedz darījuma partnerim piedalīties turpmākajās atklātā tirgus operācijās.

Šādus naudas sodus un sadarbības pārtraukšanu uz laiku, neierobežojot 2.3. apakšpunktā minētos gadījumus, piemēro arī jebkuriem citiem pārkāpumiem, kas pieļauti 12 mēnešu periodā.

2.3. PIEKĻUVES LIEGŠANA UZ NOTEIKTU LAIKU VISĀM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJĀM ĀRKĀRTAS GADĪJUMOS NĀKOTNĒ

Ārkārtas gadījumos, ņemot vērā saistību nepildīšanas gadījuma(-u) nopietnību un īpaši – iesaistītās summas, saistību nepildīšanas gadījumu biežumu vai ilgumu, papildus naudas sodam, ko aprēķina saskaņā ar 1. punktu, darījuma partnerim var liegt piekļuvi visām monetārās politikas operācijām uz trijiem mēnešiem nākotnē.

2.4. IESTĀDES CITĀS DALĪBVALSTĪS

Eurosistēma var pieņemt lēmumu arī par to, vai sadarbības pārtraukšana, ko ieteikts piemērot pret saistības nepilnīgo darījuma partneri, jāpiemēro arī tās pašas iestādes filiālēm, kuras atrodas citās dalībvalstīs.

7. PIELIKUMS

SPĒKĀ ESOŠA NODROŠINĀJUMA IZVEIDOŠANA KREDĪTPRASĪBĀM

Lai nodrošinātu to, ka kredītprasībām tiek izveidots spēkā esošs nodrošinājums un kredītprasības iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā, jāizpilda šādas juridiskas papildu prasības.

- *Kredītprasību esamības pārbaude.* Lai apliecinātu to kredītprasību esamību, kuras iesniedzamas Eurosistēmai kā nodrošinājums, NCB izmanto šādu pasākumu minimumu: 1) vismaz katru ceturksni NCB darījuma partneris veic pašsertifikāciju un uzņemas atbildību attiecībā uz to kredītprasību esamību, kuras sniegtas kā nodrošinājums; tās vietā var veikt centrālajos kredītreģistros, ja tādi ir, glabātās informācijas pārbaudi; 2) NCB, uzraudzības iestādes vai ārējo auditoru veiktas to procedūru vienreizējas pārbaudes, ko darījuma partneris izmanto, lai sniegtu Eurosistēmai informāciju par kredītsaistību esamību; 3) NCB, atbilstošo kredītreģistru, uzraudzības iestāžu vai ārējo auditoru īstenotas pašsertifikācijas kvalitātes un precizitātes izlases veida kontroles.

1) punktā minētā ceturkšņa pašsertifikācija un atbildības uzņemšanās par to ietver prasību Eurosistēmas darījuma partneriem rakstiski:

- apstiprināt un garantēt, ka NCB iesniegtās kredītprasības atbilst Eurosistēmas piemērotajiem atbilstības kritērijiem;
- apstiprināt un garantēt, ka neviena kredītprasība, kas iesniegta kā pamatā esošais aktīvs, netiek vienlaikus izmantota kā nodrošinājums trešās puses interesēs, un uzņemas atbildību par to, ka darījuma partneris nenodos nevienu kredītprasību kā nodrošinājumu trešajai pusei;
- apstiprināt un garantēt, ka attiecīgajai NCB nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamās darbadienas laikā, tiks paziņots par jebkuru notikumu, kas materiāli ietekmē esošās līgumattiecības starp darījuma partneri un attiecīgo NCB,

īpaši par līdzekļu daļēju vai pilnīgu pirmstermiņa atmaksu, kredītprasību nosacījumu pasliktināšanos un materiālajām pārmaiņām tajos.

Lai šāda kontrole varētu notikt atbilstoši 2) un 3) punktam (vienreizēja pārbaude un izlases veida kontrole), uzraudzības iestādēm, tieši NCB vai ārējiem auditoriem jābūt pilnvarotiem, ja nepieciešams, ar līgumu vai atbilstoši valstī spēkā esošajām prasībām veikt šādu izziņas procesu.

- *Paziņojums debitoram par attiecīgās kredītprasības izmantošanu vai tās reģistrēšanu izmantošanai.* Informējot debitoru par attiecīgās kredītprasības izmantošanu kā nodrošinājumu, jāizpilda šādas prasības, ņemot vērā dažādo iesaistīto jurisdikciju īpašās pazīmes:

- a) atsevišķās dalībvalstīs, kur debitora informēšana, ka kredītprasība izmantota kā nodrošinājums, ir priekšnoteikums likumīgai kredītprasības izmantošanai saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, kā noteikts attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā, debitora iepriekšēja (*ex ante*) informēšana ir likumīga prasība kredītprasības atbilstības statusa atzīšanai. Debitora iepriekšēja (*ex ante*) informēšana, lai noteiktu atbilstību, nosaka, ka darījuma partneris vai NCB (saskaņā ar attiecīgo nacionālo dokumentāciju) iepriekš vai kredītprasības faktiskās izmantošanas brīdī paziņo debitoram par to, ka darījuma partneris iesniedz attiecīgo kredītprasību NCB kā nodrošinājumu;
- b) atsevišķās citās dalībvalstīs, kur reģistrēt kredītprasības izmantošanu kā nodrošinājumu, panākot sabiedrības informēšanu, ir kredītprasības likumīgas izmantošanas priekšnoteikums, vai (atsevišķos gadījumos) priekšnoteikums kredītprasības pirmtiesībām saskaņā ar nacionālajiem tiesiskajiem aktiem, kā noteikts attiecīgajā nacionālajā

7. PIELIKUMS

Spēkā esoša nodrošinājuma izveidošana kredītprasībām

dokumentācijā, šāda reģistrācija jāveic iepriekš vai brīdī, kad kredītprasība tiek faktiski izmantota kā nodrošinājums;

- c) visbeidzot, dalībvalstīs, kur prasība par debitora iepriekšēju (*ex ante*) informēšanu vai kredītprasības kā nodrošinājuma izmantošanas reģistrēšanu, panākot sabiedrības informēšanu, netiek izvirzīta atbilstoši a) un b) punktam saskaņā ar spēkā esošo nacionālo dokumentāciju, jāveic debitora informēšana pēc notikušā fakta (*ex post*). Debitora informēšana pēc notikušā fakta (*ex post*) nosaka, ka darījuma partnerim vai NCB (saskaņā ar nacionālo dokumentāciju) nekavējoties pēc kredītriska notikuma jāpaziņo debitoram par to, ka darījuma partneris iesniedz kredītprasību kā nodrošinājumu par labu NCB. "Kredītriska notikums" nozīmē saistību neizpildi vai līdzīgus notikumus, kā sīkāk noteikts attiecīgajā nacionālajā dokumentācijā.

Gadījumos, kad kredītprasības ir uzrādītāja instrumenti, par kuriem attiecīgie nacionālie tiesību akti neparedz veikt iepriekšējus paziņojumus, informēšanas prasība netiek izvirzīta. Šādos gadījumos ir prasība veikt šādu uzrādītāja instrumentu fizisku pārvedumu uz attiecīgo NCB iepriekš vai brīdī, kad tie faktiski tiek izmantoti kā nodrošinājums.

Minētais veido minimāli izpildāmās prasības. Papildus minētajiem gadījumiem saskaņā ar attiecīgo nacionālo dokumentāciju NCB var pieņemt lēmumu pieprasīt iepriekšēju (*ex ante*) informēšanu vai reģistrēšanu.

- *Banku slepenības un konfidencialitātes ierobežojumu neesamība.* Darījuma partnerim nav pienākums no debitora iegūt atļauju izpaust informāciju par kredītprasību un debitoru, kuru Eurosistēma pieprasa, lai panāktu, ka kredītprasībām tiek izveidots spēkā esošs nodrošinājums un

ka kredītprasības iespējams ātri realizēt darījuma partnera saistību neizpildes gadījumā. Darījuma partnerim un debitoram līgumā jāparedz, ka debitors bez iebildumiem piekrīt, ka šāda detalizēta informācija par attiecīgo kredītprasību un debitoru tiek izpausta Eurosistēmai. Šāds nosacījums nav nepieciešams, ja saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem attiecīgā nacionālā dokumentācija neietver šādas informācijas izpaušanu ierobežojošus noteikumus.

- *Kredītprasības izmantošanas ierobežojumu neesamība.* Darījuma partneri nodrošina, ka kredītprasības ir pilnībā pārvedamas un bez ierobežojumiem var tikt izmantotas kā ķīla par labu Eurosistēmai. Kredītprasības līgumā vai cita veida līgumos, kas noslēgti starp darījuma partneri un debitoru, nevajadzētu iekļaut nekādus ierobežojošus nosacījumus attiecībā uz kredītprasības izmantošanu, ja vien nacionālie tiesību akti īpaši neparedz Eurosistēmas privileģētu stāvokli attiecībā uz ķīlas izmantošanu, neņemot vērā iespējamus līguma ierobežojumus.
- *Kredītprasības realizēšanas ierobežojumu neesamība.* Kredītprasības līgumā vai cita veida līgumos, kas noslēgti starp darījuma partneri un debitoru, nevajadzētu iekļaut nekādus ierobežojošus nosacījumus attiecībā uz kredītprasības, kas izmantota kā ķīla, realizēšanu, ieskaitot nosacījumus realizēšanas veidam, laikam vai citu prasību.

ISSN 1830274-2

9 771830 274008